

JIHO ČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV BOHEMISTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ČESKÉ LITERÁRNÍ CENY 21. STOLETÍ

Vedoucí práce: prof. PaedDr. Michal Bauer, Ph.D.

Autor práce: Bc. Lenka Sládková

Studijní obor: Bohemistika

Ročník: 2.

2014

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci na téma *eské literární ceny 21. století* vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky kolektivu a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 5. května 2014

.....
Lenka Sládková

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce prof. PaedDr. Michalu Bauerovi, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení a za trpělivost, s jakou mne vždy vyslechl. Děkuji rovněž všem svým blízkým, kteří mi byli po celou dobu mého studia velkou oporou.

Anotace

Diplomová práce se zabývá českými literárními cenami 21. století. Přináší typologii současných literárních ocenění v České republice. Podrobně se v ní věnuje Státní ceně za literaturu, Ceně Jaroslava Seiferta a Magnésii Lites. U těchto i významnějších uvádí jejich charakteristiku, historii, laureáty, složení poroty a systém hlasování. Pro období 2000–2013 je u jednotlivých cen prezentována mediální reflexe daného ročníku. Diplomová práce se zabývá tendencemi a fenomény těchto i vybraných ocenění. V závěru tyto tendence a specifické jevy vzájemně komparuje.

Annotation

The diploma thesis deals with czech literary prizes in 21th century. It creates typology of present literary awards in the Czech republic. It deals with State national award for literature, Award of Jaroslav Seifert and Magnesia Litera in detail. For these three prizes it lists their characteristics, history, the winners, the jury and the voting system. Medial reflection of the particular year is presented for each induvidual award for the period 2000-2013. The diploma thesis deals with the trends and phenomenons of these three selected awards. These trends and specific phenomenons are compared each other at the end.

Obsah

Úvod	7
Přehled českých literárních cen 21. století	8
Mezinárodní a regionální literární ceny	8
Celorepublikové literární ceny	10
Státní cena za literaturu	14
Historie	14
Jednotlivé ročníky v 21. století.....	15
Shrnutí Státní ceny za literaturu	29
Cena Jaroslava Seiferta.....	31
Historie	31
Jednotlivé ročníky v 21. století.....	33
Shrnutí Ceny Jaroslava Seiferta.....	49
Magnesia Litera.....	52
Obecný přehled.....	52
Porotci a systém hlasování	54
Jednotlivé ročníky v 21. století.....	55
Shrnutí Magnesie Litery.....	71
Závěr.....	74
Bibliografie	80
Monografie	80
Periodika	80
Internetové zdroje	88

Úvod

Ve své diplomové práci se budu zabývat českými literárními cenami 21. století. V první kapitole se pokusím vytvořit přehled souasných ocenění, která se nějakým způsobem týkají slovesného umění. Mým cílem bude sestavit typologii literárních vyznamenání, jež bude ilustrovat svou různou rozmanitostí počtu v literárním prostoru. V tomto seznamu literárních cen nebude zahrnuta jejich historie ani dosavadní laureáti, protože množství takových informací by přesahovalo rozsah zadání diplomové práce. Ze stejného důvodu nebudu mapovat cestu knihy za cenou. Údaje o charakteru jednotlivých cen, jejich laureátech a složení hodnotících komisí lze nalézt v elektronické Databázi literárních cen na webových stránkách Ústavu pro českou literaturu Akademie v České republice. S touto databází budu intenzivně pracovat, protože se jedná o zatím jediný zdroj údajů o literárním cenám, jež fungují v České republice v 21. století.

Další část diplomové práce bude věnována podrobnému rozboru tří nejprestižnějších literárních cen v českém kulturním prostoru. Prvním analyzovaným vyznamenáním bude Státní cena za literaturu, následovat bude Cena Jaroslava Seiferta a mediálně nejznámější Magnesia Litera. V kapitolách jednotlivých ocenění budu věnovat pozornost jejich charakteristice a jejich historii před rokem 2000. Podstatnou složkou pro mě budou jednotlivé ročníky daných cen v 21. století. Ve své diplomové práci se chci především zabývat mediální reflexí každého ročníku v letech 2000–2013. Toto zkoumané období by mělo podat dostatečný obraz o současné situaci ve vybraných literárních cenách. Postup bude chronologický. Budu zaznamenávat laureáty a jejich oceněná díla, součástí diplomové práce budou i nominace, pokud byly zveřejněny. Ke každému ročníku se budu snažit dohledat složení poroty. Za pomoci zpráv, komentářů, rozhovorů a článků z odborných literárních periodik, internetových literárních serverů a denního tisku budu vytvářet mediální obraz daného ročníku. Díky informacím získaným z těchto zdrojů si budu všímat fenoménu jednotlivých literárních ocenění a jejich proměny ve sledovaném časovém období.

V závěru diplomové práce bych chtěla navzájem porovnat Státní cenu za literaturu, Cenu Jaroslava Seiferta a Magnesii Literu. Zajímá mě, zda v těchto literárních oceněních lze nalézt společné nebo naopak rozdílné tendence. Dále se budu věnovat tématu prestiže u těchto vyznamenání za slovesné umění.

Přehled českých literárních cen 21. století

Tento přehled nemá být vyerpávajícím seznamem všech literárních cen v České republice, má ilustrovat složitou a rozmanitou síť ocenění, která se n jakým způsobem vztahují ke slovesnému umění. Jako příklady budou uváděny ceny, jež v současné době stále fungují (rok 2013-2014), nebo byly uděleny v posledních letech. Tato kapitola bude vycházet především z elektronické Databáze literárních cen, kterou vytvořil Ústav pro českou literaturu AV ČR,¹ a z webových stránek jednotlivých literárních cen. Ty budou k oceněním uváděny v poznámkách pod čarou.

V 21. století funguje přibližně desát literárních ocenění. Ta vznikala hlavně v 90. letech 20. století a v prvním desetiletí 21. století, nikoli málo cen se zachovalo z období komunismu, a to hlavně literární vyznamenání, která stála mimo oficiální proud literatury, jako byla exilová Cena Toma Stopparda (1984) a Cena Jaroslava Seiferta (1986). Dalšími poctami, jež přetrvaly z dob komunistického režimu, jsou regionální ocenění jako opavská Cena Petra Bezruče (1959), Prose Terézy Novákové (1961), kunštátská Literární soutěž Františka Halase (od 1972). Z období normalizace se zachovala ještě pro sci-fi literaturu Cena Karla Čapka (1982), Cena Revolver Revue (1985) a Cena Jiřího Orteny (1987).

Souasná literární ocenění lze strukturovat z několika hledisek. V této diplomové práci bude vytvořeno rozdělení podle geografického dosahu ceny, rozlišuje se tak ocenění regionální, celorepubliková a mezinárodní. Další vnitřní členění probíhá především podle žánrového klíče. V závěru této kapitoly budou uvedeny ceny, pro které je signifikantní jiný rys než žánr.

Mezinárodní a regionální literární ceny

Do mezinárodních ocenění jsou zahrnuty ceny, které mají vazby mimo hranice České republiky, a se jedná o česká vyznamenání pro cizince, nebo zahraniční ceny, na nichž se někdy organizace podílejí, právě takovým příkladem může být **Dráfiánská cena lyriky**. Vznikla v roce 2006 jako podpora současné esko-nemecké básnické tvorby, cena se udílí vždy jednou za dva roky.² Od roku 1991 funguje **Cena Karla**

¹ Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.ucl.cas.cz/ceny/>>.

² Dráfiánská cena lyriky, literaturehaus-dresden.de [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <http://www.literaturhaus-dresden.de/index.php?option=com_content&view=article&id=14&Itemid=15>.

apka, jeffl by m la upev ovat vzájemné vztahy esko-slovenské, cena se ud luje šza propagaci flivota a díla brat í apk na Slovensku.³

Druhou variantou mezinárodních cen jsou eská ocen ní, která mohou získat i cizinci. Jako p íklad m fle poslouffit **Cena Franze Kafky**, která je prezentována jako šocen ní um lecky výjime né literární tvorby sou asného autora, jehoffl dílo oslovuje tená e bez ohledu na jejich p vod, národnost a kulturu, tak jako dílo Franze Kafky, jednoho z nejjv t-ích autor moderní sv tově literatury.⁴ Tuto cenu zaloffila Spole nost Franze Kafky Praha v roce 2001. Dále je p ímo pro zahrani ní laureáty koncipována **Premia Bohemica**, jeffl obdrffí bohemista jiné nefl eské národnosti, který se díky své p ekladatelské innosti šzaslouffil o propagaci eské literatury⁵ ve své zemi. Cenu za ala ud lovat Nadace eský literární fond v roce 1993, ímffl navázala na historii zaniklé Ceny Vít zslava Nezvala (1980ó1989). Obdobné zam ení má i **Cena Ji ího Theirnera**, ocen ní je ud íleno šfflící osobnosti í instituci p sobící v zahrani í, která svým po ínem nebo dlouhodobým snafením významn p íspívá k í ení a propagaci eské literatury mimo R.⁶ Toto vyznamenání bylo obnoveno spole ností Sv t knihy Praha v roce 2011, díve pod tímto názvem fungovala pocta pro eské a slovenské spisovatele, kterým byly knihy p elofeny do angli tiny (v letech 1991ó1994).

Regionální ocen ní jsou v eské republice pom rn roz-í ená, v t-inou se jedná o literární sout fle, které mají r zný rozsah kategorií, ur íté ceny se zam ují pouze na poezii, jiné se v nují i v próze a publicistice. N které regionální pocty jsou spojeny s kulturními akcemi, jako jsou festivaly literatury. Takovým festivalovým ocen ním je **Cena Petra Bezru e**, jejíffl historie sahá afl do roku 1959.⁷ V rámci festivalu Zeyerových Vod an je od roku 2006 ud ílena í-e **Petra Voka** za celoflivotní tvorbu a o rok pozd jí p íbyl je-t **Zeyer v hrnek**, jenffl p ípadá spisovatel m za celoflivotní dílo nebo za konkrétní knihu. B hem festivalu v Chot bo í probíhá sout fl v poezii a v próze **Literární Vyso ina** (2006), jeffl se inspirovala v popkulturním Festivalu

³ Cena Karla apka, Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=60>>.

⁴ Cena Franze Kafky, Spole nost Franze Kafky [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.franzkafka-soc.cz/cena-franze-kafky/>>.

⁵ Premia Bohemica, Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=33>>.

⁶ Status Ceny Ji ího Theinera, Sv t knihy [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://sk2012.svetknihy.cz/cz/menu/cena-jiriho-theinera/status-ceny/>>.

⁷ Festival Bezru ova Opava, opava-city.cz [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.opava-city.cz/bezrucovaopava/>>.

fantasie (1996).⁸ Od roku 1994 mohou o cenu **Ortenova Kutná Hora** soutět mladí básníci do dvaadvaceti let.⁹

Na které regionální soutěže se konají pouze v rámci poezie, jako příklad lze uvést kunštátskou **Literární soutěž Františka Halase** (1972) s včasným omezením do 29 let,¹⁰ **Melnický Pegas** (1995),¹¹ dle českou **Literární cenu Vladimíra Vokolky** (1997) pro básníky do 35 let¹² a **Brněnskou sedmikrásku** (2009), kterou vyhláší nakladatelství a časopis Host.¹³ Východočeskou soutěží v kategorii poezie a prózy je **Prose Terézy Novákové**, počátky ceny sahají do roku 1961.¹⁴ Nejméně jí se kromě poezie a prózy přidává i publicistika, tyto tři kategorie zahrnuje cena **Literární Třmava** (1991), **Literární Varnsdorf** (1993),¹⁵ pro autory do 25 let se každé dva roky konají **Hořovické Václava Hraběte** (1994).¹⁶ V západních částech funguje **Cena Plzeňská** (2003), časopis Plzeňský literární život (Plf) zahrnuje ještě další dvě ocenění **Cenu Asonů klubu** (informační bulletin pro západočeské autory) a **Plzeňský Literární deník**, kterého se účastní pouze literární miniatury v rozsahu jedné strany. S Plzeňí je spjata ještě jedna literární soutěž, a to **Cena Bohumila Polana** (2001).¹⁷

Celorepublikové literární ceny

Mezi literární ocenění s celostátním dosahem spadá nejvýše po et cen, proto i jejich typologie bude složitější a rozmanitější. Hlavní dělení bude probíhat na základě žánru. Budou rozlišeny ceny dramatické, básnické a prozaické, vydělí se ocenění za literaturu faktu, za uměleckou kritiku, publicistiku a esejistiku, za detektivní a dobrodružnou literaturu. Následovat budou komplexní vyznamenání, která mohou být

⁸ Literární Vysočina, literarnivysocina.com [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.literarnivysocina.com/historie-festivalu-literarni-vysocina/>>.

⁹ Literární soutěž, Ortenova Kutná Hora [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.okh.cz/literarni-soutez/soutez-pravidla/>>.

¹⁰ Literární soutěž Františka Halase [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://lsfh.webnode.cz/o-nas/>>.

¹¹ Melnický Pegas [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.pegasmelnik.wbs.cz/Literarni-soutez-----Melnicky-Pegas.html>>.

¹² Cena Vladimíra Vokolky, Městská knihovna Děčín [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.dcknihovna.cz/literarni-cena-vladimira-vokolka-2013/>>.

¹³ Brněnská sedmikráska, Host [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://kavarna.hostbrno.cz/brnenska-sedmikraska>>.

¹⁴ Literární soutěž Prose Terézy Novákové, mestoprosec.cz [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mestoprosec.cz/obcan/literarni-soutez-prosec-terezky-novakove-2014>>.

¹⁵ Literární Varnsdorf, Městská knihovna Varnsdorf [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkvdf.cz/index.php/cs/soute/413-literarni-varnsdorf-2014>>.

¹⁶ Hořovické Václava Hraběte, Městské kulturní centrum Hořovice [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkc-horovice.cz/mkc-hvh.html>>.

¹⁷ Cena Bohumila Polana, Středisko západočeských spisovatelů [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://zaspis.webnode.cz/cena-bohumila-polana/>>.

ud lena za více než jeden flánr, nebo v sobě zahrnují více kategorií. Samostatným typem literárních cen jsou p ekladová ocenění a asopisecké ceny.

Jako p íklad literárního ocenění za drama lze uvést **Cenu Alfréda Radoka** (1993), jež má kategorii Dramatická soutěž nejlepší p vodní eskou a slovenskou divadelní hru.¹⁸ Jako íst básnické vyznamenání fungovala **Cena Jana Skácela**, ta ale byla ud lena zatím jen ve ty ech ro nících (2002, 2005, 2007, 2009).¹⁹ Literárních cen zam ených pouze na prozaická díla je v eské republice více. Nap íklad od roku 1996 je udlena **Literární cena Knifního klubu** za dosud nepublikovaný román í novelu v eském jazyce.²⁰ Dále existuje od roku 2007 **Cena Josefa T kvoreckého** a **Cena eská kniha** (2012).²¹ Tato í vyznamenání nejsou omezena v kem, jako p íklad v kov limitované prozaické ceny lze uvést **Hlavnici A. C. Nora**, tu m fle od roku 1995 obdrfet spisovatel do 35 let.²²

Literární ceny za literaturu faktu mají í hlavní zástupce v podob **Ceny Egona Erwina Kische** (1992), tu pod patronátem Obce spisovatel a Asociace organizací slovenských spisovatel organizuje Klub autor literatury faktu,²³ toto sdružení má na starosti je-t dal-í obdobné ocenění: **Cenu Miroslava Ivanova** (2001). **Cena Vladimíra Macury** (2003) je udlena b hem kafldoro ní šCelostátní studentské v decké konference (po adatelem jsou Ú L AV R a PF UK) za nejlepší p ísp vek.²⁴ Jako nejvýznamn j-í literární ocenění v flánru um lecké kritiky a publicistiky funguje **Cena F. X. T mldy**, tu udílí Nada ní fond Spole nosti F. X. T mldy od roku 1995.²⁵ Významná esejistická díla oce uje **Cena Toma Stopparda** (1984), ta funguje pod zá-titou Nadace Charty 77.²⁶

flánr detektivní a dobrodrufné literatury má n kolik svých ocenění, jež pod sebou sdrufluje eská asociace autor detektivní a dobrodrufné literatury (AIEP).

¹⁸ Cena Alfréda Radoka, ccl.cz [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW:

<<http://www.ccl.cz/2014/129/index.htm>>.

¹⁹ Blif-í informace k Cen Ě Jana Skácela se nepoda ilo dohledat.

²⁰ Literární ceny Knifního klubu, lckk.cz [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW:

<<http://www.lckk.cz/>>.

²¹ Cena eská kniha, ceskakniha.com [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW:

<http://www.ceskakniha.com/CZ/Pravidla_CZ.php?lang=CZ>.

²² Hlavnice A. C. Nora, obec Hlavnice [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW:

<<http://www.obcehlavnice.cz/sdruzeni-hlavnice-a-c-nora/ds-9262/archiv=0&p1=2484>>.

²³ Cena Egona Erwina Kische, Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW:

<<http://www.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=21>>.

²⁴ Cena Vladimíra Macury, Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW:

<<http://www.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=9>>.

²⁵ Cena F. X. T mldy, Nada ní fond Spole nosti F. X. T mldy [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW:

<<http://fxsaldaff.cuni.cz/welcome.php?MenuID=3&Detail=0&ItemID=0>>.

²⁶ Cena Toma Stopparda, kontobariery.cz [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW:

<<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Toma-Stopparda.aspx>>.

Ceny jsou udlovány pouze p ihlá-eným povídkám nebo román m, není tedy vybíráno z celé knižní produkce daného roku. Spolek AIEP v roce 1995 založil **Cenu Havrana** za detektivní povídky a o rok pozd ji ustanovil **Cenu Ji ího Marka** pro detektivní romány, které byly publikované v uplynulém roce.²⁷ Od roku 1999 ve spolupráci s AIEP funguje **Cena Spole nosti Agathy Christie**²⁸ a **Cena eské spole nosti Sherlocka Holmese** (2003). Do obou ocen ní jsou automaticky p ihlá-eny povídky, jeřl byly zaslány do Ceny Havrana, a spl ují tematické podmínky daných vyznamenání. V roce 2005 byla založena je-t **Vav ínová koruna**, ta šje ur ena mladým (15635 let), za ínajícím autor m detektivních a kriminálních povídek.²⁹

Jako typ komplexních literárních cen zde budou uvád na ocen ní, jeřl se nezam ují pouze na jeden řánr, nebo jsou rozd lena do n kolika kategorií. Za p vodní literární dílo je udíleno oficiáln nejprestiřní j-í vyznamenání: **Státní cena za literaturu**, jeřl byla v roce 1995 obnovena na základ řvorepublikové tradice. Dále existuje **Cena Nadace eský literární fond za p vodní literární tvorbu**, tuto poctu obdrří jedna řz knih, které získaly grant od N LF v p ede-ém roce,³⁰ jedná se tak o pom rn uzav ený okruh nominovaných. Dal-ími velmi prestiřními ocen ními prózy a poezie jsou **Cena Jaroslava Seiferta** (1986) a **Cena Karla apka**, tu od roku 1994 ud luje eské centrum Mezinárodního PEN klubu. V roce 1996 toto sdružení založilo je-t **Cenu PEN klubu za celoživotní dílo**.³¹ Mezi dal-í vyznamenání prózy a poezie spadá i v kov limitovaná **Cena Ji ího Ortena** (1987), tu od Svazu eských knihkupc a nakladatel m ře obdrřet pouze spisovatel do 30 let.³² Akademie literatury eské od roku 2007 ud luje **Cenu Karla Hynka Máchy** (Máchovu řří) za literární prvotinu. Komplexní ocen ní v pravém slova smyslu, to znamená cenu, jeřl v sob obsahuje více vyznamenání v rozli ných kategoriích, p edstavuje **Magnesia Litera** (2002).³³

²⁷ eská asociace autor detektivní a dobrodružné literatury, detektivka.com [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.detektivka.com/onas.html>>.

²⁸ Spole nosti Agathy Christie, agatha.cz [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.agatha.cz/content/cena-sac>>.

²⁹ Centrum detektivky [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://detektivky.bestfoto.info/cz/ceska-oceneni-id2008090229.html#sherlock>>.

³⁰ Cena Nadace eský literární fond za p vodní literární tvorbu, Nadace eský literární fond [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.nclf.cz/ceny-nadace-clf.html>>.

³¹ eské centrum Mezinárodního PEN klubu, pen.cz [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.pen.cz/cz/>>.

³² Statut Ceny Ji ího Ortena, Svaz eských knihkupc a nakladatel [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <http://sckn.cz/index.php?p=orten_statut>.

³³ Magnesia Litera, magnesia-litera.cz [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.magnesia-litera.cz/>>.

Obdobné komplexní ocenění existuje i v literatuře pro děti a mládež **Zlatá stuha**, tu založila česká sekce IBBY v roce 1993.³⁴

Svou vlastní kategorií v typologii literárních ocenění si zasluhují ceny za překlad. Jako příklad lze uvést tři nejvýznamnější vyznamenání v tomto odvětví, a to **Státní cenu za překladatelské dílo**, tu uděluje Ministerstvo kultury České republiky. Zbývající dvě ocenění organizuje Obec překladatelů, jedná se o **Překladatelskou soutěž Jiřího Levého** pro překladatele do 35 let a **Cenu Josefa Jungmanna**, pro jejíž vyhlášení je dále udělen **Krameriův vín** – šňajko podkování osobnostem, které se významně zasloužily o podporu a rozvoj literárního překladu v České republice.³⁵ Mezi překladatelská ocenění lze zařadit ještě anticenu **Skřípec**, jejíž křídorůn obdržel umělecké překladové dílo, které výrazně podporovalo požadavky kladené na překlad z cizího jazyka do češtiny.³⁶ Existuje i varianta **Skřípek** pro nebeletrické překlady. Všechna uvedená překladová vyznamenání vznikla během 90. let 20. století.

Mezi specifická literární ocenění patří ceny periodik jako například **Cena Revolver revue**, ta vznikla v roce 1985 jako samizdatová pocta nejen pro literáty,³⁷ a anketa Lidových novin **Knihy roku**, jejíž historie sahá až k roku 1928, ale v období komunismu nebyla udělena. Svým způsobem stranou stojí vyznamenání, která jsou udělována za rozvoj české literatury jako **Cena Bořeny Němcové** za konkrétní dílo a **Cena Ladislava Fuksa** za celoživotní zásluhy. Obě pocty založila Akademie literatury České v roce 2006.³⁸

³⁴ Statut Zlaté stuhy, česká sekce IBBY [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.ibby.cz/index.php/statut-zlate-stuhy>>.

³⁵ Krameriův vín, Obec překladatelů [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecprekladatelů.cz/cz/ceny--stipendia/krameriuv-vins>>.

³⁶ Anticena Skřípec, Obec překladatelů [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecprekladatelů.cz/cz/ceny--stipendia/anticena-skripec>>.

³⁷ Cena Revolver revue, Revolver Revue [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.revolverrevue.cz/cena-revolver-revue>>.

³⁸ Akademie literatury České [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <http://sckn.cz/index.php?p=orten_statut>.

Státní cena za literaturu

Novodobá Státní cena za literaturu je udlována od roku 1995 vřdy k 28. řjnu na památku dne zaloření eskoslovenské republiky. Toto ocenění udluje Ministerstvo kultury eské Republiky na základř na řzení vlády 5/2003 Sb., ve kterém jsou stanoveny druhy ocenění v oblasti kultury³⁹ a podmínky pro jejich udlování. řStátní cena za literaturu se udluje [autorovi] k ohodnocení významného p vodního literárního díla eské literatury, vydaného formou ti-t né neperiodické publikace v eském jazyce v roce udlení ocenění nebo v roce p edcházějícím. Státní cenu za literaturu lze udlit rovn ř k ohodnocení dosavadní literární tvorby.⁴⁰ Cena je tvořena diplomem a finanční prěmií ve vý-ř 250 000 6300 000 K .

Historie

P edávání Státní ceny za literaturu navazuje na dlouholetou tradici, která vznikla řiřř za eskoslovenské republiky. Pod zá-řtitou ministerstva řkolství a národní osv řty za ala být udlována od roku 1920.⁴¹ Cena m la ř i základní kategorie: poezii, prózu a esejistiku. Zvlá-řtní kategorie pak byly pro drama a hudbu, od roku 1923 za ala existovat státní cena pro n mecky p ř-řící autory z eskoslovenska, která m la svou vlastní komisi. Porota se skládala p edev-řm z beletrist ř, v po řtčích v ní byli zastoupeni i literární v dci a kritici. Arne Novák v roce 1923 na státních ocen ěních kladn ř hodnotil jejich nezaujetí sociální situací autora, byl spokojený s tím, ře ceny nepodléhají ideologii a jsou udlovány za konkrétní dílo. Ov-řm ani státní ceny se nevyhnuly kritice, bylo jim vytýkáno, ře neodrářejí ve ejné m ěn ění. Konflikty

³⁹ Ministerstvo kultury ř udluje celkem dv ř státní ceny, a to za literaturu a za p ekladatelské dílo, dále se jedná o Cenu Ministerstva kultury za p řnos v oblasti divadla, hudby, výtvarného um ění a architektury, Cenu Ministerstva kultury za p řnos v oblasti kinematografie a audiovize, Cenu Ministerstva kultury za památkovou p řě ři, Cenu Ministerstva kultury za p řnos k rozvoji eské kultury, Cenu Ministerstva kultury v oborech zářimových um řeckých aktivit, Cenu Knihovna roku, Cenu za nejkrášn ř-ř eskou knihu roku, Cenu Gloria musaealis, Cenu Ministerstva kultury - Designér roku, Cenu Ministerstva kultury na Bienále grafického designu Brno, Cenu Ministerstva kultury - cena hranému filmu zem ěi Visegrádu, Titul řNositel tradice lidových řemeselř, Medaili Artis bohemiae. Zákony: 5/2003 Sb., Portál ve ejné správě [online], [cit. 2013-11-6]. Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=54729&nr=5~2F2003&rpp=50#local-content>>.

⁴⁰ Tamtéřř, [cit. 2013-11-6]. Dostupný z WWW:

<<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=54729&recShow=2&nr=5~2F2003&rpp=50#parCnt>>.

⁴¹ Mezi prvn ěmi laureáty Státní ceny za literatury roku 1920 byli Franti-řek Balej (O nového řlov ka) in memoriam za dílo kritické a esejistické, Karel Mat ř j řpek Chod za román Anton ěn Vondrejč, Anton ěn Sova za básnickou sb ěrku Krvácejřící bratrstv ěi. Státní cena za literaturu, Databáze literárn ěch cen [online], [cit. 2013-11-6]. Dostupný z WWW: <<http://ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=2>>.

vznikaly i okolo kategorie pro německé autory, dobové politické napětí mezi dvěma národy se odráželo i v kulturním soufití.⁴²

Každoroční udělování státních cen bylo poprvé provedeno v roce 1938. V období protektorátu Čech a Moravy bylo ocenění nazváno jako *Národní cena za umění* a datum předávání bylo pozmeněno z 28. října (svátek První republiky) na 28. září, na svátek sv. Václava (vhodnější pro protektorátní ideologii). Naposledy ve válčasných letech byla cena udělena během oslav 70. narozenin protektorátního státního prezidenta Emila Háchy (12. 7. 1942). Po válce bylo ocenění obnoveno v roce 1947, kdy se laureátem stal in memoriam Vladislav Vanura za knihu *Obrazy z dějin národa českého*. Začal se objevovat také nový prvek v literárních cenách, a to jejich uzákonění. Hned na počátku 50. let 20. století se do právního systému dostává i *Vládní nařízení o státních cenách*, které je upraveno v roce 1955 *Vládním nařízením o státních cenách Klementa Gottwalda*.⁴³ Zákon se nevztahuje pouze na oblast umění, ale zahrnuje také ocenění na poli vědy a vynálezů. V období komunismu se opět změnilo datum udělení, to probíhalo 9. května v rámci vzpomínky na Pražské povstání z roku 1945, od roku 1964 bylo datum posunuto na prvořádové oslavy 1. května. Státní cena sebou nesla i věstní titul *Laureát státní ceny* (1951-1954), který byl od roku 1955, stejně jako cena sama, přejmenován na *Laureát státní ceny Klementa Gottwalda*. Ocenění bylo udělováno téměř nepřetržitě s výjimkou několika roků (1950, 1960, 1969, 1979) až do roku 1989.

Jednotlivé ročníky v 21. století

Slavnostní udělení Státní ceny za literaturu v roce 2000 proběhlo 19. října v Mírově Pražského hradu. Hodnotící komise, za předsednictví Jaroslava Meda, zvolila **Karla Třtance** za básnickou sbírku *Uřlat*. Dalšími členy poroty byli Michal Bauer, Pavel Janáček, Roman Ráfl, Jana Schneider, Milan Uhde a Miroslav Ševcenka, ten pronesl Třtancovi laudatio. V médiích vyvolal reflexi spíše termín předávání ceny než sám laureát. 19. října jako nevhodné datum shledal Daniel Anýřl, ten požádal na ministra kultury Pavla Dostála, aby záměrně naplánoval ceremoniál předávání cen na stejnou dobu, kdy se koná i frankfurtský knižní veletrh ša mnozí dělníci lidé

⁴² JANÁČEK, Pavel; TRÁVNÍČEK, Jiří: České literární válečné (dodatek). In: English, James F.: *Ekonomie prestiže, ceny, vyznamenání a oběh kulturních hodnot*. Host, Brno 2011, s. 362-364.

⁴³ Vládní nařízení o státních cenách Klementa Gottwalda, *zakonyprolidi.cz* [online], [cit. 2013-11-6] Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1955-7>>.

z vydavatelské oblasti jsou mimo republiku.⁴⁴ Ve svém článku uvedl: „Kdo by stál o cenu tak dobře ukrytou před zástupci médií a odborné veřejnosti.“⁴⁵ Vladimír Novotný s tímto výrokem ve své polemice nesouhlasil: „odborná veřejnost však byla přítomná v úctyhodném počtu (kromě porotců mj. Aleš Haman, Pavel Janoušek, Antonín Jelínek, Vladimír Karfík, Zdeněk Peřina...).“⁴⁶

Ocenění laureáta následujícího ročníku 2001 naopak v tisku vyvolalo značnou polemiku. Státní cena za literaturu byla udělena 25. října **V roslavu Mertlovi** za román *H bitov sněs p ihlédnutím k esejistické tvorbě 90. let*. Pohorlení vyvolal článek Martina C. Putny, ve kterém státní cenu nazval ostudou a skandálem. Je názoru, že šlo o V roslava Mertla je zajímavé jen jako literární historická kuriozita.⁴⁷ Spisovatele hodnotí pouze jako umělecky průměrného. Materiál pro literární historii zajímavý, pro udělení nejprestižnějšího literárního ocenění absolutně nepřiměřený.⁴⁸ S tím nesouhlasí Milan Hanušík, šéfredaktor revue Prostor a jeden z porotců státní ceny. Mertl v románě je pro něj šnejpozoruhodnější literární dílo uplynulého roku.⁴⁹ Ve své polemice Hanušík připomíná literární historiky a kritiky (Bedřich Fučík, Ivan Slavík, Vladimír Novotný, Jan Lukeš, Pavel Tmánda, Jan Jandourek, Mojmír Trávníček, Pavel Studnička, Jaroslav Med), kteří se Mertlovi vnovali a psali o něm. Zmíjí i polskou cenu PAX, tu spisovatel získal v roce 1979. Jaromír Slomek shrnul oba zmíněné názory v Lidových novinách, Putna podle něj napsal hysterickou poznámku a netaktní článek.⁵⁰ Pavel Studnička shledává zřejmě Putnova vyjádření jako šnevkusný, neslušný a urážlivý.⁵¹ Nahlíří na to jako na úlohu osobní z vlastních řad, protože vychází od znalce katolické literatury. Jako trapný elaborát nazval Putna v názoru Jaroslav Med, člen poroty Státní ceny za literaturu v roce 2000, v osobním dopisu, který zaslal redakci Mladé fronty Dnes s podivením, pro které otiskla Putna v článku.⁵² Pohorlením šneúctou k prestižní státní ceně⁵³ byl i Miroslav Hule, ten zastává názor, že ocenění

⁴⁴ MATJKA, Ivan: Nad cenou panují po léta i rozpaky, Hospodářské noviny, ro. 44, č. 204 (20. 6. 2002), 2000, s. 6.

⁴⁵ ANÝŘI, Daniel: Vskutku rafinovaný ministr v tah, Mladá fronta Dnes, ro. 11, č. 244 (19. 10.), 2000, s. 18.

⁴⁶ NOVOTNÝ, Vladimír: Soft TVAR (66), Tvar, ro. 11, č. 18, 2000, s. 9.

⁴⁷ PUTNA, Martin C.: Skandální verdikt, Mladá fronta Dnes, ro. 12, č. 252 (26. 10.), 2001, s. C9.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ HANUŠÍK, Milan: Putnova prázdná provokace, Mladá fronta Dnes, ro. 12, č. 252 (29. 10.), s. B4.

⁵⁰ SLOMEK, Jaromír: Historik katolické literatury zpochybnil udělení státní ceny, Lidové noviny, ro. 14, č. 255 (1. 11.), s. 20.

⁵¹ STUDNIČKA, Pavel: Skandální komentář literárního včera, Host, ro. 18, č. 2, 2002, s. 41.

⁵² CHUCHMA, Josef, Hule, Miroslav, Putna, Martin C.: Je třeba ke Státní ceně za literaturu, Mladá fronta Dnes, ro. 12, č. 259 (6. 11.), s. C7.

⁵³ Tamtéž: HULE, Miroslav: Potěba mertlovské literatury trvá.

dlouhodobé práce V roslav Mertla je kone n také ocen ním zapomenuté literatury regionální a ruralistické a mofná i katolické.⁵⁴ Martin C. Putna si v-ak z stal stát za svým názorem, šo leto-ním skandálním verdiktu si [star-í generace p edstavitel literární v dy] myslí totéř, co já a co tém v-ichni mimo šstarou dobrou katolickou partu.⁵⁵

Podle Vladimíra Novotného takovouto polemiku nad V roslavem Mertlem vyvolaly dv okolnosti. Zaprvé se jedná o ocen ní spisovatele z regionu, tedy provin ního tv rce, to se ve státních cenách ale nestalo poprvé ó Státní cenu za literaturu získal v roce 1996 regionální spisovatel Emil Juli-. Zadruhé se jako problematický fakt jeví, ře Mertl je zároveň i n kdo z š-edé zóny⁵⁶ a ne p edstavitel exilu nebo disentu, jako tomu bylo v ro nících p edtím (1995 Ivan Divi-, 1996 Emil Juli-, 1997 Milan Jankovi , 1999 Josef TMkvorecký, 2000 Karel TMktanc). V roslav Mertl je v tomto ohledu p ipodob ován k laureátovi roku 1998 Vladimíru Macurovi. A tak Mertl p edstavuje regionálního spisovatele z -edé zóny a jeho laureátstvím šbyli dozajista k nep í etnému hluku a zu ivosti dohán ni (nebo se sami s gustem dohán li) literáti tuze touřící po tomto vav ínu.⁵⁶ T mi literáty má Vladimír Novotný na myslí Ivana Klímu, ten se (do roku 2013) nestal laureátem Státní ceny za literaturu, ale v následujícím roce 2002 získal Cenu Franze Kafky, v roce 2006 slovenskou Cenu Karla apka a v roce 2010 eskou Cenu Karla apka zároveň s Magnesií Literou za literaturu faktu. Druhým literátem je Ludvík Vaculík, ten získal v následujícím roce eskou Cenu Karla apka a v roce 2008 se stal laureátem Státní ceny za literaturu.

Skandální verdikt Martina C. Putny, který vyvolal tak velké množství polemik, m l z jistého hlediska pozitivní d sledek. šDo -ír-řho pov domí se tím dostaly nejen osobnost a dílo V roslava Mertla, ale nebývalou publicitu získala i Státní cena jako taková.⁵⁷ Je mofné se tedy zamyslet na tím, ře pokud porota zvolí autora, o kterém se bude dále diskutovat, vznikne nakonec z laureáta atraktivní téma pro tisk a tím se p itáhne pozornost ve ejnosti k celému ocen ní. Tato mediální polemika ale nemusí vést k poklesu prestiře ceny, protoře negativní komentá vyvolá velké množství pozitivních ohlas a argument , které laureáta budou obhajovat. Americký literární v dec James F. English tvrdí, ře šmoderní kulturní ceny nemohou totifl plnit svou společenskou

⁵⁴ Tamtéř.

⁵⁵ Tamtéř: PUTNA, Martin C.: O m opravdu ne-lo.

⁵⁶ NOVOTNÝ, Vladimír: Spisovatel bez ceny ó spisovatel bezcenný? Dobrá adresa, ro . 2, . 11, 2001, s. 6.

⁵⁷ BALATMTIK, Miroslav: Na shledanou v Mí ovn : Kdo získá leto-ní Státní cenu za literaturu? Host, ro . 19, . 8, 2003, s. 30.

funkci, pokud se proti nim nebudou i autoritativní osobnosti o lidé, jejichž kulturní autorita je áste n zaji– ována tými cenami.õ⁵⁸

Komise z roku 2001 se skládala z p edsedy Jaroslava Nováka (pronesl i oslavný projev), Daniely Fischerové, Milana Hanu–e, Petra Hanu–ky, Ji ího Holého a Vladimíra Papou–ka. šPodle informací z ministerstva kultury v–ak v kone ném rozhodování komise sehrál svou roli také fakt, že Rotrekl v pond lí 29. íjna dostane za svou soubornou knihu poezie Nezd né m sto Cenu Jaroslava Seiferta, tedy tuzemské nejvý–e dotované literární ocen ní (250 000 korun). [Zden k Rotrekl získal Státní cenu za literaturu v roce 2009.] V nejuř–í nominaci na Státní cenu za literaturu se letos ocitli je–t Ji í Gru–a [za básnickou sbírku Wacht am Rhein dostal v roce 2002 dv ocen ní: Cenu Jaroslava Seiferta a Magnesii Literu za poezii] a Petr Kabe– [obdržel Státní cenu za literaturu v roce 2003].õ⁵⁹ Autorka lánku Alice Horá ková je–t zmi uje, že diskuze nad laureátem byly opravdu bou livé. Tato situace stojí za pov–imnutí, komise p i svém rozhodování bere v úvahu, zda nominovaný autor v daném roce uř n jaké ocen ní získal.

Státní cenu za literaturu v roce 2002 obdržela **Kv ta Legátová** za svou prvotinu⁶⁰ *fielary*. Slavnostní udílení prob hlo 24. íjna a vznikla nová tradice. Zahájení ceremoniálu jifl nemá na starosti ministr kultury, ale úvodní slovo proná–í lo ský laureát, v tomto p ípad tak diskutovaný V roslav Mertl. Jeho projev za ínal: šOmlouvám se, že po roce stojím op t na tomto míst , ale slu–nost mi nedovolila výzvu k takové roli odmítnout.õ⁶¹ To byla ale jediná nářfka na mediální polemiky o jeho laureátství. Tento ro ník v tisku nebyl skoro komentován. Pouze Vladimír Novotný se pozastavil nad rozhodováním poroty mezi Kv tou Legátovou a Ivanem Matou–kem⁶², ten se do uř–í nominace dostal jifl podruhé (v roce 1998 prohrál v tajném hlasování s Vladimírem Macourou). Komise byla slofena z p edsedy Antonína Jelínka, Miroslava Bala–tíka, Petra A. Bílka, Alexandra Klimenta, Petra Kova íka, Bofeny Správcové a Miroslava Zelinského. Novotný se zamý–lí, šzdalepak se porota necht la zalíbit

⁵⁸ ENGLISH, James F.: *Ekonomie prestife*, Host, Brno 2011, s. 33.

⁵⁹ HORÁ KOVÁ, Alice: Státní cena pro Mertla a Vladislava, *Mladá fronta Dnes*, ro . 12, . 252 (26. 10.), 2001, s. C9.

⁶⁰ Kv ta Legátová pod pseudonymem V ra Podhorná vydala soubor povídek *Postavi ka* (1957) a dív í román *Korda Dabrová* (1961).

⁶¹ MERTL, V roslav: Úvodní slovo..., *Doko án*, ro . 6, . 24, 2002, s. 42.

⁶² Ivan Matou–ek získal za rok 2002 Cenu Revolver revue 2003, v roce 2010 obdržel Magnesii Literu za prózu.

konzervativnímu vkusu, a zda nepodlehla vlně tená ského zájmu, pravdou jest, že neocenila dílo souasně, nýbrž z doby dávné, ba pradávne.⁶³

V následujícím roce 2003 státní ocenění získal **Petr Kabe** – za svou básnickou sbírku *T flítka, ta t flítka*. Slavnostní ceremoniál proběhl 24. října⁶⁴ v Mírově Pražského hradu. Úvodní slovo pronesla Květa Legátová, oslavnou řeč potom předsedal poroty Vladimír Karfík. Dalšími členy poroty byli Jan Dvořák, Pavel Janoušek, Lubor Kasal, Tomáš Kubíček, Vladimír Novotný a Martin Stöhr. Za účelem stabilizace bylo toto složení poroty vybráno na dobu tří nadcházejících roků (2003, 2004, 2005). Nebyla to jediná změna, dále se upravil způsob hlasování, porota volila pouze ze spisovatelů, kteří byli tená i písemně navrženi. V předcházejících letech si komise vybírala volně z celé české literární produkce. Na seznamu bylo 48 kandidátů, poté byli vyřazeni autoři, kteří se flánrově nebo hodnotově na státní cenu nehodili. Zbylo dvanáct spisovatelů, na nich se porotci soustředili. Do druhého kola jich pokračovalo jen osm. Následovalo tajné hlasování, ve kterém každý člen komise napsal po aditívě autorů bodov (první tři body, druhý dva body a tedy jeden bod) ho ohodnotil a podle celkového součtu byl vybrán vítěz.⁶⁵

Ročník 2004 byl jubilejním desátým udělením Státní ceny za literaturu od roku 1995, v tomto roce došlo k obnovení podle prvorepublikových tradic. Slavnostní ceremoniál proběhl 25. října, úvodní slovo pronesl prezident republiky Václav Klaus, ten se na literaturu podíval z ekonomického hlediska a poukázal na to, že šnejspravedlivější cenu uděluje vždy jen tená.⁶⁶ Člen poroty Vladimír Karfík si z prezidentské řeči odnesl poučení: šliteratura podléhá podobným zákonům jako zboží na trhu a ocenění od porot jsou pomyslná, pokud jim chybí stvrzení od tená na trhu.⁶⁷ Karfík si dále klade otázku, kdo je tená. Ten v t-inový, který se projeví na trhu, nebo men-inový, který vyhledává umlecké hodnoty, ale nemá sílu ovlivnit flabíky nejprodávanějších knih. Smysl literárních cen sledává v propagaci výrazných knih, které si zasluhují, aby si jich tená i věřili.

⁶³ NOVOTNÝ, Vladimír: *Hard TVAR* (91), Tvar, ro. 13, . 20, 2002, s. 7.

⁶⁴ Ve stejný den byla předávána i výroční Cena Karla Havlíka Borovského, kterou uděluje Nadace český literární fond za novinářskou činnost. Toto ocenění získal Jaroslav Spurný za mimořádnou úroveň investigativní žurnalistiky v týdeníku Respekt.

⁶⁵ Mechanismus hlasování vysvětlil předsedal poroty Vladimír Karfík v časopise Host. BALÁŽEK, Miroslav: *šPolitické elity se nechovají kulturně ...*, Host, ro. 19, . 8, 2003, s. 32.

⁶⁶ B LUNKOVÁ, Libuše: *Pište a prodávejte*, Literární noviny, ro. 15, . 45 (1. 11.), 2004, s. 11.

⁶⁷ KARFÍK, Vladimír: *Mají ceny, zvláště státní, nějaký smysl?* ihned.cz [online], [cit. 2013-11-7]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-15127940-maji-ceny-zvlaste-statni-nejaky-smysl>>.

V tomto ročníku došlo ještě k další změně, před slavnostním vyhlášením, byli zveřejněni ti nominovaní autoři a jejich knihy: Bořena Správcová s básnickou skladbou *Poflární kniha*, Jan Balabán se souborem povídek *Mofná fle odcházíme*⁶⁸ a Pavel Brycz s románem *Patriarchátu dávno za-la sláva*. Porota tak pokračovala v udílení státní ceny za konkrétní souasně dílo. To naznačuje i komentář Martina Stöhra: šsnad se konečně tato prestižní cena přestane udílovat šza zásluhy, i jako nesmyslné upozornění na díla hodnotná mimo jakoukoli pochybnost.⁶⁹

Za laureáta Státní ceny za literaturu v roce 2004 vybrala sedmičlenná porota **Pavla Brycze**. Upozornila tak na román *Patriarchátu dávno za-la sláva*, o jehož existenci šnev dle ani v-ichni, kdo přišli do Mírovny na slavnostní předání.⁷⁰ I pro Jindřicha Jzla je Pavel Brycz spisovatelem neznámým, a proto laureátem státní ceny diskutabilním. Podle něj šStátní cena i celá literatura funguje v ghettu - [í] Brycz se nedostal do řivého televizního vysílání, neměl druhý den fotku na titulní straně v-ech deník, nebyl hlavním hostem nejposlouchanějších rozhlasových stanic, nepodepisoval knihu v nejv-ějším republikovém knihkupectví a nestála se na něj hodinová fronta.⁷¹ Š tímto tvrzením se ale rozchází láněk Pavla Brycze, ve kterém píše o tom, jak mu Státní cena změnila řivot. šDíky publicitě okolo mé osoby jsem dostal místo profesora e-tiny na gymnáziu [í], přijal jsem také nabídku moderovat svůj autorský pořad pro d-ěti na eském rozhlase 2, stanice Praha. [í] Telefonicky i po emailu dostávám nabídky na spolupráci, píšu scénáře pro televizi, rozhlas, naučné filmy, hrané dokumenty, články a fejetony pro deníky [í]. Zvou m-ě na tení, kde uřim neekají prázdné sály a nulový zájem, ale slu-ěný počet divák. š⁷² Přesto Jzl hodnotí román jako minoritní, velkolepý, ale zároveň veliká-šský projekt, přesahující Bryczovy schopnosti. V hodnocení se tak zna-ěně rozchází s Karfíkovou oslavnou e-í pronesenou při předávacím ceremoniálu. Karfík na laureátovi oceňuje odvahu šzmoci velkou řivotní látku, jeř přesahuje d-ějiny uplynulého století. [í], která má sílu román jihoamerického magického realismu. [Přibliřuje se] ruské próze dvacátých let.⁷³

⁶⁸ Jan Balabán za knihu *Mofná fle odcházíme* získal v roce 2004 ocenění *Knihy roku* (anketa Lidových novin), v roce 2005 *Magnesii Literu* za prózu a v roce 2011 *Magnesii Literu* za knihu desetiletí.

⁶⁹ STÖHR, Martin: Editorial, *Host*, ro. 20, . 8, 2004, vlořený list.

⁷⁰ KARFÍK, Vladimír: *Mají ceny, zvlá-ě státní, nějaký smysl?* ihned.cz [online], [cit. 2013-11-7]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-15127940-maji-ceny-zvlaste-statni-nejaky-smysl>>.

⁷¹ JZL, Jindřich: *Posmutnělé rozpaky nad Státní cenou za literaturu: Patnáct set kilometrů ze Stockholmu do Prahy*, *Labyrint Revue*, . 15/16, 2004, s. 219.

⁷² BRYCZ, Pavel: *Jak mi Státní cena změnila řivot*, *Lidové noviny*, ro. 18, . 253 (29. 10.), 2005, s. 156-16.

⁷³ KARFÍK, Vladimír: *Laudatio pro Pavla Brycze*, *Dokořán*, . 32, 2004, s. 46.

Pro Karfíka šPavel Brycz napsal velké drama marného hledání domova, drama st etání lidství s nelítostnými d jinami.õ⁷⁴ Hana Lundiaková hodnotí román jako šbezesperu hutný, le nejmén výbojný,õ⁷⁵ státní ceny si podle ní stále drfí výchovný ráz a laureáti jen dopl ují kánon, mezi ocen nými jí chybí skute n nová a neot elá kniha, ocen ný titul postrádá p esah.

Slavnostní p edávání Státní ceny za literaturu za rok 2005 se konalo 24. íjna, poprvé prob hl ceremoniál v eském muzeu hudby na Malé Stran (v-echny ro níky p edtím se p edávaly ceny v Mí ovn Pražského hradu). Laureátem byl zvolen **Edgar Dutka** s knihou *Sle no, ras p ichází*.⁷⁶ Spole n s ním se do ufl-í nominace dostali Michal Ajvaz s románem Prázdné ulice a D. fi. Bor (Vladislav Zdrobík) s básnickou sbírkou Klonování asu, ši kdyfl se v d lo, fle cenu dostane Dutka, protofle Ajvaz si za trnáct dní p ijde pro Cenu Jaroslava Seiferta a hermeneutický básník D. fi. Bor je p ece jenom pon kud šexkluzivitaõ.⁷⁷ Op t se tak projevilo nepsané kritérium ó státní cenu získalo dílo je-t neocen né. Laudatio na Edgara Dutku pronesl p edseda poroty Vladimír Karfík, o knize mluvil jako o velkém a originálním románu, který je tená sky náro n j-í. V záv ru dodal: škdo si ho doopravdy pozorn p e te, pochopí. Jestli ne, musí k tomu dozrát.õ⁷⁸ Jakoby slova pat ila mofné budoucí kritice, kdo nepochopí, není je-t dostate n vyzrálý tená . V tisku v-ak o laureátství Edgara Dutky nikdo nepolemizoval, média se omezila pouze na stru ná oznámení Dutky jako laureáta státní ceny. Libu-e B lunková charakterizovala celou atmosféru okolo Státní ceny za literaturu 2005 jako nudu: šNastoupil nezájem, zaprá-ená provin ní estetika a nuda.õ⁷⁹ Ocen ní se podle ní šnyní p íblífllo úrovni p íklepnutí grantu i tv r í podpory.õ⁸⁰

V následujícím roce 2006 byla Státní cena za literaturu ud lena za *dosavadní literární tvorbu Vladimíru Körnerovi*. Nová porota tak vyuffila druhé mofnosti udílení státní ceny, ud lení za zásluhy a ne za sou asné dílo, jako tomu bylo v p edchozích ro nících. Vladimír Körner svou literární tvorbu zakon il románem Oklamany v roce

⁷⁴ Tamtéfl.

⁷⁵ LUNDIAKOVÁ, Hana: Tradi n . Kvalita bez provokace, ihned.cz [online], [cit. 2013-11-7]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-15127930-tradicne-kvalita-bez-provokace>>.

⁷⁶ *Sle no, ras p ichází* je druhá kniha Edgara Dutky, který debutoval v roce 2003 s povídkovou knihou U Útulku 5, který vznikl v první polovin 60. let, ale nemohl být vydán.

⁷⁷ PE ÁS, Ji í: Cena cen, Týden, ro . 12, . 44 (31. 10.), 2005, s. 76.

⁷⁸ KARFÍK, Vladimír: Laudatio na Edgara Dutku, Doko án, . 36, 2005, s. 22.

⁷⁹ B LUNKOVÁ, Libu-e: Je mi velkou ctí: Uvadající duch ceremonie p edávání státních cen za literaturu, A2 [online], [cit. 2014-1-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2005/5/je-mi-velkou-cti>>.

⁸⁰ Tamtéfl.

1994. Slavnostní ceremoniál proběhl 23. října na stejném místě jako předtýden, v českém muzeu hudby. Vedle ministra kultury Martina Topolánka byl přítomen i předseda vlády Miroslav Topolánek. Michal Jarek tomu dodává: „Šlo o to, aby se poprvé v historii udávaní Státní ceny za literaturu, kdy se premiérem našeho státu objevil tato kulturní akce navštívil.“⁸¹ Laudatio na laureáta pronesl předseda poroty Aleš Haman, pro toho je Körner šjedine naštví osobnost.⁸² Dalšími členy poroty byli Pavel Kosatík, Vladimír Křivánek, Jan Lukeš, Lubomír Machala, Jiří Trávníček a Jan Wiendl (slovení poroty zůstávají stejné na tři roky). Laureát se o hodnotící komisi vyjádřil pozitivně: „Tentokrát se totiž v porotě sešli slušní lidé, navíc v tichou Moraváci a máme jená z 80. let. To se stává jednou za sto.“⁸³ Získání ocenění zhodnotil svým osobitým způsobem: „Pro mne Státní cena dneska především znamená, že budu tři roky finančně zajištěn, pokud ovšem nepodraží léky.“⁸⁴ Pro Michala Jareka je Vladimír Körner starý provokatér a rebel, který sice dluhuje, že si ho porota laskavě povínila, ale zároveň neslevuje z ní jeho a nikomu jinému.⁸⁵

Slavnostní ceremoniál Státní ceny za literaturu pro rok 2007 se konal 25. října. Porotci vybrali šdrtivou v tichou hlasitost⁸⁶ **Milana Kunderu** za román *Nesnesitelná lehkost bytí*⁸⁷ s přihlednutím k jeho dosavadní prozaické a esejistické tvorbě. Martin Topolánek přednesl projev premiéra Mirka Topolánka, nepřítomného z důvodu odkrývání pamětní desky Pavla Tigrida. Topolánek ocenil na státních cenách, že „Rozmysl poroty není ovlivněn diváckou anketou a tisíci SMS. Za touto cenou nestojí ani zájmová agentura, lobbingská skupina ani bulvární časopis. Stojí za ní [jin] dobré jméno, jednak [jin] Pavla Tigrida (ministra kultury, který v roce 1995 obnovil Státní cenu za literaturu) a jednak ministerstva kultury, proto požívá zasloužené vážnosti [jin].“⁸⁸ Oslavnou řeč pronesl předseda poroty Aleš Haman, pro toho je Kundera flivoucí literární klasik. Laureát z důvodu nemoci nemohl být přítomen osobně, ocenění si za něj přinesl předseda agentury Dilia Jiří Srstka. Milan Kundera za Státní cenu

⁸¹ JAREK, Michal: Státní cena za literaturu 2006, Tvar, ro. 17, č. 18, 2006, s. 10.

⁸² HAMAN, Aleš: Laudatio pro Vladimíra Körnera, Dokořán, č. 44, 2006, s. 50.

⁸³ KÖRNER, Vladimír: Politici nesnesou intelektuální opozici, lidovky.cz [online], [cit. 2014-1-24].

Dostupný z WWW: <http://www.lidovky.cz/politici-nesnesou-intelektualni-opozici-flq-kultura.aspx?c=A061023_101719_in_kultura_vvr>.

⁸⁴ KÖRNER, Vladimír: Jedna otázka pro: Vladimíra Körnera, Tvar, ro. 17, č. 18, 2006, s. 3.

⁸⁵ JAREK, Michal: Státní cena za literaturu 2006, Tvar, ro. 17, č. 18, 2006, s. 10.

⁸⁶ HAMAN, Aleš: Laudatio na Milana Kunderu, Dokořán, č. 44, 2007, s. 41.

⁸⁷ Román *Nesnesitelná lehkost bytí* byl vydán ve francouzštině v roce 1984, v češtině vyšel v nakladatelství 68 Publishers v Torontu v letech 1985 a 1988, v české republice byl vydán až v roce 2006 v brněnském nakladatelství Atlantis.

⁸⁸ TOPOLÁNEK, Mirek: Boj proti úspěchu z ejm pokračuje: Projev Mirka Topolánka u příležitosti udělení Státní ceny za literaturu, Host, ro. 23, č. 9, 2007, s. 14.

za literaturu pod koval skrze videozáznam, v něm mfl vyjád il poctu Zden Ěkvorecké, ta jako první umofnla eské vydání Nesnesitelné lehkosti bytí. Projev zakon il slovy: šMilí p átelé, jsem velice dojat odm nou, kterou jste mi ud lili, a moc mne mrzí, fle nemohu být s vámi. Je-t jednou, díky, díky.õ⁸⁹

Je-t p ed ud lením státního ocen ní prob hla médii debata, šzda si státní cenu zasloufí jedinec, který je dnes ufl více Francouz nefl ech.õ⁹⁰ K tomu se vyjád il Ale-Haman ve svém laudatiu, ve kterém Milana Kunderu ozna il za bilingvního spisovatele. Michal Jare– prohlásil, fle šKundera se mezi ádky p ihlásil ke svému e–ství.õ⁹¹ Dal-í kritika Kunderova laureátství tkv la v ocen ném románu *Nesnesitelná lehkost bytí*, ten byl vydán jifl v roce 1984. šM fle-li se cena dávat i za reedice, pak bude t eba ocenit také Husa, Komenského, N mcovouí fle se na ceremoniál nedostaví, nevadí. Ani Kundera p ece nep ijede.õ⁹² Takto prezentoval Jaromír Slomek sv j nesouhlas s Kunderou, dále p ipomn l jeho ver-e z 50. let, a to v p ípad , fle by mu byla Státní cena za literaturu ud lena za dosavadní literární tvorbu. Tomu se porota vyhnula, kdyfl uvedla, fle cenu získá za dosavadní prozaickou a esejistickou tvorbu. Ji í T. Král si myslí, fle smyslupln j-í by bylo ud lit Kunderovi cenu po átkem 90. letech, kdy vycházela jeho st flejní díla, ale nyní by šod státu [í] m l dostat leda tak Státní cenu za ignorování eského tená e.õ⁹³ Protofle spisovatel zatím odmítá p elofit do e–tiny své poslední romány.⁹⁴ Opa ný názor má Michal Jare–, ten tvrdí, fle si cenu šzasloufí jist víc nefl n kte í auto i v p ede-lých letech, [í].õ⁹⁵ Polemiky nad Kunderou shrnul Karel Steigerwald: šUd lit n komu v echách a na Morav cenu ó to je p ílefitost ke kádrování, k po–klebku a peprnému lánku. Kunderovi p ilepili t i neodstranitelné viny: básni ky z mládí komunistického státu, znevařování a zradu eské v ci v emigraci a nechu to znevařování napravit kajícím návratem.õ⁹⁶

⁸⁹ KUNDERA, Milan: Pozdravení Milana Kundery, Doko án, . 44, 2007, s. 44.

⁹⁰ STAĚOVÁ, Ema: Ve er plný ironie: Leto-ní udlení státních cen za literaturu a p ekladatelské dílo hrozilo fiaskem, litenky.cz [online], [cit. 2013-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.litenky.cz/clanek.php/id-2046>>.

⁹¹ JAREĚM, Michal: Státní cena za literaturu, Tvar, ro . 18, . 18, 2007, s. 6.

⁹² SLOMEK, Jaromír: Státní Kundera, Týden, ro . 14, . 43 (22. 10.), 2007, s. 93

⁹³ KRÁL, T. Ji í: [Ve chvíli, kdy tato glosa vzniká...], A2 [online], [cit. 2014-1-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2007/43/ovsem>>.

⁹⁴ Jedná se o romány: *La Lenteur* (Pomalost) z roku 1995, *L'identité* (Totoflnost) z roku 1998, *L'ignorance* (Nev domost) z roku 2000 a *La Fête de l'insignifiance* (Oslava bezvýznamnosti) z roku 2013.

⁹⁵ JAREĚM, Michal: Státní cena za literaturu, Tvar, ro . 18, . 18, 2007, s. 6.

⁹⁶ STEIGERWALD, Karel: T i neodstranitelné viny Milana Kundery, Mladá fronta Dnes, ro . 19, . 248 (24. 10.), 2007, s. A8.

V roce 2008 se poprvé Státní cena za literaturu p edávala společně s Cenami Ministerstva kultury České republiky v oblasti divadla, hudby, výtvarného umění a architektury. Lucie Koryntová si myslí, že je to zejména kvůli mediálnímu zvýraznění obou událostí.⁹⁷ Slavnostní udílení proběhlo 21. října a podle Pavlína Kubíkové se nesetkalo š s velkým nadšením.⁹⁸ To potvrdil i Michal Jareš ve svém článku, ve kterém si klade otázku: šproč má takováto monstrakce podobu jakéhosi úchylného *gesamtkunstwerku*⁹⁹ [í], že tam musí být v-ě ó zp v, tanec, divadlo a podobné vylomeniny. Na tento typ jednak nejsou Ceny stavěné, jednak jsou posouvány směrem ke kabaretnímu výstupu[í].¹⁰⁰ Odpovědí nejspíše bude, že zájem médií o kulturní státní ceny není závratný.¹⁰¹ Proto se organizátoři snaží přitáhnout co nejvíce pozornost, ale i přes jejich úsilí v tisku proběhne pouze pár stručných zpráv.

Porota zvolila laureátem Státní ceny za literaturu pro rok 2008 **Ludvíka Vaculíka** za *dosavadní literární a publicistickou tvorbu s přihlédnutím k bilanční próze Hodiny klavíru*.¹⁰² Členové komise vybírali ze sedmnácti nominací.¹⁰³ Laudatio pronesl člen poroty Lubomír Machala, ten vyzdvihl společenskou angažovanost laureáta. Vaculík na to reagoval slovy: ŠTahle cena se podle mého uděluje tomu, kdo ještě nic nedostal a kdo ufl by nám mohl umít.¹⁰⁴ Spisovatel tak poukázal na vysoký věk vítězného laureáta. V tisku neproběhla žádná polemika nad jeho laureátstvím. Pro Jana Třechu je Vaculík velkým českým kultúrním a jeho ocenění šje jednou z nemnoha věcí, které si stát momentálně může připsat k dobru.¹⁰⁵

⁹⁷ KORYNTOVÁ, Lucie: Státní ceny, Ceny Ministerstva kultury a Jungmannova cena, svetovka.cz [online], [cit. 2013-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://svetovka.cz/archiv/2008/10-2008-aktualita.htm>>.

⁹⁸ KUBÍKOVÁ, Pavlína: Státní ceny rozdány, Dokořán, . 48, 2008, s. 45.

⁹⁹ Německé Gesamtkunstwerk lze přeložit jako veškeré umělecké dílo.

¹⁰⁰ JAREŠ, Michal: Otázky nad cenami, Tvar, ro. 19, . 18, 2008, s. 9.

¹⁰¹ B LUNKOVÁ, Libuše: Čemu neslouží kulturní ceremonie, A2 [online], [cit. 2013-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2008/44/cemu-neslouzi-kulturni-ceremonie>>.

¹⁰² Oficiální české nebe: Kdo letos dostal státní ceny v oblasti kultury, A2 [online], [cit. 2013-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2008/43/oficialni-ceske-nebe-2008>>.

¹⁰³ Nominovaní za dosavadní literární tvorbu: **Bohumila Grögerová, Eva Kantarková** (2008 Cena Ladislava Fukse), **Ludvík Vaculík, Josef Topol, Ivan Wernisch, Ludvík Kundera, Zdeněk Rotrekl**. Autoři nominovaní za konkrétní dílo: **MgA. Vladislav Kuřík** za knihu *Barvy slepých Toyen*, **Miroslav Šígl a kolektiv** za *Almanach českých novinářů 1989-2008*, **Vít Slíva** za sbírku básní *Souhra*, **Petr Hruška** za básnickou sbírku *Auta výhled jí do lodí* (2009 Cena Jana Skácela), **Stanislav Komárek** za román *Mandarína*, **Ota Filip** za román *Osmý měsíc nedokončený životopis*, **Miloslav Topinka** za knihu esejí, článků a skic *Hadí kámen* (2009 Cena F. X. Šaldy), **Dagmar Kludská** za knihu *Vzpomínky schované v duši o Historie rodiny Kludských*. Literáři, kteří byli nominováni za konkrétní dílo s přihlédnutím k dosavadní literární tvorbě: **Lubomír Martínek** za knihu *Olej do ohně* (2008 Magnesia Litera za prózu, 2008 Výroční cena Nadace český literární fond), **Jiří Kratochvíl** za knihu *Brněnské povídky*. Nominace Státní ceny za literaturu pro rok 2008, host.divadlo.cz [online], [cit. 2013-11-10]. Dostupný z WWW: <http://host.divadlo.cz/cenymk/2008/nomi_lit.htm>.

¹⁰⁴ Citace převzata z KUBÍKOVÁ, Pavlína: Státní ceny rozdány, Dokořán, . 48, 2008, s. 45.

¹⁰⁵ TŘECHA, Jan: Viník ocenění! Literární noviny, ro. 19, . 44 (27. 10.), 2008, s. 1.

Ročník 2009 doznal několika změn, opět se změnilo místo slavnostního udílení. Státní cena za literaturu se předávala společně s ostatními cenami ministerstva kultury v Malém dvoraně Veletržního paláce v Praze 20. října. V předchozím roce ukončila svůj číletý mandát porota Aleše Hamana a pro následující tři roky byla sestavena porota nová. Předsedou se stal Jaroslav Čísá, další členy byli Zeno Kaprál, Jiří Koten, Vladimír Novotný, Martin Písa, Karel Piorecký, Jan Suk. Tato komise vybrala z deseti nominovaných¹⁰⁶ za laureáta Státní ceny za literaturu roku 2009 básníka **Zdeňka Rotrekla** za *dosavadní literární tvorbu*. Pokračuje tak trend udílení ceny spíše za celoživotní přínos než za konkrétní současné dílo. Michal Jareší o rozhodnutí poroty myslí, že je špičejnějším šláňrově spravedlivě, [í].¹⁰⁷ Protože poslední básník, který získal státní cenu, byl Petr Kabeš v roce 2003, poezie tak čekala na ocenění od státu šest let. Zdrovně svého rozhodnutí vysvětluje jeden z členů poroty: „Zdeňka Rotrekla jsme vybrali především proto, že je to skutečně doyen české literatury, že je to výsostný básník, že je to také výrazná osobnost českého disentu.“¹⁰⁸

Podle Ivana Matjky je to volba, která šby neměla vyvolávat pochybnosti [í].¹⁰⁹ Nad tím však polemizuje, je samotná státní cena, přiči ní se stát stává umleckým kritikem. Klade si otázku, zda má taková cena v očích veřejnosti vbec nějakou přirozenou váhu, která přesáhne váhu státní oficiality.¹¹⁰ V závěru článku hodnotí přínos státních ocenění v jejich snaze dodat umění prestiž, oceňuje stát v roli mecenáše. V tisku byl poté připomínán spíše životní příběh spisovatele, jeho odsouzení k trestu smrti v roce 1949, které bylo změněno na doživotní vězení, z něhož byl propuštěn v roce 1962 a o šest let později byl plně rehabilitován. Přesto patřil v době normalizace k perzekvovaným autorům.

Slavnostní ceremoniál udílení Státní ceny za literaturu 2010 proběhl 24. října ve Veletržním paláci. Porota, ve stejném složení jako předchozí ročník, zvolila laureátem **Antonína Bajaju** za jeho román *Na krásné modré Děvčnicku*. Tato kniha byla

¹⁰⁶ Mezi nominované patří **Lubor Kasal**, **Tereza Boučková**, **Bohumila Grögerová** (2009 Cena PEN klubu za celoživotní dílo, 2009 Magnesia Litera za poezii a Magnesia Litera 6. kniha roku za básnickou sbírku *Rukopis*), **Ivan Martin Jirous**, **Arnošt Lustig**, **Vladimír Justl**, **Zdeněk Mahler**, **Oldřich Tůma**, **Ludvík Kundera** (2009 Cena Jaroslava Seiferta). Nominace Státní ceny za literaturu pro rok 2009, mkr.cz [online], [cit. 2014-2-1]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cenymk/2009/nominace-literatura.html>>.

¹⁰⁷ JAREŠÍ, Michal: Státní cena pro Zdeňka Rotrekla, Tvar, ro. 20, č. 19, 2009, s. 19.

¹⁰⁸ Citace převzata z článku RICHTER, Jan; FILÍPKOVÁ, Zuzana; TÁBORSKÁ, Marika: Státní cena za literaturu pro Zdeňka Rotrekla, rozhlas.cz [online], [cit. 2014-2-1]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozhlas.cz/zpravy/literatura/zprava/647404>>.

¹⁰⁹ MATJKA, Ivan: Ceny! Ceny? Ceny! Literární noviny, ro. 20, č. 44 (26. 10.), 2009, s. 2.

¹¹⁰ Tamtéž.

nominována v roce 2010 na Magnesii Literu za prózu (získal Ivan Matoušek s knihou Oslava) a Cenu Josefa Těšvického (získal Emil Hakl za Pravidla smírného chování). Spisovatele na cenu navrhli i ze sedmi porotců, a volba pak prý ufl byla víceméně jasná.¹¹¹ I když nominací bylo tento ro ník t icet dva.¹¹² Po minulých ro nících bylo ocen no konkrétní dílo, které bylo vydáno v p edchozím roce. Podle lena poroty Zeno Kaprála se jedná o šknihu tak spanilou, fle každá chvalo e je ubohá.¹¹³ Bajaja v tisku k ocen ní ekl, fle jej vnímá s radostí ale zároveň i s úzkostí. Jako laureát Státní ceny se za adil mezi významné literáty, a to chápe jako závazek. Úzkost cítí z toho, fle ho obdaroval práv stát.¹¹⁴ Radost pak má z finan ní odm ny 300 000 Kč, i když dodává: škníflku jsem psal cca t i roky a státní cena mi vynesla honorá 40 korun za hodinu.¹¹⁵ Polemicky se k laureátství Bajaji vyjád il v médiích jen Ond ej Horák, ten se pozastavuje nad tím, fle spisovatel není p íli-známý. Klade si otázku, šzda tedy ocen ní bylo odvážn ud leno autorovi, který vydal pozoruhodnou knihu [í], i zda porota zkrátka každý rok musí n koho vyvolit, a velká jména ufl byla švyvolena v minulých letech.¹¹⁶ Antonín Bajaja v-ak úpln neznámým autorem není, v roce 2004 získal se svým románem Zvl ení Magnesii Literu za prózu.

Státní cena za literaturu pro rok 2011 byla, spolu se Státní cenou za p ekladatelské dílo a Cenami ministerstva kultury, slavnostn p edána 27. íjna v Národním divadle. Marek Eben, moderátor celého ve era, uvedl, fle prostory Národního divadla zna í, jak moc si ministerstvo svých um lc povafuje. Nad spole ným p edáváním státních a ministerských cen (od roku 2008) pochybují

¹¹¹ SP VÁ KOVÁ, Martina; BREZOVSKÁ, Katarína; ROJÍK, Václav; SEDLÁ KOVÁ, Veronika; HOUSKA Ond ej: Cenu za literaturu získal spisovatel Antonín Bajaja, rozhlas.cz cz [online], [cit. 2014-2-2]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozhlas.cz/zpravy/literatura/zprava/801900>>.

¹¹² Michal Ajvaz, D. fi. Bor, Lubomír Dolefel, Karla Erbová, Bohumila Grögerová, Emil Hakl (2010 Cena Josefa Těšvického za knihu Pravidla smírného chování), Ale-Haman, Zbyn k Hejda, Daniela Hodrová, Karel Hvífl ala, Pavel Janou-ek, Eva Kant rková, Alexandr Kliment, Milan Kozelka, Ji í Kratochvil, Ji í H. Krchovský, Vladimír K ivánek, V ra Linhartová (2011 za knihu *Soust edné kruhy* získala Cenu F. X. Mldy a Cenu Toma Stopparda), Bohumil Nuska, Miroslav Sígl, Petr Stan ík, Vladimír Stibor (2010 t etí místo v poezii na Literárním Vansdorfu), Ji í Stránský, Pavel Třut (2010 Zlatá stuha za celofivotní p ínos), Jan M. Tome-, Jáchym Topol (2010 Cena Jaroslava Seiferta za knihu *Chladnou zemí*), Milo-Urban, Milo-Vodi ka (2010 první místo v Cen Miroslava Ivanova za knihu *Kavalí i, puritáni, královrazi* ó v sekci auto i do 39 let), Franti-ka Vrbenská & Jakub D. Ko í, Ivan Wernisch, Karel Zlín. Nominace Státní ceny za literaturu, mkcr.cz [online], [cit. 2014-2-2]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cenymk/2010/nominace-literatura.html>>.

¹¹³ KAPRÁL, Zeno: Pam pudru ví í kolem nás, Literární noviny, ro . 21, . 44 (4. 11.), 2010, s. 20.

¹¹⁴ BAJAJA, Antonín: Je-t jsme se nenau íli zacházet se svobodnou v í, denik.cz [online], [cit. 2014-2-2]. Dostupný z WWW: <<http://www.denik.cz/knihy/antonin-bajaja-jeste-j sme-se-nenaučili20101103.html>>.

¹¹⁵ BAJAJA, Antonín: P eji eské literatu e víc tená nefl spisovatel , Kulturní noviny, zima 2010/2011, s. 1.

¹¹⁶ HORÁK, Ond ej: e-tí spisovatelé posbírali celou adu literárních ocen ní, Hospodá ské noviny, ro . 54, . 215 (5. 11.), 2010, s. 14.

Michal Jareš a Lubor Kasal. Ve svém článku v časopise Tvar poukazují na to, šly literární Státní ceny byly sponženy mezi ceny oborové, aniž tím ostatní ceny byly špovženy, [í].¹¹⁷ Státní cenu p irovnávají k Magnesii Lite e, protože se ministerstvo snaží vyhov t televiznímu p enosu, a to z celého ceremoniálu šud lá ve v t-í i men-í mí e cirkus a panoptikum.¹¹⁸

Tento ro ník zvolila sedmi lenná porota laureátkou **Danielu Hodrovou** za román *Vyvolávání*. Autorka ve svém medailonku uvádí: šMoje knihy nejsou ten typ knih, za které by se m ly dávat ceny. Vzpírají se vstoupit do státního řivota.¹¹⁹ Na druhou stranu v-ak pokračuje, že kniha, která si ufl řije svým řivotem bez ní, si to zaslouží. Ze státního ocen ní má šradost, ani ne za sebe, ale za své romány, za *Vyvolávání*.¹²⁰ Spisovatelka v rozhovoru pro časopis A2 up es uje sv j postoj: šJe ov-em pravda, že ji neberu jako ocen ní státu, ale konkrétních lidí, kte í m tou a mají pro m j zp sob výpov di pochopení.¹²¹ len poroty Vladimír Novotný na adresu laureátky uvedl: šHodrová nepat í k pisálk m, jeř kařdý rok chrlí n kolik titul . Dlouhé asové intervaly mezi jejími knihami sv d í o její estetické odpov dnosti.¹²²

V roce 2012 prob hl slavnostní ceremoniál p edávání Státní ceny za literaturu 24. řjna v Národním divadle. Pro tento ro ník a dva následující bylo vybráno nové slofení poroty. P edsedou komise se stal Josef Chuchma, mezi dal-í leny pat ili Miroslav Bala-tík, Petr Bílek, Petr Hanu-ka, Ond ej Horák, Alice Jedli ková a Milena Třbrtová.¹²³ Za laureáta byl zvolen **Ivan Wernisch** za *dosavadní literární tvorbu*. K ocen ní se vyjád il následov n : šMoje tvorba nikdy nebyla a ani v sou asnosti není státotvorná. Proto je pro m zisk státní ceny absurdní záleřitostí.¹²⁴ Podle článku Petra Hru-ky si kritici laureáta myslí, že šji získal proto, že mu letos bylo sedmdesát a že je

¹¹⁷ JAREŠ, Michal, KASAL, Lubor: Trojí lid, Tvar, ro . 22, . 19, 2011, s. 11.

¹¹⁸ Tamtéř.

¹¹⁹ Záznam ceremoniálu Státní ceny za literaturu 2011, ceskatelevize.cz [online], [cit. 2014-2-3].

Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10320181537-ceny-ministerstva-kultury-2011/>>.

¹²⁰ KUBÍ KOVÁ, Klára: V mém pokoji visí loutky, Mladá fronta Dnes, ro . 22, . 252 (27. 10.), 2011, s. D7.

¹²¹ INÁTLOVÁ, Blanka: Litera je k ehká, A2 [online], [cit. 2014-2-4]. Dostupný z WWW:

<<http://www.advojka.cz/archiv/2011/23/litera-je-krehka>>.

¹²² MALACHICKÁ, Jana: Pon kud chaotická státní cena, Lidové noviny, ro . 24, . 252 (27. 10.), 2011, s. 9.

¹²³ řena v porot Státní ceny za literaturu byla naposledy Boflena Správcová v roce 2002, dv řeny sou asn pak byly v komisi v p ede-řem roce 2001 (Daniela Fisherová a Dobrava Moldánová). V roce 2000 byla v porot Jana Schneider. P edtím byla porotkyní ufl jen Daniela Hodrová v roce 1998. Od po átku ud lování Státní ceny za literaturu od roku 1995 bylo sedm porotkyní a -edesát porotc .

¹²⁴ Citace p evzata z KUBÍ KOVÁ, Klára: Cena pro básníka, kterého te i B h, Mladá Fronta Dnes, ro . 23, . 249 (24. 10.), 2012, s. 8.

(asi i touto skutečností) dostatečně špotvrzený.¹²⁵ S tímto tvrzením nesouhlasil předseda poroty Josef Chuchma: š[í] jubileum rozhodně nebylo důvodem k tomu, aby u této příležitosti dostal nějakou cenu.¹²⁶ Ani sám autor předchozího článku Petr Hruška o laureátovi nepochybuje, naopak oceňuje, že cenu dostal někdo, kdo o ni neusiloval, ba dokonce po ní netoužil!¹²⁷ V rozhovoru pro Radioflornál Chuchma uvedl, že z hlediska nějakých literárních cen [je dílo Ivana Wernische] vlastně nedocenené.¹²⁸ I když přiznal, že z dvaceti osmi nominovaných porota volila mezi dvěma finalisty a vítězem Wernische bylo velmi těsné. Laureát sám v díle, že na Státní cenu za literaturu bývá velmi často nominován, ale myslel si: šprotože se [nominování] opakovalo téměř pravidelně, nabyl jsem jistoty, že ji nikdy nedostanu.¹²⁹

Ceremoniál předávání Státní ceny za literaturu roku 2013 se odehrál, stejně jako předchozího roku v Národním divadle 24. října. Složení poroty zůstalo stejné, porotci i tento rok ocenili poezii, ale rozdíl byl v tom, že státní ocenění bylo uděleno za konkrétní básnickou sbírku, která vyšla v roce 2012. Laureátem se stal **Petr Hruška** a jeho *Darmata*. Předseda poroty Josef Chuchma laureáta zhodnotil následovně: šVyznačuje se mimořádnou vyrovnaností své produkce, zároveň je to zcela ojedinělý hlas v české poezii, máme ho na poli prózy přirovnat k jeho generaci druhovi a příteli Janu Balabánovi.¹³⁰ Petr Hruška ale převzetí státní ceny zvažoval, protože je pro něj spojena především s vládou, se kterou on nesouhlasí. Ocenění nakonec přijal, protože šlo šo výrok odborné poroty, která nemá s politikou nic společného.¹³¹ Na narušený vztah mezi uměním a státem poukázal Jan Němec s Ondřejem Nezbedou ve svém článku, ve kterém píše, že tvůrce se málem stydí tohle ocenění přijmout, jako by se z nich stávali národní umělci.¹³² O státních cenách polemizuje i Ivan Matějka, ten není spokojený s existencí dvojího přístupu udělení (za dosavadní literární tvorbu, nebo za současné dílo), přiklání se k volbě aktuálního díla, jako tomu bylo za první

¹²⁵ HRUŠKA, Petr: Předseda ztracena, Respekt, ro. 23, č. 45 (5. 11.), 2012, s. 57.

¹²⁶ PEŘAS, Jiří: Stát ocenil Ivana Wernische, Lidové noviny, ro. 25, č. 249 (24. 10.), 2012, s. 8.

¹²⁷ HRUŠKA, Petr: Předseda ztracena, Respekt, ro. 23, č. 45 (5. 11.), 2012, s. 57.

¹²⁸ HUSÁROVÁ, Lucie, CHUCHMA, Josef: Státní cenu a literaturu dostane básník Ivan Verniš, Radioflornál (23. 10.), 2012.

¹²⁹ HVIŠŤALA, Karel: Umanutý kominík e i, Literární noviny, ro. 23, č. 45 (8. 11.), 2012, s. 1.

¹³⁰ Citace převzata z článku: (kul, tk): Laureáti státních cen si v Národním divadle rýpli do ministerstva kultury i do Zemana. ihned.cz [online], [cit. 2014-2-4]. Dostupný z WWW: <<http://art.ihned.cz/c1-61069170-statni-ceny-ministerstva-kultury-2013>>.

¹³¹ MOTÝL, Ivan: V Ostravě másto přepadnou a oberou, Týden, ro. 20, č. 45 (4. 11.), 2013, s. 44.

¹³² NĚMEC, Jan, NEZBEDA, Ondřej: Na konec světa to je-t nevypadá, Respekt, ro. 24, č. 44 (29. 10.), 2013, s. 44.

republiky. Opět polemizuje i nad rolí státu jako umleckého kritika.¹³³ Obdobný článek mu vyšel u nás v roce 2009, také v Literárních novinách.¹³⁴

Shrnutí Státní ceny za literaturu

Státní cena za literaturu je mezi literárními oceněními výjimečná svým původem. Její oficiální prestiž pochází od instituce, jež ji udílí. Ale stejně tak, je právě její původ terčem kritiky, protože stát není považován za vhodného hodnotitele umění. V médiích se na to začalo poukazovat především v posledních letech. Je příznačné, že laureáti cítí potřebu zdůraznit, že jejich dílo je nepolitické, když souhlasí s převzetím státní ceny. Antonín Bajaja v tisku opakoval, že cítí úzkost z toho, že ho obdaroval právě stát. Daniela Hodrová ve svém medailonku, který byl promítán při slavnostní ceremonii, zmínila, že její díla se vzpírají vstoupit do státního řivota. Ivan Wernisch mluvil o tom, že získání státního ocenění mu přijde absurdní, protože jeho tvorba nikdy nebyla státotvorná. Petr Hruška přemýšlel o odmítnutí ceny, protože nesouhlasí s politikou současných vládních představitelů. Laureáti se tak snaží zdůraznit, že si cení rozhodnutí odborné poroty, tu si ale se státním zřízením nespojují.

V rozhodování jednotlivých porot lze vysledovat určité tendence. Komise let 2003-2005 preferovala udělení státního ocenění za aktuálně vydané dílo, cena připadla dvakrát próze a jednou poezii. Tato porota také zvolila nejmladšího laureáta Státní ceny za literaturu v její historii – Pavla Brycze. U následující poroty (2006-2008) byl trend spíše opačný, ceny byly udělovány za dosavadní literární tvorbu, i když se v roce 2007 stal laureátem Milan Kundera s románem Nesnesitelná lehkost bytí, přičemž bylo přihlíženo k jeho dosavadní prozaické a esejistické tvorbě. Laureáti z toho roční jsou prozaici. Další komise pro roky 2009-2011 ve svém prvním období vybrala po dlouhé době zástupce poezie Zdeňka Rotrekla a ocenila jeho dosavadní literární tvorbu, Rotrekl byl také zatím nejstarším laureátem (89 let) v novodobé Státní ceně za literaturu. Poté tato porota udělovala cenu už jen současným prozaickým knihám. Poslední odborná komise pro roky 2012 a 2013 dává přednost poezii, jednou za dosavadní tvorbu a podruhé za aktuálně vydanou sbírku. V tisku odborná porota ustupuje do pozadí a veřejnosti není příliš známá. Rozhovory s porotci se v médiích sice objevují, ale nejsou příliš časté.

¹³³ MAT JKA, Ivan: Pár neuctivostí o cenách, Literární noviny, ro. 24, č. 44 (31. 10.), 2013, s. 3.

¹³⁴ MAT JKA, Ivan: Ceny! Ceny? Ceny! Literární noviny, ro. 20, č. 44 (26. 10.), 2009, s. 2.

Navzdory sporadickému zveřejňování nominovaných je možné si všimnout některých literátů, kteří bývají na Státní cenu za literaturu navrhováni velmi často, například může být laureát roku 2012 Ivan Wernisch. Ve výběru porotců lze vysledovat určitou tendenci. Porotci berou zřetel na jiná literární ocenění, laureát nikdy nezískal v daném roce jinou cenu než tu státní. I ve Státní ceně za literaturu se projevil vliv rehabilitační (Ludvík Vaculík, Zdeněk Rotrekl, Ivan Wernisch). Porota se snaží spravedlivě volit mezi prózou a poezií (próza mírně převažuje), vyhýbá se diskutabilním literátům a preferuje mediálně vhodnější kandidáty. V tisku je udělena státní cena za konkrétní dílo, v deseti ze třinácti případů, i když je někdy je přidáno: s přihlédnutím k dosavadní literární tvorbě. Zajímavostí je také, že v této lince laureát je oceněn ve věku 65-90 let.¹³⁵ Jedinou výjimkou je Pavel Brycz (oceněn v 36 letech) a Petr Hruška (laureátem v 49 letech).

¹³⁵ V kolika letech získali Státní cenu za literaturu: Karel Čižek (72), Václav Měrl (72), Květa Legátová (83), Petr Kabeš (62), Edgar Dutka (64), Vladimír Körner (67) Milan Kundera (78), Ludvík Vaculík (82), Zdeněk Rotrekl (89), Antonín Bajaja (70), Daniela Hodrová (65), Ivan Wernisch (70).

Cena Jaroslava Seiferta

Cena Jaroslava Seiferta existuje od roku 1986. Štoto literární ocenění je udlováno [Nadací Charty 77] za význa né dílo vydané i jinak zve ejn né v eské republice nebo v zahrani í v posledních t ech letech.¹³⁶ Laureát ceny je pravideln vyhla-ován 22. zá í, toto datum je zvoleno zám rn , protože se jedná o den p ed narozeninami básníka Jaroslava Seiferta, na jeho fl památku je toto ocen ní udílono. Cenu tvo í finan ní odm na ve vý-i 250 000 Kč a plastika, která znázor uje symbol nadace.

Historie

Seifertovu cenu zalo flil Franti-ek Janouch¹³⁷ ve Stockholmu ihned po úmrtí Jaroslava Seiferta (10. ledna 1986). šObával jsem se, fl by si reflim mohl básníkov jméno p ivlastnit ó mrtvý básník se ufl nem fl bránit. To, fl podepsal Chartu 77, by po jeho smrti reflimu afl tolik nevadilo.¹³⁸ Franti-ek Janouch sv j nápad nejd íve konzultoval s n kolika literáty (Jan Vladislav, Milan Kundera, Sylvie Richterová, Ji í Gru-a), a ti ho v my-lence zalo flení Ceny Jaroslava Seiferta podpo ili. Janouch poté rozeslal oznámení o vzniku ceny do BBC a Hlasu Ameriky, tak se stalo ocen ní oficiálním.

Patronem ceny je Nadace Charty 77, ta shodou okolností vznikla díky jiné kulturní politické ceně Monismanien, ta je udlována za významné p isp ní k obran svobodného projevu. Z finan ní odm ny této -védské ceny byla v roce 1978 Franti-ekem Janouchem zalo flena Nadace Charty 77, a to za ú elem sponzorovat disidentské aktivity chartist . Nadace iniciovala vznik n kolika ocen ní, jako první byla zalo flena Cena Toma Stopparda (1983). Toto vyznamenání je udílono šautor m eského p vodu p evá fln za významné esejistické dílo inspirující zejména svým my-lenkovým p ínosem.¹³⁹ Poté následovala Cena Jaroslava Seiferta (1986) a o rok pozd ji Cena Franti-ka Kriegl¹⁴⁰, v-echna tato ocen ní byla zalo flena ve Stockholmu, kde m la

¹³⁶ Cena Jaroslava Seiferta, kontobariery.cz [online], [cit. 2014-3-10]. Dostupný z WWW:

<<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Jaroslava-Seiferta.aspx>>.

¹³⁷ Franti-ek Janouch je jaderný fyzik. Od po átku p edsedá Správní radě Nadace Charty 77 a zasedá v porotách v-ech ocen ní, která nadace ud luje.

¹³⁸ JANOUGH, Franti-ek: Jubilejní Cena Jaroslava Seiferta, Reflex, ro . 16, . 46 (16. 11.), 2005, s. 57.

¹³⁹ Cena Toma Stopparda kontobariery.cz [online], [cit. 2014-3-10]. Dostupný z WWW:

<<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Toma-Stopparda.aspx>>.

¹⁴⁰ Franti-ek Kriegl jako jediný politický p edstavitel odmítl podepsat tzv. Moskevský protokol, který schvaloval invazi vojsk Var-avské smlouvy do SSR v srpnu 1968. Na jeho po est byla zalo flena Cena Franti-ka Kriegl, jejím fl šSou asným posláním [í] je vyzvednout p íkladnou state nost, kterou

nadace sídlo. Nadace se ze TMvédska p est hovala do Prahy v prosinci 1989, v únoru 1990 byla registrována jako nezisková organizace s celorepublikovou p sobností. V eské republice byly založeny je-t dv dal-í ceny: Cena Josefa Vavrou-ka (1996)¹⁴¹ a mezinárodní Cena Václava Havla za lidská práva (2013).

Cena Jaroslava Seiferta se poprvé ud lovala v roce 1986, jejím laureátem se stal slovenský spisovatel **Dominik Tatarka** s románem *Písa ky*. Franti-ek Janouch p iznává, že porota p emý-ela je-t o Ludvíku Vaculíkovi, ale ten švkázal, že cenu má podle n j dostat Tatarka.¹⁴² V následujícím ro níku získal ocen ní práv **Ludvík Vaculík** za své fejetony. Mezi dal-í laureáty pat í **Ivan Divi**- se sbírkou *fialmy* a **Karel TMktanc** s básnickou sbírkou *Srdce svého nejez*. Vladimír Karfík uvádí, že šprvních p t ro ník bylo zvlá-tních, protože -lo bu o samizdaty, nebo exilová vydání a domácí auto i nemohli cenu normáln p evzít.¹⁴³ Naopak n kte í nominovaní literáti nazna ili, že se laureáty stát necht jí, Franti-ek Janouch uvádí jako p íklad Jana Skácela. Básník reagoval v tom smyslu, že by si toho velice váfil, ale že by to zhor-ilo jeho ufl tak nedobrou situaci, a prosil nás, abychom to ned lali.¹⁴⁴

Poprvé prob hl slavnostní ceremoniál udlení Ceny Jaroslava Seiferta v roce 1990 v pražském Vald-tejském paláci, kde si ji p evzali v-ichni dosavadní laureáti najednou. P ibyl k nim je-t nov ocen ný literát pro rok 1990 **Emil Juli**- se dv ma sbírkami *Blíffíme se ohni* a *Gordická hlava*, škterý byl první, kdo ji dostal za regulérní vydání.¹⁴⁵ V následujícím ro níku získal cenu **Ji í Kolá** a jeho *Prométheova játra*. V roce 1992 byla Seifertova cena poprvé ud lena dv ma spisovatel m sou asn ó **Josefu Hir-alovi** za *Píse mládí* a **Ivanu Wernischovi** za antologii *Frc*. Dal-ím laureátem se stal **Bohumil Hrabal**, ocen na byla t í jeho díla (*Proluky*, *Svatby v dom* , *Vita nuova*). V roce 1994 získal cenu **Milan Kundera** s románem *Nesmrtelnost*, v následujícím roce bylo ocen ní ud leno op t dv ma autor m ó **Antonínu Brouskovi** za sbírku *Vte inové smrti* a **Petru Kabe-ovi** za jeho *P -í v c*. I dal-í rok m la Seifertova

v minulém roce projevíli jednotlivci nebo ob anské instituce v úsilí o dodrřování lidských práv, ob anských svobod a politické tolerance. Cena Franti-ka Kriegla, kontobariery.cz [online], [cit. 2014-3-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Frantiska-Kriegla.aspx>>.

¹⁴¹ Toto ocen ní bylo pojmenováno na po est eského ekologa Josefa Vavrou-ka. Tento v dec sehrál významnou roli p í ochran flivotního prost edí a snažil se naplnit koncept udrřitelného rozvoje. Do roku 2012 tuto cenu ud lovala Nadace Charty 77 spole n s Nadací Partnerství, ta od roku 2013 Cenu Josefa Vavrou-ka p evzala. Cena Josefa Vavrou-ka, kontobariery.cz [online], [cit. 2014-3-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Josefa-Vavrouska.aspx>>.

¹⁴² JANOUCH, Franti-ek: Jubilejní Cena Jaroslava Seiferta, Reflex, ro . 16, . 46 (16. 11.), 2005, s. 57.

¹⁴³ KARFÍK, Vladimír: Vladimír Karfík naposledy p edsedal porot Seifertovy ceny, Právo, ro . 12, . 283 (5. 12.), p fl. Salon, . 297, 2002, s. 4.

¹⁴⁴ JANOUCH, Franti-ek: Šcht l jsem splatit dluh z války, Host, ro . 20, . 2, 2004, s. 20.

¹⁴⁵ Tamtéfl.

cena dva laureáty o **Zbyška Hejdu** s básnickou sbírkou *Valse mélancolique* a **Jiřinu Haukovou** a její *Světlo v záti*, poprvé se tak v historii ceny její nositelkou stala žena. V roce 1997 bylo ocenění uděleno **Karlu Milotovi** za dvě jeho díla o sbírku básní *Antologie aneb protisloví* a sbírku próz *Ábl v d m*. Pro následující ročník byla vybrána porotou **Věra Linhartová** a její *Napospas času*. Posledním laureátem ve 20. století byl **Jiří Kratochvíl** s románem *Noční tango*.

Jednotlivé ročníky v 21. století

V roce 2000 získal Seifertovu cenu spisovatel **Pavel Třut**, ocenění mu bylo předáno 11. prosince v sídle fiivnostenské banky v Praze. Dvanácti člená porota ocenila hned dvě jeho básnické sbírky o *Zlá milá* z roku 1997, která obdržela v roce 1998 Výroční cenu Nadace českého literárního fondu v kategorii Cena za poezii, a *Brofvané básně*, které vyšly v roce 2000 a sám laureát o nich hovoří jako o š[díle] editora Jana Třilce, [který] měl nápad verše roztroušené po v-elizakých edicích a samizdatech posbírat a shrnout do jednoho svazku.¹⁴⁶ V tomto roce byla porota sestavena ze čtyř laureátů Seifertovy ceny, byli to: Jiří Kolář (1991), Ivan Wernisch (1992) Antonín Brousek (1995) a laureát minulého ročníku Jiří Kratochvíl (1999). Dalšími členy hodnotící komise byli především literární historici a kritici jako Jiří Brabec, Vladimír Karfík (předseda poroty), Marie Langerová, Jiří Opelík, Zdeněk Peřat, Jiří Rulř. Sestavu doplnil ještě básník a překladatel Miloslav Topinka (budoucí laureát Ceny Jaroslava Seiferta pro rok 2003) a František Janouch, ten v porotě zasedá káždoročně jifl od založení ceny, ale nedisponuje hlasovacím právem.

Pavel Třut vnímal ocenění jako velkou poctu, hodnotící komise podle něj byla složená z velkých osobností a švýet dosavadních laureátů [byl] velkolepý.¹⁴⁷ Přiznal, že se před ceremoniálem cítil nervózní a celé to pro něj bylo poměrně svazující. Jiří Peřás podotýká, že se laureát šmže ocitnout v podezření, že cenu mu porota darovala k jeho letošním tředesátinám.¹⁴⁸ Jako by Cena Jaroslava Seiferta plnila určitou potvrzovací funkci. Ani sám laureát si není jistý, jak tomu doopravdy bylo, ale šrád [by] si dal vyvrátit domněnku, že to fiivotní jubileum hrálo nějakou roli při rozhodování poroty.¹⁴⁹ V laudatiu Vladimír Karfík uvádí, že spisovatel byl šodmým za svou

¹⁴⁶ TŘUT, Pavel: S poezií je lov k absolutně sám, Lidové noviny, ro . 13, . 284 (7. 12.), 2000, s. 20.

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ PEŘÁS, Jiří: Domácí básník Pavel Třut dostal Cenu Jaroslava Seiferta, Respekt, ro . 11., . 51 (11.ó 17. 12.), 2000, s. 21.

¹⁴⁹ TŘUT, Pavel: S poezií je lov k absolutně sám, Lidové noviny, ro . 13, . 284 (7. 12.), 2000, s. 20.

výmluvnou málomluvnost. [í] ver-e Pavla Třuta byly skoupé na slovo, byly ml enlivé, ale p itom jejich smyslová naléhavost byla tak p sobivá, fle je nebylo mořné p ehlédnout.¹⁵⁰ Naopak Karel Sýs hodnotí Třutovo dílo jako řvcelku pr m rné opusy (nesrovnatelné nap íklad s tvorbou Antonína Brouska, Karla Třktance i Ivana Divi-e, ale také Josefa Hanzlíka a dal-ích) [í].¹⁵¹ V-ichni Sýsem jmenovaní literáti (mimo Josefa Hanzlíka) jsou laureáty Ceny Jaroslava Seiferta. V mediální reflexi Třutova laureátství p edstavoval Karel Sýs jedinou negativní reakci, kterou ale nejspí- vyvolal rozhovor Pavla Třuta, v n mfl se o Sýsovi mluví jako o řzáporném hrdinovi.¹⁵² Jedná se tak o vzájemné antipatie, které se získáním Ceny Jaroslava Seiferta nesouvisí. Na druhou stranu je nutné p ipustit, fle řládný vysloven nad-ený láněk se v tisku také neobjevil. Média se omezila na krátké rozhovory, nebo pouhá oznámení nového laureáta Seifertovy ceny.

Následující ro ník ocen ní byl výjime ný stým výro ím narození Jaroslava Seiferta. Seifertovskou literární cenu roku 2001 získal básník **Zden k Rotrekl** za první svazek svých spis *Nezd né m sto*. Dílo obsahuje básn z let 1940ó2000, pojmenováno bylo podle básnické sbírky, která vy-la v roce 1978 v Petlici. Slavnostní p edání ceny prob hlo 29. íjna v prostorách prařské řivnostenské banky. Laureáta vybrala deseti lenná porota, jejíř sloření od minulého roku doznalo jen n kolika málo zm n. Hodnotící komisi opustili dva z bývalých laureát , a to Antonín Brousek a Ivan Wernisch. Literární histori ku a kriti ku Marii Langerovou vyst ídal literární teoretik a historik Petr A. Bílek, jinak z stalo sloření porotc stejné jako v p edchozím ro níku. P edseda komise Vladimír Karfík p ednesl p i ceremoniálu oslavnou e , ve které vyzdvihl básník v výjime ný řivotní a básnický osud.¹⁵³ Rotrekl v trest smrti, který byl zm n n na dořivotí, a t ináct let v zení p ipomn la i Eda Kriseová: řSnad proto, fle p eřfil sv j verdíkt, jsou jeho básn tak mocné. Ru í za n řivotem, a to pozná kařdý, kdo knihu kdekoli otev e.¹⁵⁴ Naopak Vladimír Novotný si myslí, fle laureátství Zde ka Rotrekla řvyvolalo nemalé rozpaky¹⁵⁵ a pozastavuje se nad tím, fle řjsou doposud porotou opomířeny takové literární veli iny, jako nap íklad J. Gru-a [získal Seifertovu

¹⁵⁰ SLOMEK, Jaromír: Pavel Třut p evzal literární Cenu Jaroslava Seiferta, Lidové noviny, ro . 13, . 288 (12. 12.), 2000, s. 19.

¹⁵¹ SÝS, Karel: Zaplacené sn ní, Haló noviny, ro . 11, . 10 (12. 1.), 2001, s. 2.

¹⁵² VERECKÝ, Ladislav: Třut, Dnes Magazín, . 50 (14. 12.), 2000, s. 32.

¹⁵³ KARFÍK, Vladimír: Laudatio pro Zde ka Rotrekla, Doko án, ro . 5, . 20, 2001, s. 30.

¹⁵⁴ KRISOVÁ, Eda: Poezie v bance, poezie ve v zení, Literární noviny, ro . 12, . 45 (7. 11.), 2001, s. 14.

¹⁵⁵ NOVOTNÝ, Vladimír: Za Seifertem, p ed Seifertem í , Týdeník Rozhlas, ro . 11, . 44 (29. 10.64. 11.), 2001, s. 4.

cenu v následujícím roce 2002], V. Körner, A. Lustig nebo K. Sidon.¹⁵⁶ I když Novotný tvrdí, že udělení Seifertovy ceny vyvolalo rozpaky, nemá toto tvrzení oporu v mediální reflexi tohoto ocenění a jeho názor tak zůstává osamocen.

V roce 2002 obdržel Cenu Jaroslava Seiferta Jiří Gruša za sbírku básní a krátkých próz *Gruša's Wacht am Rhein aneb Putovní ghetto*. Tato antologie získala ve stejném roce i Magnesii Literu za poezii. Gruša stál u vzniku Seifertovy ceny a byl v její první porotě v roce 1986.¹⁵⁷ Oceněným se tak stává někdo, kdo nejdříve fungoval jako porotce a až poté se stal laureátem, opačné poadí je totiž pro Cenu Jaroslava Seiferta příznačné. Do stejné situace se před Grušou dostal i Milan Kundera v roce 1994. Gruša o ceně mluví následovně: šlo se z ní mezitím, a dávno bezesměle, stala prestižní cena, a že nese Seifertovo jméno, mne obzvláště těší ufl proto, že domácím autorem jsem dnes i já, a možná, že i skrze ni.¹⁵⁸ Pokračuje vzpomínkou na Jaroslava Seiferta: šironie osudu chtěla, aby první návrh na udělení Nobelovy ceny pro něj, iniciovaný českými literáty, byl sepsán u nás na chalupě v Rovensku [í].¹⁵⁹

V tomto ročníku se sešla hned dvě jubileá slavnostní předávání probíhalo 26. listopadu jfl po desáté v sále fiivnostenské banky a Jiří Gruša se stal dvacátým laureátem seifertovského ocenění. Ve složení deseti letné poroty došlo ke dvěma změnám, hodnotící komisi opustili Jiří Opelík a Jiří Rulfa a na jejich místa přišli literární historici Pavel Janáček a Dušan Karpatský. Tato porota opět zvolila pro ocenění první vydanou básnickou sbírku, která ale obsahovala verše ze 70. a 80. let, kdy autor prožíval smutek nad ztrátou své země při emigraci. K získání Ceny Jaroslava Seiferta Gruša uvádí: šlo mne cena překvapila. Svým způsobem je to mým návratem do českého kontextu, protože jsem v posledních dvaceti letech psal taky německy. [í] Pro mne je tato lyrická kniha [oceněná sbírka *Gruša's Wacht am Rhein*] zajímavá tím, že uzavírá určité české období. Sice český píseň, ale lyriku v sobě nese.¹⁶⁰ V médiích Grušovo laureátství fládně polemiky nevyvolalo. Povímně me si, že je opět vybráno dílo, které vzniklo v době totality.

Cena Jaroslava Seiferta pro rok 2003 byla udělena spisovateli **Miloslavu Topinkovi** za jeho básnickou sbírku *Trhlina*. Po Grušovi se jedná opět o bývalého člena

¹⁵⁶ Tamtéž.

¹⁵⁷ Lenové poroty Ceny Jaroslava Seiferta v roce 1986: Jiří Gruša, Václav Havel, František Janouch, Milan Jungmann, Milan Kundera, Antonín J. Liehm, Sylvie Rychterová, Josef Třívorecký a Jan Vladislav.

¹⁵⁸ GRUŠA, Jiří: Chce to méně závidění mezi sebou, *Právo*, ro. 12, . 286 (9. 12.), 2002, s. 13.

¹⁵⁹ Tamtéž.

¹⁶⁰ GRUŠA, Jiří: Projevy tená lyriky mne naplňují zvláště radostí, *Rovnost*, ro. 12, . 293 (17. 12.), 2002, s. 23.

seifertovské poroty, ale je tu jeden rozdíl, zatímco u Grušce se jednalo o dobu třinácti let mezi jeho zasedáním v porotě a laureátstvím, Topinka získává cenu rok poté, co skončil ve funkci porotce. V hodnotící komisi Seifertovy ceny byl v letech 1999-2002. V tomto ročníku prošel složením poroty poměrně velkými změnami. Komisi po třinácti letech opustil její předseda Vladimír Karfík, po pěti letech společně s sobou z poroty odešli i laureát z roku 1991 Jiří Kolář a literární historik Zdeněk Pešat. V hodnotící komisi se uvolnila čtyři místa, která zaplnil laureát roku 2000 Pavel Tichut, poté funkci předsedy zaujal laureát z roku 1989 Karel Ticháček, ten na postu porotce již figuroval v letech 1991-1996 a 1998-1999 (vynechaný rok 1997 zasedal v komisi Státní ceny za literaturu). Dalším hodnotitelem se stal literární historik a kritik Jiří Rambousek a poslední pozici zaujal předkladatel Jiří Pelán, ten je nositelem tří literárních cen z roku 2002 – Ceny Josefa Jungmanna, Magnesie Litery za předklad a Státní ceny za předkladatelské dílo. Noví porotci (mimo Karla Ticháčka) zůstali v komisi na šest let (2003-2008). Stojí za to podotknout, že Topinkovi udělila Cenu Jaroslava Seiferta komise složená z pěti jeho bývalých kolegů porotců, kteří po jeho odchodu v porotě zůstali (Petr A. Bílek, Jiří Brabec, Pavel Janáček, František Janouch, Dušan Karpatský a Jiří Kratochvíl), a dalším členem poroty 2003 Pavel Tichut získal Seifertovu cenu v době, kdy Miloslav Topinka zasedal v hodnotící komisi. Můžeme uvažovat nad tím, zda by tato situace nemohla mít vliv na věrohodnost ocenění. Jakmile by si cenu zašli porotci udělovat mezi sebou, její prestiž by jistě upadala. Málokdo by přemýšlel nad variantou, že hodnotící komise je sestavena z takových odborníků, že oni sami si cenu zaslouží. Na druhou stranu v zemi velikosti české republiky se lidé, kteří se pohybují okolo literatury, navzájem téměř vždy znají, nelze se tedy vyhnout přátelským vztahům mezi porotci a laureáty.

V médiích si redaktoři této situace vůbec nevšimli, i když pozornost si zaslouží citace Miloslava Topinky v článku Alice Horákové, ve kterém se píše: „Potřelo ho však, že se ocitl v tak vybrané společnosti. [Topinka:] „Mám už připravenou odpověď, ať se mě budou ptát, co říkám ceně. Je to přesně tak, jako když nad Verlainovým otevřeným hrobem stará fuchtle Eugénie křičela: Verlaine, vstávej, vichni tví přátelé jsou tady. Se mnou je to podobné. Vichni má kamarádi, a ti žijí nebo mrtví, jsou tady.“¹⁶¹ V tisku byla velmi často připomínána Topinkova druhá básnická sbírka Krysí hnízdo, která byla cenzurou v 70. letech zakázána a mohla být vydána až v roce 1991.

¹⁶¹ HORÁKOVÁ, Alice: Miloslav Topinka má říci do vybrané společnosti, Mladá fronta Dnes, ro. 14, . 274 (24. 11.), 2003, s. B4.

V mediální reflexi se opět vyskytuje odkaz na život laureáta a jeho dílo v době komunismu. Topinka ve své řeči při ceremoniálu na adresu ceny uvedl: „Ze Seifertovy ceny mám ošivdní radost, ale nic podstatného se tím nemění. Spí– se mi stále naléhavěji vrací ta naprosto přesná formulace Rogera Gilberta-Lecomta a Reného Daumala, básník Vysoké hry: pokud vůbec toufili po nějakém ocenění, tak spí– aby figurovali v dějinách přírodních kataklysmat, než aby skončili v ušebnicích literatury.“¹⁶²

Význam skoro poloviny let poroty nebyla jedinou změnou tohoto ročníku, změnil se i hlavní sponzor, a tím i prostory slavnostního ceremoniálu. Deset let Seifertovu cenu sponzorovala fiivnostenská banka (od roku 1993), v její hlavní dvoran se cena předávala. Pro tento rok se hlavním finančním partnerem stalo nakladatelství Knifního klubu a Cena Jaroslava Seiferta se udívala 24. listopadu ve Valdtejském paláci v prostorách Senátu Parlamentu České Republiky pod zátitou Petra Pitharta.

I ročník 2004 se vyznaoval několika změnami. Nadace Charty 77 upravila stanovy Ceny Jaroslava Seiferta, aby ocenění mohlo být přiknuto i za celoživotní dílo. V tomto smru se cena velmi přiblířila Státní ceně za literaturu. Předseda správní rady nadace Frantiěk Janouch považoval za zbytečné omezovat udělení ceny pouze za dílo vydané v posledních letech. Při zakládání ceny s návrhem oceňovat aktuálně publikovaná díla přiel Milan Kundera, ale podle Janoucha što neumohl uje dát cenu lovku, který se výrazně zapsal do naší literatury, ale jemuhl je dnes sedmdesát a možná uhl nevytvoří nic tak dobrého jako předtím. Takoví lidé, jako třeba Trkvorecký, Lustig nebo Kohout a další, [by jim nemohli] dostat, protože za poslední tři roky nevydali nic, co by předilo jejich dřívější klasická díla. Přesto si myslím, že by mli být oceněni.¹⁶³ V tomto smru byl charakter ceny značně pozmeněn, protože se ocenění začalo odklánět od konkrétních aktuálních děl.

V tomto roce získali Cenu Jaroslava Seiferta za celoživotní dílo hned dva laureáti zároveň (naposledy se tak stalo v roce 1996 v případě Jiřiny Haukové a Zbyřky Hejdy), a to **Viktor Fischl** a právě uvedený **Josef Trkvorecký**. Oba autoři v posledních letech vydali několik knih, Viktor Fischl mli na kontě tyti knihy: Dva životy (2002), Trojpvídka o dluzích (2002), filutý děm (2003) a Prstoklady (2004). Josef Trkvorecký vydal rovněž tyti tituly: sci-fi prózu Pulchra (2003),

¹⁶² TOPINKA, Miloslav: Trhlinou lze projít jinam, Host, ro. 20, . 2, 2004, s. 25.

¹⁶³ JANOUGH, Frantiěk: Šcht l jsem splatit dluh z války, Host, ro. 20, . 2, s. 21.

detektivní romány *Setkání v Bílé dámě*, s vraždou (2003), *Setkání v Praze*, s vraždou (2004) a *Obyčejné flivoty* (2004). Přesto se jedenáctičlenná porota rozhodla udělit oběma spisovatelům ocenění za celoživotní dílo. Nabízí se proto otázka, zda hodnotitelé neshledali v jejich souasných dílech fládnou knihu, za kterou by jim mohli cenu přiknout, a tak se uchýlili k ocenění dosavadní tvorby, je-li tak obsahuje jejich poslední produkci. Viktor Fischl (92 let) se stal výjimečným držitelem ceny, protože je zatím jejím nejstarším laureátem v historii. Josef Křivorecký zase spadá do okruhu bývalých porotců, v hodnotící komisi zasedal v počátečních udělení Ceny Jaroslava Seiferta.

Ve složení poroty došlo pouze k malým změnám, komisi opustil laureát z roku 1999 Jiří Kratochvíl a funkci nových hodnotitelů přijali v roce 2004 spisovatel Miroslav Števenka a překladatelka Miloslava Slavíková, ta byla tajemnicí Seifertovy ceny v období, kdy Nadace Charty 77 sídlila ještě ve Stockholmu. Proměna nastala i ve sponzorování tohoto ročníku, novým donátorem Ceny Jaroslava Seiferta se stala investiční skupina Pioneer Investments (součástí UniCredit Group). Ani ceremoniál neprobíhal na stejném místě, 11. října se udělení ceny uskutečnilo v Karolinu Univerzitě Karlovy. Výběr data měl připomínat dvacáté výročí získání Nobelovy ceny Jaroslavem Seifertem. V tomto roce projevila média o seifertovské ocenění jen minimální zájem.

Zato ročník 2005 byl v tisku reflektován poměrně hojně. Porota v stejném složení jako v předchozím roce zvolila opět dva laureáty, tentokrát ale vybrala jednoho spisovatele za aktuálně vydanou knihu o **Michala Ajvaze** s jeho románem *Prázdné ulice* a druhého autora za celoživotní dílo o **Jiřího Suchého** ššípohlédnutím ke skutečnosti, které se právě nyní uzavírá vydáváním *Encyklopedie Jiřího Suchého*, dvacetisvazkového souboru, v němž editor Václav Kadlec shrnul přibližně desetiletí Suchého tvůrčí aktivity.¹⁶⁴ I když sponzor zůstal stejný, slavnostní ceremoniál, který proběhl 8. listopadu, se přesunul do kláštera sv. Anny na Starém Městě (Pražská křižovatka), který zrekonstruovala Nadace Dagmar a Václava Havlových Vize 97. Bývalý prezident byl také jeden ze spoluzakladatelů Ceny Jaroslava Seiferta a v prvních letech zasedal v její porotě, pro tento ročník ale vystupoval v roli hostitele. V roce 2005 byla také navýšena finanční prémie ocenění, laureáti se podělili o 300 000 Kč, v předchozích letech se jednalo o 250 000 Kč.

Jiří Peláns na adresu hodnotící komise uvádí: „Letos vyřešila porota dilema mezi mediálností a nároky literárněumleckými –alamounsky. Rozdělením ceny mezi Jiřího

¹⁶⁴ PELÁN, Jiří: Laudatio na Michala Ajvaze a Jiřího Suchého, *Dokladník*, ro. 9, č. 36, 2005, s. 25.

Suchého a Michala Ajvaze z stala koza celá a vlk se nafral.¹⁶⁵ Je pravda, že oproti předchozím ročníkům vzrostl počet článků, které se zabývaly Cenou Jaroslava Seiferta. Jiří Suchý se jeví jako mediálně viditelná osobnost, určitou měrou k tomu přispěl i fakt, že 25. října získal Cenu Ministerstva kultury v oblasti divadla. František Janouch se k rozhodnutí komise vyjádřil následovně: „Ufl od poroty nasadila vysokou lauku a udržuje obtížnou rovnováhu mezi objevováním neznámých talentů a oceňováním zasloužených klasik.“¹⁶⁶ Na podobné téma se vyjádřil i Jiří Peš: „Ke cti poroty nutno říci, že [] vybírala nekompromisně, bez ohledu na obecnou známost i mediální přítavnost. Ocenili tak byli tvůrci exkluzivní, avšak v českém slovesném umění významní: Antonín Brousek, Petr Kabeš, Jiřina Hauková, Zbyněk Hejda, Karel Milota, Věra Linhartová, Jiří Kratochvíl, Pavel Třut, Zdeněk Rotrekl, Jiří Gruša, Miloslav Topinka. Tedy ať na výjimky (Kratochvíl, Rotrekl) štvrdé jádro osobnostn umlecké poezie –desátých let.“¹⁶⁷ Peš tak upozornil na jeden z fenoménů Seifertovy ceny – oceňování autorů určité generace. Jistým způsobem tak vyvrací Janouch v názor o objevování. Lubor Kasal si tohoto faktu také všiml: „seznam dosavadních laureátů ukazuje, že Seifertovu cenu opravdu mladí spisovatelé zřejmě nemají šanci získat, a až když ocení konkrétní knihu, rozhodnutí poroty je vřídly silně determinováno celou tvorbou toho kterého spisovatele.“¹⁶⁸

Podle oslavné řeči Jiřeho Pelána se jedná o Ajvazovu zatím nejambicióznější knihu. Uvádí: „Zápletkovou výstavbou je tato próza skvělou literární hrou, ale kvality Ajvazova vyprávění se rozhodně nevyerpávají formální bravurou. V málokterém dnešní próze najdeme tak vnímavou deskripci, citlivou k nejjemnějším smyslovým datům a obdivující přesnou fyziognomií nejen fantastické aktéry tlumočených příběhů, ale i místa, do nichž jsou tyto příběhy zasazeny.“¹⁶⁹ Pro veřejnost poměrně neznámý autor Michal Ajvaz se s knihou Prázdné ulice dostal i do nejušší nominace na Státní cenu za literaturu roku 2005. Sám laureát hodnotí získání ceny následovně: „Jsem rozpačitý, když mám odpovídat na otázky, jak se cítím po udělení ceny. Mám z ceny pochopitelně velkou radost, ale s mým psáním [] nemůžu mít žádná cena vůbec nic

¹⁶⁵ PEŠ, Jiří: Třilamounský výběr u sv. Anny, Týden, ro. 12, . 46 (14. 11.), 2005, s. 78.

¹⁶⁶ NYKLOVÁ, Milena: Chodím si sem pro ceny, Knifní novinky, ro. 4, . 23 (28. 11.), 2005, s. 6.

¹⁶⁷ PEŠ, Jiří: Třilamounský výběr u sv. Anny, Týden, ro. 12, . 46 (14. 11.), 2005, s. 78.

¹⁶⁸ KASAL, Lubor: Jubilejní Seifertova cena, Tvar, ro. 16, . 20, 2005, s. 10.

¹⁶⁹ PELÁN, Jiří: Laudatio na Michala Ajvaze a Jiřeho Suchého, Dokořán, ro. 9, . 36, 2005, s. 25.

společného. Radost z ceny sídlí v úplně jiné části mozku než psaní a obě části spolu nijak nekomunikují.¹⁷⁰

V případě druhého laureáta vyznívalo laudatio spíše jako obhajoba: Šporota Seifertovy ceny zdrazňuje především skutečnost, že Jiří Suchý svými písňovými texty vnesl autentické básnické hodnoty do řádku, který byl obecně vnímán jako marginální, a nastavil tak uvnitř populární kultury nezvykle vysokou lauku. Jeho dílo představuje v tomto ohledu vrcholnou kvalitu, [í].¹⁷¹ Cena Jaroslava Seiferta nebyla v prvé řadě uraženkou oceňování celoživotního díla, poprvé ve své historii tak učinila teprve v minulém roce 2004. Je možné polemizovat nad tím, jakou měrou v rozhodování poroty zahrál fakt mediální vzdělaného laureáta. Nad získáním ceny asi nepochybuje i sám Suchý: šproty vím, že nevěchno z toho, co jsem na divadle nebo v literatu vydělal, by si ocenění zasloužil.¹⁷² Vystává tak otázka, co je pro ocenění důležité, zda mediální publicita nebo nepochybnitelný laureát. Janouch si myslí, šfe by bylo důležité i pro cenu samotnou, pokud by mezi jejími laureáty byli nesporní klasikové: zvýšilo by to nejen jejich prestiž, ale i prestiž ceny.¹⁷³ V opačném případě tedy sporný literát cen neprospívá a mediální faktor by měl ustoupit ve prospěch celkového obrazu ocenění.

Ročník 2006 zaznamenal značný mediální zájem, aniž by kdokoli v tisku zmínil jakoukoli pochybnost o laureátovi. Jedenácti člená porota, v jejíž složení z minulého roku vystoupil zesnulý Miroslav Červenka spisovatel Václav Jamek, vybrala za držitele Ceny Jaroslav Seiferta pro rok 2006 **Ivana Martina Jirouse** se souborem vzájemné korespondence *Magorovy dopisy* s ohledem na celoživotní dílo. Toto vydání zveřejnilo i v anketě Lidových novin Kniha roku 2006. Jirous získává již druhé ocenění od Nadace Charty 77, v roce 1985 získal za *Magorovy labutí písně* Cenu Toma Stopparda. Jirous je prvním laureátem, který obdržel navýšenou peněžní prémii 300 000 Kč, šale nad výší finanční odměny [se literát] usmívá, spíše ho těší a zavazují jména laureátů, kteří ji dostali v minulosti.¹⁷⁴

Při slavnostním předávání v kostele sv. Anny dne 16. října pronesl laudatio člen poroty a laureát z roku 2000 Pavel Tmá, ocenění Jirouse je podle něj šjen splacením

¹⁷⁰ AJVAZ, Michal: Svět protíváme jako útržky příběhů, Právo, ro. 15, . 262 (9. 11.), 2005, s. 15.

¹⁷¹ PELÁN, Jiří: Laudatio na Michala Ajvaze a Jiřího Suchého, Dokořán, ro. 9, . 36, 2005, s. 27.

¹⁷² SUCHÝ, Jiří: Nesmím zblbnout náhlým tšním, Právo, ro. 15, . 263 (10. 11.), příloha Salon, . 443, 2005, s. 17.

¹⁷³ JANOUCH, František: Šcht jsem splatit dluh z války, Host, ro. 20, . 2, s. 21.

¹⁷⁴ GÁLIS, Radek: Zaplatím dluhy a budu zase chuděj! Naše rodina, ro. 38, . 49 (5. 12.), 2006, s. 20.

v erej-ího dluhu, který v í n mu oficiální kultura má.õ¹⁷⁵ Podobný názor se v tisku objevoval velmi často, disidentka Dana Němcová říká: šPovažuji udělení této ceny Ivanovi za satisfakci.õ¹⁷⁶ Václav Havel pronesl, šfle o tom, fle je Jirous skv ělý básník, v d l on d ív neřvechny komise a nadace dohromady.õ¹⁷⁷ Tisk se hemřfil řlánky plnými nad-ění nad Jirousovým laureátstvím: šJe to d vod k radosti. Magor pat í k nejv t-ím literát m, které ěské zem zrodily.õ¹⁷⁸ Martin C. Putna tento výrok je-t rozvádí: šSeifertovu cenu za literaturu totiž dostal autor, který opravdu n co znamená pro celý národ. Autor, který nepí-e jen tak n jaké štextyõ, ale který je skute nou osobností, která vytvo řila skute né dílo [í].õ¹⁷⁹ Vít Kremlík dodává: šSeifertova cena je ocen ěním mravního, ob anského a um leckého postoje; lze najisto prohlásit, fle I. M. Jirousovi takové ocen ění právem pat í.õ¹⁸⁰ Putna nakonec ve svém p ísp vku nazývá laureáta šnárodním básníkemõ, pojem pouřívá bez negativních konotací, má na mysli dílo literáta, které šse stalo natrvalo majetkem národní pam ěti.õ¹⁸¹

Ji í Gruntorád k Jirousov ě laureátství uvádí: šMyslím, fle ji m l dostat jifl d íve, na druhou stranu jsem p íjemn ě p ekvapen, fle ji nakonec získal. D vodem dlouhého ěkání je, myslím i to, fle se často konzervativn ě-í porota asi necht ěla dostat do nep íjemné situace ó rad ji cenu dá n komu, kdo je sice kvalitní, ale bezproblémový. P itom výborní básníci se mnohdy vymykají.õ¹⁸² Jeden z bývalých ělen hodnotí komise Ji í Rulř tento názor potvrzuje: što, fle je velký básník, vím uřl dávno a vím taky, fle cenu m l dostat uřl p ed lety. Ú astníci na-ích literárn ě kávových dýchánk se ale báli, aby jim náhodou neukázal sv ě j kotní ěk. Víím to dost dob ě, protofle v roce [1998], kdy vydal sumu svého díla, jsem byl ělenem poroty této ceny. Boj men-iny byl marný.õ¹⁸³ Tato tvrzení vyvolávala v médiích dal-í reflexe: šSpousty komisí, soud podle řlánk , které o Jirousovi vy-ly p i ud ělení leto-ní Seifertovy ceny, se dokonce

¹⁷⁵ TRUT, Pavel: Laudatio na Ivana Martina Jirouse, Doko řán, ro . 10, . 47, 2006, s. 47.

¹⁷⁶ GÁLIS, Radek: Zaplatím dluhy a budu zase chudej! Na-e rodina, . 49 (5. 12.), 2006, s. 20.

¹⁷⁷ GROMAN, Martin: Vivat Magor, Dobrá adresa [online], [cit. 2014-3-23]. Dostupný z WWW: <http://www.dobraadresa.cz/2006/DA11_06.pdf>.

¹⁷⁸ DRDA, Adam: Velká pocta Ivanu šMagoruõ Jirousovi, Hospodá řské noviny, ro . 50, . 186 (25. 9.), 2006, s. 11.

¹⁷⁹ PUTNA, Martin C.: Magor, básník národní, Lidové noviny, ro . 19, . 240 (14. 10.), 2006, s. 13.

¹⁸⁰ KREMLÍ KA, Vít: [Ivan Martin Jirous šMagorõ], A2 [online], [cit. 2014-2-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/39/ovsem>>.

¹⁸¹ PUTNA, Martin C.: Magor, básník národní, Lidové noviny, ro . 19, . 240 (14. 10.), 2006, s. 14.

¹⁸² HORÁ KOVÁ, Alice: Seifertovu cenu získal Ivan Martin Jirous, Mladá fronta Dnes, ro . 17, . 222 (22. 9.), 2006, s. B7.

¹⁸³ RULĚ, Ji í: Nanebevzetí básníka Jirouse, Reflex, ro . 17, . 43 (26. 10.), 2006, s. 73.

bály tohoto básníka v bec ocenit, aby se snad p i p edávání nesvlíkl.¹⁸⁴ Sám laureát se k tomu vyjád il p i svém pod kovaní b hem slavnostní ceremonie následovn : šJelikořl p anovaly v p edchozích letech obavy, fle bych se eventuáln p i p íjetí ceny obnařloval, tak se nebudu obnařlovat ani duchovn .¹⁸⁵ Zv ý-ený mediáln í zájem m fle k Cen Jaroslava Seiferta p ítáhnout i skandál, který je pouze potenciáln í.

V tisku se nad Jiřousem jako laureátem nepolemizovalo, n kte í auto i lánk se v-ak zam ý-leli, jaká kniha byla ocen na: šDlouho o ekávané a dlouho odkládané rozhodnutí paradoxn padlo ařl poté, co v lét vy-el svazek nebásnický.¹⁸⁶ Martin C. Putna rozvíjí stejnou my-lenku: šParadoxní je i okolnost, za kterou knihu vlastn cenu dostal: Je to za soubor dopis z v zení, které jist mají literární p vab ó ale není to ur it to hlavní z jeho díla. Tím jsou jeho [í] básn , které nejenfle za bol-evika nevycházely, ale i po dlouhá devadesátá léta vycházely bez pov-imnutí literárních porot.¹⁸⁷ Znovu je zde p ipomínáno, fle Jiřous m l ocen ní získat jifl dávno. On sám z Ceny Jaroslav Seiferta není p ekvapený a uvádí: š íkal jsem si, za co uřl bych to mohl dostat neřl za ty dopisy.¹⁸⁸ V jiném rozhovoru dopl uje: šV podstat to byla poslední moflnost ó letos vy-ly dopisy z v zení a ode mne si uřl p edpokládám, nikdo nic nového nep e te, dva roky nepí-u a nic m nenapadá. Ale jsem samoz ejm rád, fle jsem tu cenu dostal ó na poslední chvíli.¹⁸⁹ Nakonec Jiřous jako jediný své laureátství zpochyb uje: šJá bych se uřl za nic neoce oval, to jsou v ci, které jsou mimo a v minulosti. [í] D leřlfitý je to, co d lá lov k te . A já ned lám nic, takfle se nemám ím chlubit.¹⁹⁰

Cenu Jaroslava Seiferta pro rok 2007 získal spisovatel **Franti-ek Listopad** za svou básnickou sbírkou *Rosa Definitiva* s p íhlédnutím k celoflivotnímu dílu. Alice Horá ková ve svém lánku uvádí, fle šdostala porota tolik návrh s Listopadovým jménem, i proto bylo její rozhodnutí jednomyslné.¹⁹¹ Sloření komise z stalo tém stejné jako v minulém roce, porotu opustil pouze Petr A. Bílek a její bývalý p edseda Karel ~~T~~ktanc. lenové poroty pro ro ník 2007 tedy byli: p edseda Ji í Brabec, dále Václav Jamek, Pavel Janá ek, Franti-ek Janouch, Du-an Karpatský, Ji í Pelán, Ji í

¹⁸⁴ GROMAN, Martin: Vivat Magor, Dobrá adresa [online], [cit. 2014-3-23]. Dostupný z WWW: <http://www.dobraadresa.cz/2006/DA11_06.pdf>.

¹⁸⁵ HORÁ KOVÁ, Alice: Jiřous si -el pro ocen ní, Mladá fronta Dnes, ro . 17, . 242 (17. 10.), 2006, s. B7.

¹⁸⁶ PE ÁS, Ji í: Kone n do-lo na Magora, Týden, ro . 13, . 39 (25. 9.), 2006, s. 85.

¹⁸⁷ PUTNA, Martin C.: Magor, básník národn í, Lidové noviny, ro . 19, . 240 (14. 10.), 2006, s. 13.

¹⁸⁸ JIROUS, Ivan Martin: Zahradu mám zpustlou, Týden, ro . 13, . 40 (2. 10.), 2006, s. 35.

¹⁸⁹ JIROUS, Ivan Martin: Osobnost roku, Mladá fronta dnes, ro . 17, . 298 (23. 12.), 2006, s. D3.

¹⁹⁰ Tamtéřl.

¹⁹¹ HORÁ KOVÁ, Alice: Seifertovu cenu získal ech z Portugalska, Mladá fronta Dnes, ro . 18, . 223 (24. 9.), 2007, s. A9.

Rambousek, Miloslava Slavíková a Pavel Tůma. Slavnostní ceremoniál tradičně probíhal v Pražské katedrále, v rekonstruovaném kostele sv. Anny, 8. října. František Listopad o ocenění mluví následovně: „Cena Jaroslava Seiferta mi udělala velkou radost, byl jsem tímto oceněním zaskočen a překvapen, zároveň jsem velmi vděčný, protože je to pro mě krásná příležitost být opět v Praze a setkat se s přáteli.“¹⁹²

V médiích se objevilo několik rozhovorů s laureátem a krátké zprávy o jeho převzetí Seifertovy ceny. Ve většině případů se jednalo o nástin jeho života za protektorátu a jeho následné emigrace. Jeho dílem se zabýval málokdo. Laureát o ocenění knižně pronesl: „Skutečně ji považuji za poslední knihu svého života, když uflí i v titulu je něco definitivního [í].“¹⁹³ V jiném rozhovoru ale připouští: „Navzdory slibům tedy píšu dál.“¹⁹⁴

V roce 2008 obdržel Cenu Jaroslava Seiferta **Václav Havel** za osmý svazek *Spisů V. Havla*, které obsahují laureátovy projevy z let 1999–2006, rozhovory s Karlem Hvířalou nazvané *Prosím stručně* a Havlovu divadelní hru *Odcházení*. V tomto roce Havel získal ještě jedno literární ocenění: Cenu Karla Čapka za celoživotní literární dílo a za neustálé vytrvalé úsilí prosazování humanistických čapkovských postojů.¹⁹⁵ Seifertovu cenu udělila Havlovi desetičlenná porota, ve které nově zasedala literární historička Marie Jirásková, dalšími novými členy se stali literární kritici Jiří Pešák a Michael Těpřít. Ve srovnání s předchozím rokem hodnotící komisi opustili po několika letech literární historici Pavel Janáček a Dušan Karpatský. Sám laureát seifertovské ocenění spoluzakládal a před listopadem 1989 byl [í] neaktivním členem poroty.¹⁹⁶ Přidal se tak mezi další bývalé porotce ceny (Jiřího Gruša a Miloslava Topinku), kteří ji nakonec sami obdrželi.

Případné pochyby o vhodnosti udělení ocenění Václavu Havlovi vyvrátil Jaromír Slomek: „Seifertova cena je cena literární, nikoli pouze básnická. Kdo zná bibliografii dosavadních laureátů, dobře ví, že divadelní hry najde například v díle Jiřího Koláře, Milana Kundery, Jiřího Suchého, Karla Čapka či Ivana Wernische. Fakt, že byl

¹⁹² LISTOPAD, František: Jedna otázka pro: Františka Listopada, Tvar, ro. 18, č. 17, 2007, s. 3.

¹⁹³ HORÁK, Ondřej: František Listopad získal Cenu Jaroslava Seiferta, Lidové noviny, ro. 20, č. 224 (25. 9.), 2007, s. 18.

¹⁹⁴ LISTOPAD, František: Dělal jsem prý ze Stalina penát, Lidové noviny, ro. 20, č. 235 (9. 10.), 2007, s. 20.

¹⁹⁵ Václav Havel dostal Cenu Karla Čapka, lidovky.cz [online], [cit. 2014-3-24]. Dostupný z WWW: <http://www.lidovky.cz/vaclav-havel-dostal-cenu-karla-capka-dba-kultura.aspx?c=A080117_193853_in_kultura_nev>.

¹⁹⁶ JANOUC, František: Konečně má Seifertovu cenu, Václave Havle! Mladá fronta Dnes, ro. 19, č. 240 (11. 10.), 2008, s. D9.

ocen n dramatik, by tedy nem l být p ekvapivý.õ¹⁹⁷ Franti-ek Janouch dodává: šNemám nejmen-ích pochyb o tom, že si ji pln zasloufí: jeho nová hra Odcházení, uvedená v tomto roce, ukazuje, že dramatik Havel p efil bez šújmyõ skoro t ináctileté prezidentování.õ¹⁹⁸ Laureát se k zisku ceny vyjád il následovn : šJe to pom rn osam lá cena, kterou dostávám za literaturu, nikoliv za své ve ejné i politické p sobení. P ichází v dob , kdy sám usiluji o návrat k divadlu a literatu e. Proto m to obzvlá- t -í.õ¹⁹⁹ Tento ro ník Ceny Jaroslava Seiferta se vyzna oval velkou publicitou. Václav Havel je mediáln velmi atraktivní, cena se díky svému novému laureátovi dostala do -ír-ího ve ejného pov domí.

Následující rok 2009 takový mediální zájem nevyvolal. Cenu Jaroslava Seiferta získal spisovatel **Ludvík Kundera** za své celofivotní dílo, které obsahují *Spisy Ludvíka Kundery*. V tomto ro níku do-lo k n kolika zm nám. Laureát obdrfel snífenou finan ní odmu ve vý-i 250 000 K , v letech 2005ó2008 inila ástka 300 000 K . Zm nilo se i místo slavnostního ceremoniálu. Ten se odehrával 12. íjna v prostorách rezidence primátora v pražské M stské knihovn . Dal-í novinkou bylo, že kafdý ú astník ceremonie dostal darem laureátovu básnickou sbírku *Onde* a tu si mohl nechat od ocen ného literáta podepsat. Prom nou pro-lo i slofení poroty, po et len se snífil na osm hodnotitel . Na rozdíl od p ede-lého roku v porot jifl nezasedali Ji í Pelán, Ji í Rámbousek a Pavel Třut, ti byli v komisi po dobu -esti let (od roku 2003). Od tohoto ro níku tedy se tedy mezi hodnotiteli nevyskytuje fládný z laureát . Nov se v porot objevil literární historik Michal Bauer.

Franti-ek Janouch se k volb komise vyjád il následovn : šJsem rád, že leto-ní volba padla na Ludvíka Kunderu, osobnost v eském um leckém sv t jen st flí p ehlédnutelnou. Velice si tohoto autora cením jak pro jeho vlastní tvorbu, tak i pro jeho p ekladatelskou a literárn -historickou innost, která eským tená m p iblíflila zejména n mecky psanou literaturu.õ²⁰⁰ Sám laureát k získání Seifertovy ceny uvedl: šTo m ani ve snu nenapadlo, že cena zamí í na Moravu, to je málokdy.õ²⁰¹ V jiném rozhovoru hodnotí p ímo cenu: šJe to pro m v-ak to nejslu-n j-í literární ocen ní.

¹⁹⁷ (klr): Havel p evezme Seifertovu cenu, *Mladá fronta Dnes*, ro . 19, . 239 (10. 10), 2008, s. C9.

¹⁹⁸ JANOUCH, Franti-ek: Kone n má-Seifertovu cenu, Václave Havle! *Mladá fronta Dnes*, ro . 19, . 240 (11. 10.), 2008, s. D9.

¹⁹⁹ KUBÍ KOVÁ, Klára: Osam lá cena pro Václava Havla, *Mladá fronta Dnes*, ro . 19, . 298 (20. 12.), 2008, s. D5.

²⁰⁰ GÁLIS, Radek: Cenu pro Kunderu vybíral i jeho eský pedagog, *Prachatický deník*, ro . 17, . 241 (15. 10.), 2009, s. 5.

²⁰¹ HORÁ KOVÁ, Alice: Seifertovu cenu získal Ludvík Kundera, *Mladá fronta Dnes*, ro . 20, . 223 (23. 9.), 2009, s. C6.

A jsem rád, že se jmenuje podle Jaroslava Seiferta.²⁰² Média tento ročník ceny přilí- nereflektovala, poměrně často byl připomínán laureát v mnohem známější přibližný Milan Kundera, ten stál u vzniku Ceny Jaroslava Seiferta a sám ji obdržel v roce 1994.

V roce 2010 byla Seifertova cena udělena **Jáchymu Topolovi** za jeho román *Chladnou zemí*, porota přehlédla i jeho dosavadní literární tvorbu. Složení hodnotící komise pro tento ročník zůstalo téměř beze změny, pouze Václava Jamka v porotě vystřídal literární vědkyně Libuše Heczková. František Janouch na adresu laureáta říká: šOsobnost Jáchyma Topola je v české literární tvorbě nepřehlédnutelná. Cením si na něj nejen jako spisovatele, ale i pro jeho editační a publicistickou činnost přeloženou revolucí spojenou s okruhem undergroundu a samizdatu.²⁰³ Laureát na získání ocenění reagoval: šKdyž jsem se dozvěděl, že jsem Cenu Jaroslava Seiferta dostal, tak jsem si uvědomil, že to byl můj sen, protože ji považuji za nejprestižnější. [í] Také je pravda, že jsem nikdy jakých patnáct let chladnou cenu nedostal, i když je jí tady hodný.²⁰⁴ Z tohoto ročníku tisk reflektoval především dvě témata: Jáchym Topol jako zatím nejmladší laureát seifertovského ocenění a polemika nad jeho románem *Chladnou zemí*, který zaznamenal rozporuplné domácí recenze. Topol v souvislosti s jeho slavnostním ceremoniálem 5. října František Janouch: šZ dosavadních třiceti laureátů cenu dostal jeden devadesátník, čtyři osmdesátníci, sedm sedmdesátníků, jedenáct padesátníků, šest padesátníků. A nakonec jedenáctičlenný: Jáchym Topol! Jáchyme Topole, gratuluji, jste zatím nejmladším laureátem Seifertovy ceny.²⁰⁵

Zatímco Topol v souvislosti s jeho objevy jako zajímavost, aktivně se ucházel o ocenění titul. Alice Horáková přitom upozorňuje na okolnost, že Topol, bezpochyby jeden z nejvýraznějších a nejprestižnějších autorů své generace, cenu obdržel právě za knihu *Chladnou zemí*.²⁰⁶ Ondřej Horák vysvětluje, proč se mu zdá, že ocenění román tak překvapivě: š[Protože] próza *Chladnou zemí* oproti tomu výrazně nebyla v anketě *Knihy roku LN [Lidových novin] 2009*, ani se nedostala mezi nominace knižních cen *Magnesia Litera*.²⁰⁷ Na to, jakou roli hrálo, že *Chladná zem*

²⁰² KUNDERA, Ludvík: Jsem sice psavec, ale bestsellery mám jen tři, *Brněnský deník Rovnost*, . 237 (10. 10.), 2009, s. 5.

²⁰³ KOUKOLÍ EK, Josef: Topol oslnil s *Chladnou zemí*, *Profit*, ro . 21, . 39 (27. 9.), 2010, s. 27.

²⁰⁴ TOPOL, Jáchym: V ústředí dílny, *Hospodářské noviny*, ro . 54, . 193 (5. 10.), 2010, s. 15.

²⁰⁵ MAUGOVÁ, Radka: Ocenění nejlepšího literáta: Cenu Jaroslava Seiferta za rok 2010 si odnesl doposud nejmladší spisovatel, *Liténky*, [cit. 25. 3. 2014]. Dostupný z WWW: <<http://litenky.ff.cuni.cz/clanek.php/id-2846>>.

²⁰⁶ HORÁKOVÁ, Alice: Seifertovu cenu získal šladíčk Jáchym Topol, *Mladá fronta Dnes*, ro . 21, . 222 (23. 9.), 2010, s. D6.

²⁰⁷ HORÁK, Ondřej: Jáchym Topol získal Cenu Jaroslava Seiferta, *Hospodářské noviny*, ro . 54, . 186 (23. 9.), 2010, s. 12.

nezískala před Seifertovou cenu fládné ocenění, Topol reagoval: šDoufám, že ti lidé rozhodují podle sebe a ne ídí se tím, že ta která kniha ufl jinou cenu dostala. [í] U nás, pravda, se to spí-e d lá tak, že ten ufl dostal, tak te je na ad n kdo jiný.²⁰⁸ K polemikám na toto téma p isp lo také to, že šn kte í e-tí kritici ale p ijali román s výhradami. Topol se prý opakuje ve svém stylu i tématu.²⁰⁹ V lánku o Topolov laureátství Alice Horá ková cituje z recenze Josefa Chuchmy: šProvázel m intenzivní dojem, že tato kniha nikoli musela, nýbrfl mohla být napsána, že je produktem takzvaného profesionálního spisovatelství a sepisovatelství. fie její srdce je chladné, že ta divokost je pouze vn j-í, bez vnit ního vývoje, nebo v-e je p edem dáno.²¹⁰ S negativními recenzemi rozhodn nesouhlasí Marek Dobrý: š[Topol] získal ocenění za skv lou novelu Chladnou zemí, jejífl kvality pro zm nu e-tí kritici nedokázali rozpoznat (zatímco zahrani ní kritika ji p ijala nad-en).²¹¹ Laureát k dohad m o vlivu kritik na jeho román uvádí: šRecenze asi také nehrají nakonec takovou roli, protože lenové porot jsou svéprávní a ud lají si sv j názor.²¹² Je nutné íci, že laureátství Jáchyma Topola v médiích nikdo p ímo nekritizoval, pouze n kte í redakto i se podivili, pro porota ocenila zrovna prózu Chladnou zemí. P esto je to zatím poprvé od roku 2000, kdy n kdo, i kdyfl se tak stalo pouze náznakem, zpochybnil laureáta Seifertovy ceny.

Rok 2011 se stal pro Cenu Jaroslava Seiferta velmi výjime ný, protože poprvé v její historii ji n kdo získal podruhé. Ocenění dostal básník **Karel Týktanc** za svou sbírku *Nesmír*. Tato kniha obdrfla v roce 2011 je-t Výro ní cenu Nadace eský literární fond. Týktancovi byla poprvé ud lena Seifertova cena v roce 1989 za básnickou sbírku *Srdce svého nejez*. Laureát získal ceny popsal následov n : šRadost velká, protože já jsem u Jaroslava Seiferta za ínal s poezií. On mi otiskl první básni ku, pak doporu il mou první kníflku. Z t ch cen je radost, ale nesmíte jimi flít, zvlá-t kdyfl je-t pí-ete. P ece nem flete psát s tím, že jste hrozn dobrý, to je nesmysl.²¹³

²⁰⁸ TOPOL, Jáchym: V áblov díln , Hospodá ské noviny, ro . 54, . 193 (5. 10.), 2010, s. 15.

²⁰⁹ tk: Jáchym Topol: O fládné jiné cen jsem tolik nesnil, Prafský deník, ro . 5, . 232 (6. 10.), 2010, s. 5.

²¹⁰ HORÁ KOVÁ, Alice: Seifertovu cenu získal šmladík Jáchym Topol, Mladá fronta Dnes, ro . 21, . 222 (23. 9.), 2010, s. D6.

²¹¹ DOBRÝ, Marek: Literatura vs. fotbal, Lógr [online], [cit. 2014-3-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.logrmagazin.cz/2011/02/literatura-vs-fotbal-10/>>.

²¹² TOPOL, Jáchym: V áblov díln , Hospodá ské noviny, ro . 54, . 193 (5. 10.), 2010, s. 15.

²¹³ Týktanc p evzal Cenu Jaroslav Seiferta, ceskatelevize.cz [online], [cit. 26. 3. 2014]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/139511-siktanc-prevzal-cenu-jaroslava-seiferta/>>.

Dvojnásobné laureátství Karla TMktance vyvolalo dvě protichůdné reakce: nadšenou a kritickou. Lubor Kasal hodnotí rozhodnutí hodnotící komise jako šodválný průlom v dosavadní zkonstatované praxi udílení zmíněné prestižní literární ceny. Přestože poroty totiž byly na předsudku, že je třeba dekorovat pokudně někoho jiného.²¹⁴ S tím úplně nesouhlasí Michal Jareš, ten si myslí, že to šme že přibližně trochu jako medvědí slůvko. Navíc když Karel TMktanc není autorem, na něm hof by se s literárními oceněními v posledních letech zapomínalo. [sbírka T i nadání byla Knihou roku 2000, Státní cena za literaturu v roce 2000 pro knihu TMrlat, která získala i Výroční cenu Nadace český literární fond, Zlatá stuha 2001 pro sbírku O dobré a zlé moci, Magnesie Litera za poezii roku 2004 díky sbírce Zimovít, dále obdržel Karel TMktanc v roce 2010 medaili Za zásluhy].²¹⁵ Jareš pokračuje argumentem, že špodní verze Karla TMktance zcela jistě patří k textům, které stojí za to říct, ale nejsou ufdávno tím nejzajímavějším v současné české poezii.²¹⁶

S tímto tvrzením se neztotožňuje člen poroty Michal Bauer: šPro mě je Karel TMktanc jedním z našich nejvýznamnějších básníků 20. století a počátku 21. století. Je to autor, který se stále pokouší znovu, nově a jinak pojmenovat skutečnost, vidět svět a zobrazovat ho. Je duchem pořád mladý, je to autor, který se stále snaží hledat nová a nová slova, nové způsoby vyjádření. Důvod, proč vyhrál, je jistě spousta. V prvé řadě je to ale veliký básník a novátor české poezie.²¹⁷ Naopak Patriku Linhartovi se takové rozhodnutí zdá nespravedlivé: šPokud pominu možnost, že Nadace Charty 77 se pouze snažila pevně stanovit tzv. TMktanc v rok, musím říct, že je to unfair. Cožpak nemáme dostatek básníků, kterým by tvrdě nepřišlo vhod?²¹⁸ Odpovědí by mohl být názor Lubora Kasala: šLetošní porota podle svého shledala, že jifi fládný další literát, který by si její uznání zasloužil a je-t Seifertovku nemá, v naší zemi neexistuje.²¹⁹ Michal Jareš na to pohlíží poněkud jinak: špodíváme-li se na básnické texty Karla TMktance z posledního období, vidíme z etelnou velmi silnou konkurenci. Jen z poezie lze jmenovat autory od Ivana Wernische přes Ivana Martina Jirouse až po Pavla Kolmáka nebo Víta Janotu.²²⁰

²¹⁴ KASAL, Lubor: Hrajeme za dobrou práci, Tvar, ro. 22, č. 16, 2011, s. 5.

²¹⁵ JAREŠ Michal: Karel TMktanc, Hospodářské noviny, ro. 55, č. 200 (13. 10.), 2011, s. 13.

²¹⁶ Tamtéž.

²¹⁷ GÁLIS, Radek: Básně Karla TMktance mě uhranuly ufdávno, Prachatický Deník, ro. 19, č. 257 (3. 11.), 2011, s. 5.

²¹⁸ LINHART, Patrik: Haló, tady istka! Tvar, ro. 22, č. 17, 2011, s. 12.

²¹⁹ KASAL, Lubor: Hrajeme za dobrou práci, Tvar, ro. 22, č. 16, 2011, s. 5.

²²⁰ JAREŠ Michal: Karel TMktanc, Hospodářské noviny, ro. 55, č. 200 (13. 10.), 2011, s. 13.

František Janouch, člen komise bez hlasovacího práva, komentuje rozhodnutí hodnotitelů: „Porota v svém letošním verdiktu ocenila skutečnost, že od té doby jeho tvorba intenzivně pokračuje a je důkazem úspěšného úsilí o hledání nových možností osobitého básnického jazyka.“²²¹ Rozhodnutím podruhé ocenit Taktance se Seifertovci otevřely nové možnosti. Ocenění tak překročilo určitá omezení, nyní je možné hodnotit i bývalým laureátům, kteří svou tvorbou vnášeli do současné literatury něco nového, co porota uznává za ocenitelné. Hodnotící komise byla téměř ve stejném složení jako předchozího roku: předseda Jiří Brabec, dále Michal Bauer, Libuše Hečzková, Marie Jirásková, Jiří Pešas, Michael Těpír a nový člen-ópskladatel Pavel Dominik. Oproti předlému roku v porotě nezasedala Miloslava Slavíková, ta z komise odešla po sedmi letech.

Cenu Jaroslav Seiferta pro rok 2012 obdržel spisovatel **Vladimír Binar** za knihu *Í anova p na*. Tento titul byl také oceněn nově založenou Cenou česká kniha.²²² Složení poroty se od předchozího roku změnilo, protože z komise po dvanácti letech odešel její předseda – literární historik a kritik Jiří Brabec. Do devítičlenné poroty přibyli dva literární historici, Daniel Vojtěch a Jiří Zizler. Rozhodnutí hodnotitelů prezentoval František Janouch: „Porota ocenila Binara jako autora textů, v nichž se básnická imaginace prolíná s vypjatou autenticitou a představují i významné existenciální svědectví člověka této doby.“²²³ Laureát na ocenění reagoval následovně: „Když jsem se dozvěděl, že mi byla udělena Cena Jaroslava Seiferta, přepadla mě panika a hrůza, že mám stát na stejném místě jako například Jiří Kolář. Po přetření všech jmen minulých laureátů se tyto mé pocity změnily v pokoru.“²²⁴

Média se o tomto ročníku příliš nezajímala, objevily se pouze nekomentované zprávy nebo krátké životopisné články. Reflexe laureátství Vladimíra Binara byla v tisku neutrální, nikdo nad jeho oceněním nepolemizoval, ale ani neprojevil nadšení, jako se tomu dalo například v případě Ivana Martina Jirouse. Binar se stal v rámci mediální reflexe nevýrazným laureátem. Nabízí se otázka, proč se o prestižní literární

²²¹ MATĀKA, Ivan: Seifertova cena pro Karla Taktance, Literární noviny, ro. 22, . 41 (13. 10.), 2011, s. 3.

²²² „Cenu česká kniha získává každoročně jedna česká prozaická novinka vydaná domácími nakladatelstvími v průběhu předchozího roku. [Díky vztahům se svými nakladateli, by mělo dojít] k předkladu většiny knih, které rozšíří pověst evropských tenáři současné české beletrie.“ Cena česká kniha, ceskakniha.com [online], [cit. 2014-3-26]. Dostupný z WWW: <http://www.ceskakniha.com/CZ/Index_CZ.php?lang=CZ>.

²²³ ČINGER, František: Binar převzal Seifertovu cenu, Právo, ro. 22, . 243 (17. 10.), 2012, s. 9.

²²⁴ BEZR, Ondřej: Cenu Jaroslava Seiferta převzal spisovatel Vladimír Binar za Í anovu p nu, iDnes.cz [online], [cit. 2014-3-26]. Dostupný z WWW: <http://kultura.idnes.cz/vladimir-binar-dostal-seifertovu-cenu-dx9-/literatura.aspx?c=A121017_100924_literatura_ob>.

cen skoro nepsalo. Je to zp sobeno nezájmem ve ejnosti o literaturu, nebo se jeví Binar jako málo skandální a tím pro média neatraktivní?

V roce 2013 bylo po dvaceti sedmi letech p eru-eno udílení Ceny Jaroslava Seiferta. Správní rada Nadace Charty 77 se rozhodla, že seifertovské ocen ní bude p edáváno vřdy jednou za dva roky. len poroty Michael Třpřirit si myslí, že se jedná o šne- astný krok, který povede k marginalizaci na-í nejvýznamn j-í literární ceny. ō²²⁵ Třpřirit svou my-lenku dále rozvádí, že pokud k tomu do-lo š v domn ní, že eská literární scéna v sou asnosti nedisponuje osobnostmi pat i ných kvalit, musím s tím zásadn nesouhlasit. Význam literárních osobností je mofné zhodnotit afl zp tn . Udílení ceny v poslední dob afl p íli- p íhlífelo k celofivotnímu významu literární osobnosti. Mofná by nebylo od v ci vrátit se k p vodnímu poslání ceny a udílet ji za konkrétní dílo, a to je t eba debut nebo podruhé i dokonce pot etí dílo stejného autora.ō²²⁶ Třpřirit tak navrhuje, aby cena mohla být opakovan ud lena n kterým bývalým laureát m, jako se tomu stalo v p ípad Karla Třpřiktance v roce 2011. S ur itou ironií o tom mluvil Lubor Kasal: šPráce poroty (a nejen této) by se ur it zefektivnila, kdyby cenu nap í-t dostával ufl vřdycky jenom Karel Třpřiktanc.ō²²⁷ Je tedy mofné zamý-let se nad tím, zda udílení Ceny Jaroslava Seiferta jednou za dva roky povede ke zvý-ení její prestiže, protože bude mít více prostoru k tomu vybrat nejkvalitn j-ího adepta, nebo naopak seifertovské ocen ní za ne upadat, protože se sníží frekvence udílení a cena se za ne vytrácet z ve ejného pov domí.

Shrnutí Ceny Jaroslava Seiferta

Cena Jaroslava Seiferta je odbornou ve ejností považována za nejprestižn j-í eské literární ocen ní. B hem jejího fungování v 21. století u ní lze vysledovat n kolik fenomén . Nejd íve budu v novat pozornost slofení poroty. Prvním jevem je postupné snifování po tu len poroty, v roce 2000 bylo v komisi dvanáct porotc , poté na t i roky kleslo obsazení na deset, v letech 2004ó2006 vzrostl po et hodnotitel na jedenáct a od té doby jejich po et klesá, pro ro níky 2009ó2011 bylo v komisi pouze osm odborník . Zárove p estalo platit specifikum, které seifertovské ocen ní drfelo afl do roku 2008, že v porot zasedá n kdo z laureát . V roce 2000 v porot byli dokonce

²²⁵ Nadace Charty 77 chce Seifertovu cenu udílet jednou za dva roky, Portál eské literatury [online], [cit. 2014-3-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechlit.cz/zpravy/nadace-charty-77-bude-seifertovu-cenu-udilet-uz-jen-jednou-za-dva-roky/>>.

²²⁶ Tamtéž.

²²⁷ KASAL, Lubor: Hrajeme za dobrou práci, Tvar, ro . 22, . 16, 2011, s. 5.

ty i laureáti najednou. Další zvláštností Seifertovy ceny je post Františka Janoucha, ten je součástí poroty, ale nemá hlasovací právo, pouze poradní hlas.

Jako druhý fenomén u skladby hodnotitelů Ceny Jaroslava Seiferta lze uvést problematiku obmáhování porotců, je-li se nevyznačuje fládným stabilním řádem. V letech 2000–2012 se v hodnotící komisi vystředalo dvacet devět odborníků. Nejdéle v porotě zasedal Jiří Brabec celkem osmnáct let. V nepreerované dvanáctileté funkci porotce pak figuroval Vladimír Karfík. Stejně dlouho pak v porotě s přestávkami zasedali Karel Mětanec a Miloslava Slávková. Nejdelší období pro setrvání v hodnotící komisi je šest let, ale některé hodnotitelé zde zasedali pouze pět let (Antonín Brousek, Jiří Rulík), nebo jen čtyři (Jiří Kratochvíl, Ivan Wernisch, Václav Jamek), i jen tři roky (Marie Langerová, Miloslav Topinka). Dalším jevem Ceny Jaroslava Seiferta je udlování ocenění bývalým porotcem, tato problematika byla zejména jifi výe u Miloslava Topinky a jeho ocenění z roku 2003. Faktem zůstává, že etina laureátů nejdříve figurovala ve funkci porotce a až poté se stali laureáty (Milan Kundera, Jiří Gruša, Josef Měvovecký, Václav Havel, Jáchym Topol).

Dalším výrazným rysem Ceny Jaroslava Seiferta je, že většina laureátů má nějaký vztah k poezii, buď jsou to přímo básníci, nebo literáti, kteří debutovali básnickou sbírkou, i je poezie nějakým způsobem obsažena v jejich dílech. Přesto se Seifertova cena neprezentuje jako ocenění básnické, i když její pojmenování k tomu svádí. Tendence oceňovat básníky je však velmi patrná. V 21. století získala ocenění pouze čtyři prozaická díla, oproti tomu básnických sbírek bylo oceněno osm. I přes tento fakt, jen poroty Michal Bauer zdrazuje, že na flánu nezáleží: „Nejde-li o jevídky kritérium kvality, aby dílo bylo skutečně ojedinělé a originální. To je na rozhodování to podstatné, nikoliv flánr, který píše.“²²⁸ Vystává tedy otázka, zda může být Seifertova cena vnímána jako nejlepší nekvalitní jevíka beletrie v 21. století. Pokud ano, pak by podle ní platilo, že v současnosti vzniká více kvalitní poezie než prózy. Je nutné připustit, že flánr poezie má výhodnější pozici k tomu rychleji reagovat na aktuální diskurz.

Dalším fenoménem v Ceně Jaroslava Seiferta je intenzivnější přihlížení k dosavadní tvorbě, od roku 2004 se dokonce změnil řád udílení, aby bylo možné oceňovat celoživotní dílo. To cenu značně proměnilo, protože od té doby, i když je oceněna konkrétní kniha, je v úvodu uváděn dovtak: s přihlédnutím k celoživotnímu dílu.

²²⁸ GÁLIS, Radek: Básně Karla Mětance mě uhranuly ufl dávno, Prachatický Deník, ro. 19, . 257 (3. 11.), 2011, s. 5.

N které ro níky se tak dostaly do situace, kdy ocen ěný titul vyvolal polemiky, pro byl vybrán porotou zrovna on, tak tomu bylo nap íklad u Ivana Martina Jirouse a Jáchyma Topola. Je mo ěné si polo ěit otázku, zda by ocen ění získali, kdyby nebylo p íhlí ěeno k jejich dosavadní tvorb ě. S tím úzce souvisí i sklon oce ůvat spisy, a to v p ípad ě Zde ůka Rotrekl, Ji řiho Suchého, Václava Havla, Ludvíka Kundery. Z analýzy laureát ě vyplývá, śe velkou roli hraje śivot literáta, jeho zku ěnosti s komunistickou cenzurou. K tomu se vá ěe i fenomén genera ěního oce ůvání s ur ěitou rehabilita ění funkcí. Je nutné si uv ědomit, śe Seifertova cena byla p řvodn ě ur ěna pro podporu disident ě, proto i v porevolu ěních letech p řeva ěovala snaha rehabilitovat zakázané autory. Za zmínku stojí i fakt, śe n ěkte ří laureáti śijí dlouhodob ě v zahrani ěí (Ji ří Gru ěa, Viktor Fischl, Josef śvovrecký, Franti ěk Listopad).

Magnesia Litera

Literární ocenění Magnesia Litera vzniklo v roce 2002. Skládá se z celkem devíti kategorií: Litera za prózu, Litera za poezii, Litera za populární knihu, DILIA Litera pro objev roku, Litera za literaturu faktu, Litera za nakladatelský čin, Kosmas cena dětské literatury, Litera za knihu pro děti a mládež a hlavní cena Magnesia Litera – Kniha roku. Její zakladatelé a organizátoři prohlašují, že cílem těchto knižních cen je propagovat kvalitní tvorbu. Snahou je tedy poradit současným autorům, který musí být v dnešní literární nadprodukcí zcela dezorientován, jaký titul z uplynulého roku si zaslouží jeho pozornost. Peněžní odměna v hodnotě 200 000 Kč sebou nese pouze hlavní cena Magnesia Litera – Kniha roku.

Obecný pohled

Iniciátor vzniku ocenění Pavel Mandys původně zamýšlel spojit stávající ceny, které se přitom nepřekrývaly a dohromady by dokázaly vytvořit jednotlivé kategorie (prozaická Cena Egona Hostovského, Cena Jiřího Ortena pro mladé autory, Cena Josefa Jungmanna pro populární knihy, Zlatá stuha za knihu pro děti a podobně). [1] Ceny [by se] mohly udílet pod tradičními názvy v jeden jediný den na jednom místě.²²⁹ Tento nápad se však nepodařilo realizovat. Bylo ustanoveno Obanské sdružení Litery, v jehož výboru je Pavel Mandys, Vladimír Karfík z českého centra PEN klubu a Jan Kanzelsberger z nadace český literární fond. Mezi další členy sdružení patří zástupci z Akademie věd České republiky, Obce spisovatelů, české sekce IBBY, českého centra PEN klubu, Svazu českých knihkupců a nakladatelů (SČKN) a Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP).

Toto sdružení založilo komplexní literární cenu Magnesii Literu. Pavel Mandys popisuje, jak vznikaly jednotlivé kategorie: švýcarský nápad cen za prózu, poezii, naučnou a dětskou literaturu to bylo jednoduché, protože zde tehdy existovaly ceny, které neexistovaly, odměňovaly se spíše za celoživotní tvorbu. Literu za populární knihu jsme oproti Ceně Josefa Jungmanna vymezili pravidlem, že musí jít o knihu, která je do určité míry populární poprvé, a že především stejným kritériem jako kvalita populární knihy bude i jeho objektivita [1]. Litera za objev roku zase zahrnuje jen prvotiny na rozdíl od Ceny Jiřího Ortena, která hledá autory do třiceti let v budoucnu.²³⁰ Magnesia Litera se

²²⁹ MANDYS, Pavel: Švýcarský nápad, že se lidé budou o knihy roku zajímat, Host, roč. 21, č. 4, 2005, s. 50651.

²³⁰ Tamtéž.

snahy zpopularizovat českou knižní produkci, kterou ve velké míře vyuffívá v-ech mediálních mořností. O Magnesia Lite e je mořné se dozv d t z internetu, kde má vlastní webové stránky, z tisku, sly- et je o ní v rozhlase a svoji nemalou reklamu má i na kanálu české televize, ve které je vysílán i slavnostní ceremoniál p edávání Liter. P iblířní m síc p ed ud lováním probíhají v české televizi spoty s autory o jejich nominovaných knihách. Magnesia Litera je jedinou cenou svého druhu, která takto masivn vyuffívá média.

V dosavadní historii ceny prob hlo n kolik prom n v jejích kategoriích. Magnesia Litera zast e-uje n kolik ocen ní, její tv rci to vysv tlují tak, ře cht jí zachytit co nej-ir-í knižní pole. Od prvního ro níku jsou tedy Litery ud lovány za p ínos české literatu e, za objev roku, za nakladatelský po in, za p ekladovou knihu, za populárn nau nou literaturu, za poezii, za prózu a nejprestiřní j-í je ocen ní Magnesia Litera ó Kniha roku. Hned v následujícím roce 2003 p ibyla je-t Litera za d tskou knihu (od roku 2004 p ejmenovaná na Literu za knihu pro d ti a mládeř). V roce 2004 v sob Magnesia Litera obsáhla je-t cenu tená , kterou od roku 2006 sponzorovalo knihkupectví Kanzelsberger, po kterém bylo ocen ní i pojmenováno. Od roku 2010 vzal tuto tená skou cenu pod svá k ídla Kniřní klub, v roce 2012 pak Albatros Media, a následující rok uř se Litera ud lovala pod názvem Kosmas tená ská cena. V roce 2007 p ibyla dal-í Litera za publicistiku, ale dlouhé trvání nem la a po t ech letech byla publicistika slou ena s nau nou literaturou do Litery za literaturu faktu. Od 9. ro níku v roce 2010 jiř nebyla ud lována Litera za p ínos české literatu e. Ob anské sdruření Litery toto zru-ení kategorie vysv ttilo tím, ře velmi podobné ocen ní jiř existuje (Cena Ladislava Fukse²³¹). V roce 2013 prob hly dv zm ny v názvech, a to EZ Litera za literaturu faktu a DILIA Litera pro objev roku. Skandál vyvolalo t etí pojmenování v Lite e za knihu pro d ti a mládeř. Sponzor Nakladatelství Petr Prchal navrhl, aby se tato Litera jmenovala po Lucii Seifertové, laureátce práv této kategorie z roku 2004, ale i kmenové spisovatelce jeho nakladatelství. Proti tomu v-ak vystoupila česká sekce IBBY²³² s argumentem, ře Litera by nem la nést jméno po dosud řijícím autorovi, p ejmenování tak bylo odvoláno.

²³¹ Cena Ladislava Fukse je ud lována od roku 2006 Akademií literatury české. Její laureáti jsou oce ováni za celoživotní zásluhy o rozvoj české literatury.

²³² IBBY ó International Board on Books for Young People, Mezinárodní sdruření pro d tskou knihu bylo zalořeno v roce 1953. eskoslovenská republika se do toho to sdruření p ipojila v roce 1964. Samostatná česká sekce IBBY vznikla v roce 1993.

Porotci a systém hlasování

V Magnesii Lite e nefunguje pouze jedna porota, ale každá Litera má svou vlastní porotní komisi, která je delegována příslušnými organizacemi a obcemi. Jako garant Litery za literaturu faktu vystupuje Akademie věd České Republiky, Literu za nakladatelský obor má na starost Svaz českých knihkupců a nakladatelů. Obec překladatelů deleguje porotní komisi odbornou porotu pro Literu za překladovou knihu. O Literách za prózu a poezii rozhodují dvě komise složené ze zástupců Obce spisovatelů a PEN klubu. Česká sekce IBBY vybírá členy své poroty pro Literu za knihu pro děti a mládež. Složení hodnotitelů má své kritiky, například Jiřího Trávnicka: ŠV porotách [Litera za prózu, Litera za poezii, Litera za překlad] tak zasedají osobnosti, které jsou úzce spojeny s uzavřeným literárním prostředím a které mají velmi vyhraněný literární názor, zpravidla odlišný od výtavného vkusu. Navíc, a to je podstatné, je jejich estetická loajalita primárně vázána vědy spíše k profesním organizacím, které v porotě reprezentují, než k ceně samotné.²³³ U Magnesie Litery je poměrně složitě dohledat složení komisí pro jednotlivé ročníky, protože na webových stránkách jsou zveřejněni porotci pouze pro aktuální ročník. I Databáze literárních cen Ústavu pro českou literaturu AV ČR má nekompletní údaje. V tisku složení hodnotitelů nebývá uváděno téměř nikdy.

Na počátku nového roku jsou uzavírány přihlášky do Magnesie Litery. V titulu navrhnou jejich nakladatelé, další knihy mají právo doplnit porotci. Hlasování probíhá ve dvou kolech, nejprve ze všech přihlášených knih (vydaných v uplynulém roce) odborné poroty vyberou tři tituly, které nominují ve své kategorii. U Litery za prózu se v roce 2010 zvýšil počet nominací. Systém hlasování zpochybňuje Jiří Trávnick: Ukazuje se, že kamarádsko-lobbistický styl (typické české partikularní) se nepodařilo prolomit ani tady: v jednotlivých komisích stačí v porotní sestavě dohoda dvou, aby byl prosazen patřičný titul.²³⁴ O nadřadných kategoriích, jako je Litera za objev roku a hlavní cena Magnesie Litera – Kniha roku, hlasují oslovení zástupci z knižní komunity (obesláno je asi 300 osob). Vítěz každé kategorie pak volí členové jednotlivých porot společně, a to korespondenční formou, ve které rozhoduje většina hlasů. Slavnostní vyhlášení probíhá ve veřejném vysílání České televize vědy na jaře. Miroslav Balašák polemizuje nad délkou doby, je-li je ur

²³³ BALÁŠÁK, Miroslav: Vzkaz z ghetta, nebo slufba tená m? Host, ro. 25, č. 2, 2009, s. 22629.

²³⁴ JANÁČEK, Pavel; TRÁVNÍK, Jiří: české literární vavřiny (dodatek). In: English, F. James: Ekonomie přestíže, Host, Brno 2011, s. 390.

pro hodnocení: štento po et [p e íst p iblifn 60 p ihlá-ených knih a vybrat z nich nominace] a zejména vymezený as jednoho a p l m síce znemofl uje porotc m jakoukoli kvalifikovanou diskusi.õ²³⁵ Od vyhlá-ení nominací ub hne p iblifn m síc, neffl dojde k slavnostnímu ceremoniálu. V-ichni porotci by se tedy za tu dobu m li seznámit s nominacemi ostatních kategorií. šNem fl eme se tedy divit, fle volba v t-inou p ípadne na knihu, která šbudí na první pohled nejv t-í respekt. A ufl svou velikostí, materiálovým zalofením, společensky d leflitým tématem nebo vizuální stránkou. Kniha, u níffl je riziko omylu nejmen-í a která se nemusí (na rozdíl od román , poezie i publicistických knih) prov ít etbou.õ²³⁶

V roce 2010 do-lo ke zm n v hlasování o Literu za objev roku a hlavní cen Magnesii Lite e ó Knize roku. Na rozdíl od p edchozích ro níffl o t chto dvou ocen níffl nerozhoduje p t i lenná odborná porota, ale o vít zi hlasuje afl t i sta oslovených zástupc z eské knifní komunity, jako jsou knihkupci, knihovníci, redakto i, kritici, pedagogové a spisovatelé. V ro níku 2010 se tohoto hlasování zú astnilo 148 oslovených.

Jednotlivé ro níky v 21. století

Pozornost bude v nována p edev-ím hlavní cen Magnesii Lite e ó Knize roku, Lite e za poezii a Lite e za prózu, které se nejlépe hodí do konceptu této diplomové práce. Magnesia Litera ó Kniha roku spolu s Literou za objev roku fungují jako nadfflánrové kategorie. Práv laureát Knihy roku si jako jediný odná-í finan ní odm nu.

První ro níffl vyhrála p ekladová kniha **Jürgena Serkeho** *Bömische Dörfer ó Putování opu-t nou literární krajinou*, ta získala i Literu za nakladatelský in. Serkeho laureátství vyvolalo polemiky. Miroslav Bala-tík si myslí, fle to bylo štrochu p ekvapující, ale ocen ní Serkeho monografie nemuselo být jen výrazem po áte ního tápaní. Naopak se mohlo zdát, fle eská literatura je natolik sebev domá, fle si takovéto gesto m fle dovolit.õ²³⁷ Kritický postoj zaujal Ale-Knapp: šNesouhlasím s knihou roku, podle mého názoru jsou tam n které v ci zbyte n nafouknuty a jiné zase zanedbány, nehled na n které faktografické nep esnosti. [í] Mám pocit, fle ve výb ru knihy roku hrála jistou roli i stávající politická situace.õ²³⁸ To rozhodn odmítá p edseda porot Jan

²³⁵ BALATÍK, Miroslav: Vzkaz z ghetta, nebo slufba tená m? Host, ro . 25, . 2, 2009, s. 22629.

²³⁶ Tamtéffl.

²³⁷ Tamtéffl.

²³⁸ HORÁ KOVÁ, Alice: Sout fl Magnesia Litera má první vít ze, Mladá fronta Dnes, ro . 13, . 94 (22. 4.), 2002, s. 5.

Krekule, ten tvrdí, že šv fládném p ípad to nebyla volba vedená kalkulem nebo diplomatickými z etely, –lo o autonomní rozhodnutí každého lena poroty.²³⁹ P esto i sám laureát vnímá ocen ní jako šp átelské gesto [í], gesto diplomatické.²⁴⁰ Takovéto názory mohou vést ke snížení d v ryhodnosti ceny.

Laureátem Litery za prózu se stal **Milo–Urban** s knihou *Hastrman*. Zvít zil tak nad ostatními nominovanými, jako byli Jáchym Topol s dílem *No ní práce* a Patrik Ou edník s *Europeanou*, ta vyhrála anketu Lidových novin *Knihá roku 2001*. V konkurenci sbírky *Grave* od Víta Slívy a Petra Mad ry s knihou *Komorní h lka* získal Literu za poezii **Ji í Gru-a** s básnickou sbírkou *Gru-as Wacht am Rhein aneb Putovní ghetto*, jeff obdrflela i Cenu Jaroslava Seiferta. Ji í Gru-a byl také jediným autorem, který se dostal zárove do dvou kategorií, druhá nominace byla v p ekladu s knihou esko ó návod k pouffítí, jeff Gru-a napsal v n m in . Petr Kova ík je-t dodává: šKrom toho se Gru-a podílel na vydání [vít zné] knihy Jürgena Serkeho *Böhmische Dörfer*.²⁴¹

V druhém ro níku se *Knihou roku* stala nau ná kniha *P íb hy z dlouhého století ó Architektura let 1750ó1918 na Morav a ve Slezsku* **Pavla Zatloukala**, která získala Literu i ve své kategorii populárn nau né literatury. Zatloukal obdrflél oproti p edchozímu roku dvojnásobn navý-enou finan ní odm nu 200 000 K . Josef Chuchma upozor uje na fakt, že šv obou p ípadech [lo ský vít zný titul *Böhmische Dörfer* a dílo Pavla Zatloukala] jde o práce pro specifický okruh tená a [í] s takovými šknihami rokuš se ov-em zamý-lená díra do sv ta sotva ud lá.²⁴² Naopak Ivana Pust jovská hodnotí Zatloukalovu knihu velmi pozitivn í z flánrového hlediska: šfiádný lechtivý román, který si lov k hodí do kabelky vedle opalovacího krému. Zatloukal napsal po ádnou a fundovanou kníffku o tom, co nám zbylo z historie.²⁴³ Nabízí se tedy otázka, zda *Magnesia Litera* dodrfluje cíle, jeff si p edsevzala. Iniciátor ceny Pavel Mandys vysv tluje podstatu ocen ní takto: šMagnesia Litera se obrací p edev-ím na potencionální tená e a spisovatelé by z ní m li mít prosp ch zprost edkovan , kdyff se tito tená i o jejich díla za nou podnícení zprávami o ud lení

²³⁹ CINGER, Franti-ek: *Knihou roku 2001 Böhmische Dörfer*, *Právo*, ro . 12, . 94 (22. 4.), 2002, s. 10.

²⁴⁰ CINGER, Franti-ek: *Cena je víc než p átelské gesto*, *Právo*, ro . 12, . 95 (23. 4.), 2002, s. 11.

²⁴¹ KOVA ÍK, Petr: *Šnce Ji ího Gru-i jsou v Lite e vysoké*, *Ve erník Praha*, ro . 12, . 93 (20. 4.), 2002, s. 17.

²⁴² CHUCHMA, Josef: *Magnesia Litera: náraz na hranice mofného*, *Mladá fronta Dnes*, ro . 14, . 110 (13. 5.), 2003, s. 7.

²⁴³ PUST JOVSKÁ, Ivana: *Dosti up ímná gratulace k bílé holi a knize roku*, *Mladá fronta Dnes*, ro . 14, . 110 (13. 5.), 2003, s. 4.

ceny zajímat.²⁴⁴ Pokud se tedy litery zaměřují hlavně na tená e, neměla by se Knihou roku stát prozaická kniha, je-li bude pro tená e nejatraktivnější. I když Josef Chuchma přichází s názorem, že Jaksí automaticky, samy ze sebe, z podstaty věci mají k absolutnímu laureátství blíž tituly syntetizující, výpravné, zacelující bílá místa na-eho poznání než jen jaký román nebo básnická sbírka.²⁴⁵ Nad tím lze polemizovat, jedná se opravdu o podstatu samotných knih, nebo spíše o systém rozhodování o hlavní ceně, je-li volí v-ichni členové poroty, kteří ve většině nejsou na beletrii zaměřeni.

V Liteře za poezii zvítězil **Vít Slíva** s básnickou sbírkou *Bubnování na sudy*, je-li získala Výroční cenu Nadace český literární fond 2003. Slíva se objevil mezi nominovanými i v předchozím roce se sbírkou *Grave*. Vedle Slívy byli dále nominováni Viola Fisherová a její *Matečná samota* a Petr Hruška s básnickou sbírkou *Vředy* se ty dvě zavíraly. Literu za prózu obdržel **Emil Hakl** s dílem *O rodiči a dtech*. Do nejlepší nominace se vedle něj dostal ještě Karel Westka s románem *Pohled z mostu* a Jaroslav Rudiš s knihou *Nebe nad Berlínem*, se kterou byl nominován i na Literu za objev roku a získal s ní Cenu Jiřího Ortena 2002. Hakl měl z vítězství radost, ale zároveň je špešedem, že dlat literární hitparády, to jest zviditelnovat jednou rokem přest autor, není nejlepší služba české literatuře jako celku. [í] Jenže literatura každého národa je souhrnem všech autorů, kteří v jejím rámci fungují. A když to není vnímáno a prezentováno, když se na těch zbylých několik stovek ostentativně zapomíná, tak je to docela velký [problém] pro nás všechny.²⁴⁶ S tímto tvrzením však nesouhlasí Josef Chuchma, ten tvrdí, že Hakl má poněkud nerealistickou představu, a že šby sta ilo n co zdánlivě skromnějšího, ale přídne-ních pomrech prakticky nedostupného, [í] aby média dokázala přibít a d stojně představovat a hodnotit díla české literatury, která si pozornost zaslouhují.²⁴⁷

Na další podstatný jev Magnesia Litery upozornila Petra Holová, laureátka Litery za objev roku s románem *Paměť máj babičce*, ta nesouhlasí s takovýmto způsobem popularizace literatury. Píše přímě šo plíživém procesu, během něho se literatura postupně sblíhuje a splývá s jinou sférou, scénou popkultury a showbusinessu.²⁴⁸ K její kritice se připojil i laureát loské Litery za prózu Miloš Urban, stejně jako Holové

²⁴⁴ MANDYS, Pavel: Námitky beru, ale dobrá věc se (mi) poda ila, *Mladá fronta Dnes*, ro . 13, . 99 (27. 4.), 2002, s. 8.

²⁴⁵ CHUCHMA, Josef: Magnesia Litera: náraz na hranice možného, *Mladá fronta Dnes*, ro . 14, . 110 (13. 5.), 2003, s. 7.

²⁴⁶ RAUVOLF, Josef: 5 otázek pro Emila Hakla, *Instinkt*, ro . 2, . 20 (15. 5.), 2003, s. 18.

²⁴⁷ CHUCHMA, Josef: Oblětovaní chudáci? *Mladá fronta Dnes*, ro . 14, . 119 (23. 5.), 2003, s. 12.

²⁴⁸ HOLOVÁ, Petra: Literatura jako televizní estráda, *Lidové noviny*, ro . 16, . 114 (17. 5.), 2003, s. 14.

se mu nelíbí šubohá úroveň galave era, jeho kli-é, trapnosti, d raz na moderátory a zábavu za kařídou cenu. [Myslí si], že by se m la zm nit celá koncepce tohoto podniku. Idea ceny je dobrá. Typatné je pojetí její televizní prezentace.²⁴⁹ Urban se v ur itých tvrzeních shoduje i s Emilem Haklem, když si myslí, že švynikající um lecká díla si nekonkurují. ím víc jich je, tím lépe. Oce ovat slovesné um ní zp sobem, jako to d lá Magnesia Litera, je zavád jící a nesmyslné.²⁵⁰ V tomto spojení Hakla a Urbana se tak objevuje dal-í jev, který zaslouží pozornost a je pom rn ojedin lý, kritika ocen ní jeho vlastními laureáty. Takovéto zpochybn ní ceny má dopad na její veřejné vnímání, laureáti tímto zp sobem mohou sniflovat cen autoritu.

V roce 2004 získal Magnesi Literu ó Knihu roku **Ji í Suk** s titulem *Labyrintem revoluce*. Hlavní cenu tak op t získalo odborné dílo, tento fakt reflektuje i Josef Chuchma: šTo ufl vypadá jako pravidlo. Co by se muselo v bec stát, aby zvítil beletristický titul?²⁵¹ Podobný názor má i Ond ej Horák: šA v celkové kategorii op t vyhrála odborná kniha, kterou se p ece nic nezkaží.²⁵² O laureátství samotné knihy, více neřl o kategorii, v které byla nominována, mluví Pavel Kosatík, když uvádí, že špro n které bylo p ekvapením [Sukovo laureátství, protože] za profesionáln nejlépe propracovanou byla z navrřených odborných knih považována publikace Karla Srpa a Jany Orlíkové o Janu Zrzavém.²⁵³ Polemiky nad hlavními vít zi, které vznikaly ufl v p ede-ých ro nících, p etrvávají i v roce 2004. Otázky z stávají stejné, pro opakovan vít zí knihy pro odborné tená e, když má být cena koncipována pro nej-ir-í tená skou ve ejnost.

Litera za poezii byla ud lena **Karlu ěktancovi** za básnickou sbírku *Zimovi-t* . S ním byli nominováni je-t Milan D flinský se Slovníkem noci a Hana Fousková se sbírkou *Troud*. Kosatík upozornil, že vít zství ěktancovy knihy se p íli- neo ekávalo šó ne proto, že by nebyla dobrá, ale protože jde o poezii vnit n komplikovanou, -ifrovanou, která nepo ítá se zájmem -ir-ího publika.²⁵⁴ Dal-í p ípad, kdy Magnesia Litera nespl uje své cíle a volí výlu ná díla. V nominacích na Literu za prózu se objevili Edgar Dutka s knihou *U útulku 5*, Daniela Hodrová s *Komedii* a **Antonín Bajaja** s romanetem *Zvl ení*, ten nakonec zvítil. Podle Alice Horákové se toto dílo

²⁴⁹ URBAN, Milo-: Problém Magnesia Litera, Lidové noviny, ro . 16, . 124 (29. 5.), 2003, s. 29.

²⁵⁰ Tamtéřl.

²⁵¹ CHUCHMA, Josef: Plné řaludky, prázdné kapsy, velké o i, Mladá fronta Dnes, ro . 15, . 86 (10. 4.), 2004, s. 6.

²⁵² HORÁK, Ond ej: Hv zdná p chota, Tvar, ro . 15, . 8, 2004, s. 14.

²⁵³ KOSATÍK, Pavel: Magnesia Litera: esence p ekvapení a kvality, Hospodá ské noviny, ro . 48, . 67 (5. 4.), 2004, s. 9.

²⁵⁴ Tamtéřl.

šloni dostalo do nejvyššího výběru na Státní cenu za literaturu.²⁵⁵ Eva Zajíková zase připomíná, že šlo o nominace, které se nedostaly do skvělého úsporného titulu Michala Viewegha (*Případ nevrné Kláry*) ani Miloše Urbana (*Stín katedrál*), který přitom získal Literu za prózu.²⁵⁶ Lze uvažovat, jestli nezafungovalo v rozhodování poroty kritérium neobejít jen jednou ocenění autora, nebo se Urban v román nezdál komisi dostatečně kvalitní. Bajajovo laureátství bylo překvapením pro Pavla Kosatíka, protože cenu šesti neobdržel Edgar Dutka [1], jak se dalo předpokládat z předchozího hlasování médií, ani Daniela Hodrová, která si cenu za román který ze svých formálně vycizelovaných románů zaslouží už dávno.²⁵⁷ Dutka však získal následující rok Státní cenu za literaturu a tohoto ocenění se dostalo i Daniele Hodrové v roce 2011. Ani Ondřej Horák není s literami za beletrii spokojen, stejně jako tato mladá cena se nakazila alibistickým vsazením na zasloužilou povadlost. [1] Budou po obdržení na jedné straně kmeti za svou třicetivacátou knihu a na straně druhé knihy, které za dva roky pohybují jim podobné jednoletky?²⁵⁸

Novým jevem v reflektování ceny je, že se o ní začíná psát jako o prestižním ocenění. Dokladem toho může být výrok Jaromíra Slomky: šV konkurenci dalších cen se Magnesia Litera stává pomalu, ale jistě prestižním oceněním.²⁵⁹ Podporu tohoto názoru lze nalézt i u Václava Dávka: šJe to rok od roku prestižní soutěže, která musí být brána vážně i těmi, kteří byli na počátku skeptičtí.²⁶⁰ Magnesia Litera i přes polemiky zcela naplnila své cíle. šPrvní dva roky pak potvrdily jednu základní věc: o oceněných knihách a jejich autorech se doopravdy víc mluvilo a psalo. Literatura se do médií dostala. V tom smyslu lze Magnesii Literu ve srovnání s většinou ostatních cen označit za malý zázrak.²⁶¹ Naplnuje se tak vize zakladatele této ceny Pavla Mandýse, že nejlepší šby bylo spojit prestiž s popularitou.²⁶²

Laureátem Knihy roku Magnesie Litery 2005 se stal **Jan Novák** s románem *Zatím dobrý*, ten byl nominován ve dvou kategoriích: v Lite e za prózu a v Lite e

²⁵⁵ HORÁKOVÁ, Alice: Soutěž o knihu roku zná své favority, *Mladá fronta Dnes*, ro. 15, č. 43 (20. 2.), 2004, s. 7

²⁵⁶ ZAJÍKOVÁ, Eva: Ve hře jsou Juráček, Hodrová i Tlustý, *Právo*, ro. 14, č. 43 (20. 2.), 2004, s. 15.

²⁵⁷ KOSATÍK, Pavel: Magnesia Litera: esence překvapení a kvality, *Hospodářské noviny*, ro. 48, č. 67 (5. 4.), 2004, s. 9.

²⁵⁸ HORÁK, Ondřej: Hvězdná přehoda, *Tvar*, ro. 15, č. 8, 2004, s. 14.

²⁵⁹ SLOMEK, Jaromír: Knihou roku jsou dějiny listopadové revoluce, *Lidové noviny*, ro. 17, č. 81 (5. 4.), 2004, s. 8.

²⁶⁰ Tamtéž.

²⁶¹ KOSATÍK, Pavel: Magnesia Litera je cenou, jíž nelze ignorovat, *Hospodářské noviny*, ro. 48, č. 13 (20. 1.), 2004, s. 10.

²⁶² HORÁKOVÁ, Alice: První česká knižní cena s televizním show, *Mladá fronta Dnes*, ro. 13, č. 73 (27. 3.), 2002, s. 7.

za nakladatelský in, v nichfl ale nezvít zil. Gabriel Pleska poukazuje na problematickou nominaci, protofle šJan Novák byl nominován v kategorii Nejlep-í próza, p itom -lo o knihu p ekladovou, jednak se to nezdá být docela fér v i p ekladatelce, jednak to vyvolává adu zapeklitých otázek, co vlastn m fle být nominováno na cenu Litera v jednotlivých kategoriích.õ²⁶³ len poroty Vladimír Karfík objas uje, pro titul *Zatím dobrý* neobdržel i Literu za prózu: šO ekávání velkého společenského románu sice Novákova kniha jako slovesné dílo nespl uje, [í] ale zato oslovuje tená e v jejich zájmu o politické vyrovnání s nezralou a neúsp -nou podobou za átk protikomunistického odboje. [í] šPravdivý p íb hõ o Ma-ínech se strefil aspo do toho obecného, pravda, neliterárního o ekávání, [í].õ²⁶⁴ Tento fakt upozor uje na to, fle v hodnocení literárních d l hraje roli i hledisko neliterární a Karfík p iznává, fle se tomu nelze vyhnout. Pavel Janá ek si vít zství Nováka vysv tluje takto: špráv bilingvní autor našel po del-í dob cestu, jak bez laciného podbízení vyjít vst íc zájm m -írokého publika, [a jak] posloufít sebereflexi dne-ní eské společnosti. [í] Novákova próza provokuje je-t v jednom sm ru. Naléhavé moráln -d jinné téma se v ní totifl snoubí s nízkým flánrem. Po této stránce jde totifl vlastn o dobrodružný thriller, o vyprav šky zvládnutou ak ní story, na jaké je eská literatura chudá, jaké se v tuzemsku tradi n poci ují jako cosi cizorodého.õ²⁶⁵ Poprvé vít zí beletristická kniha, a to se projevuje i na jejím prodeji, ten vzrostl na dev t tisíc výtisk , oproti tomu prodej p edchozího laureáta Ji řho Suka se pohybuje okolo ty tisíc knih.²⁶⁶

Literu za prózu obdržel **Jan Balabán** za knihu *Mofná fle odcházíme*. V nominacích mu konkuroval práv vít zný Novák a Anna Zonová s titulem *Za trest a za odm nu*. Povídkový soubor *Mofná fle odcházíme* zvít zil v roce 2004 v anket Lidových novin *Knihy roku* a byl ve stejném roce nominován i na Státní cenu za literaturu. Literu za poezii obdržel **Bogdan Trojak** s básnickou sbírkou *Strýc Kaich se flení*. Mezi dal-ími nominovanými byli Josef Hrubý a jeho *Osoby*, tato sbírka získala první místo v Cen Ě Bohumila Polana (západo eské regionální ocen ní) a Viola Fischerová se sbírkou *Nyní, ta následující rok zvít zila* v Dráfl anské cen lyriky. Viola Fischerová se ocitla v nominacích na Literu za poezii jifl podruhé, poprvé byla nominována v roce 2003 s básnickou sbírkou *Mate ná samota*.

²⁶³ PLESKA, Gabriel: Dobrá v c se poda íla, *Tvar*, ro . 16, . 10, 2005, s. 13.

²⁶⁴ KARFÍK, Vladimír: Jedna otázka pro, *Tvar*, ro . 16, . 10, 2005, s. 3.

²⁶⁵ JANÁ EK, Pavel: Jan Novák to má u kritik šdobryõ, *Hospodá šké noviny*, ro . 49, . 81 (26. 4.), 2005, s. 9.

²⁶⁶ Údaje o prodejnosti titul byly p evzaty z lánku: RAUVOLF, Josef; NEZBEDA, Ond ej: Jehly v kupkách hnoje, *Instinkt*, ro . 5, . 17 (27. 4.), 2006, s. 42.

Na tomto tvrtém ro níku Josef Chuchma pozitivn zhodnotil výb r titul : šmezi vít zi není fládná kniha, která by odborný kredit klání pot ísnila, vzbuzovala nap íklad podez ení, fle ji nahoru vynesly protekcionistické tlaky.²⁶⁷ Jako problematickou v-ak shledává prezentaci ocen ní v eské televizi, ta je Magnesii Lite e vytýkána od po átku. Slovesné um ní se ur itým zp sobem vzpírá fungování v televizním médiu.

Vít zem hlavní ceny Magnesie Litery se v roce 2006 stal **Jan Reich** s fotografickou knihou *Bohemia*, tu porotci vybrali z kategorie nakladatelský in, v nífl ale svou nominaci neprom nila. V médiích takové rozhodnutí vyvolalo p ekvapení, protofle se neo ekávalo, fle by literární ocen ní získala zrovna fotografická kniha, ve které škrom krátké p edmluvy a popisk k snímk m [í] nenajdeme nic, co by se dalo pom ovat s literární tvorbou ostatních nominovaných autor .²⁶⁸ Zakladatel Magnesie Litery Pavel Mandys v tisku zd vodnil Reichovo laureátství následovn : šVe statutu se mluví o výro ních kniflních cenách. To znamená, fle mohou zvít zit i knihy, které mají více obrázk nefl textu, a v tomto sm ru nebyl statut nijak poru-en. Ale moflná to sv d í i o tom, fle lo ský rok nebyl tak úrodný na p vodní texty.²⁶⁹ O tomto tvrzení se dá polemizovat, protofle v tomto roce bylo do Magnesie Litery p íhlá-eno jen do kategorie poezie a prózy sedmdesát dva titul a bylo by zaráflející, kdyby se v nich neobjevila ani jedna kniha zasluhující hlavní ocen ní.

Literu za poezii obdrfl **Radek Malý** s básnickou sbírkou *V trní*. V nominacích se s ním objevily je-t dv regionální básní ky: Zuzana Hu átová s *T etí svící* a Karla Erbová se sbírkou *Vasquez v je áb*, s nífl zvít zila v Cen Bohumila Polana 2006. P esto se nad její nominací podivuje Ond ej Horák: šA skute n v eské poezii v lo ském roce nevzniklo nic lep-ího nefl slabou ká sbírka Karly Erbové? [í] takový výb r nepochybn snifluje prestifl celé Magnesie Litery.²⁷⁰ Horák je-t dále není spokojený s nominací V ry Noskovové (*Bereme, co je*) v kategorii prózy, tu vyhrál **Ji í Hájí ek** s románem *Selský baroko*. Jako t etí nominovaný v této kategorii byl Martin TMmaus a jeho kniha *D v átko, rozd lej ohní ek*, s kterou prom nil ve vít zství svou druhou nominaci v Lite e za objev roku. TMmaus s románem získal ufl Literární cenu Kniflního

²⁶⁷ CHUCHMA, Josef: Magnesia Litera: lep-í ufl to nebude? Mladá fronta Dnes, ro . 16, . 98 (27. 4.), 2005, 10.

²⁶⁸ (jlv) [= Jan H. Vivar]: Nep íli-- astná volba Knihy roku, Ned lní sv t, ro . 3, . 17 (30. 4.), 2006, s. 10.

²⁶⁹ KOVA ÍK, Petr: Cenu nezískala literatura, ale fotografie, eskobud jovické listy, ro . 15, . 98 (26. 4.), 2006, s. 7.

²⁷⁰ HORÁK, Ond ej: Podivuhodný výb r, Lidové noviny, ro . 19, . 65 (17. 3.), 2006, s. 2.

klubu v roce 2005 a estetické uznání v Ceně Bohumila Polana. Pro tento ročník se v tisku také více připomíná, na koho se v soutěži zapomenulo. Alice Horáková přibližuje: „Nominace [í] letos trochu překvapivě opomenuly nový román Jáchyma Topala *Kloktat dehet*, který se v anketě Lidových novin stal Knihou roku.“²⁷¹

V ročníku 2007 byla Knihou roku podruhé v historii Magnesia Litery oceněna beletrie, nejednalo se však o povídkovou prózu, ale podobně jako u Novákovy *Zatím dobrý* (laureát 2005) o povídkovou publikaci. Odměnu 200 000 Kč si odnesl **Jiří Na-inec** za povídky rumunského díla *Simion Výtahník od Petra Cimpoea*, Na-inec zvítězil i ve své kategorii, což u laureáta hlavní ceny nebývá pravidlem. Stanovy a řád Magnesia Litery však nepočítaly s problémem, jenž se vzápětí vyskytl. Šlo o Jan Tmávrda, který *Simiona Výtahníka* vydal ve svém nakladatelství dybbuk, a namítl, že cena Magnesia Litera, tedy ona finanční částka, by se měla rozdělit.²⁷² Finanční prémie se ale nerozdělila, Pavel Mandys vysvětlil pro: „V případě povídkové literatury je vnímán překladatel jako autor. Je to jedna z výjimek, kdy cenu za Knihu roku nedostává autor.“²⁷³ Je vhodné připomenout, že od této aféry zatím žádný jiný překlad hlavní cenu nezískal a od roku 2010, po úpravě pravidel, ani obdržet nemůže. Libuše Bunková poukazuje na fakt, že takovéto nedorozumění odvádí pozornost od samotné literatury: „Poslední náznak debaty o českých literárních cenách nemohla být ani zaznamenat. Nejednalo se o hodnocení oceněných knih, ale o peníze.“²⁷⁴

Literu za poezii obdržel **Stanislav Dvorský** s básnickou sbírkou *Oblast tichá*. V nominacích zvítězil nad Alenou Nádvořníkovou s knihou *Sopky a tráva* a Ladislavem Zedníkem, ten debutoval sbírkou *Zahrada s jablonmi a dvířky k esly*. Velmi mediálně reflektovanou se stala pro tento ročník kategorie prózy. Markéta Smílková uvádí, že šze zákulisí scény se proslýchalo, že letos nemohlo být uděleno ocenění za prózu žádnému, protože se v české beletrii neodehrálo nic mimořádného.²⁷⁵ V nominacích se objevili Jiří Kratochvíl s románem *Herec*, Jaroslav Rudiš s titulem *Grandhotel*, ten v Magnesii Litera obdržel Kanzelsbergovu cenu, a vítězka kategorie **Radka Denemarková**

²⁷¹ HORÁKOVÁ, Alice: Třikrát o tíže českého osudu, *Mladá fronta Dnes*, ro. 17, č. 69 (22. 3.), 2006, s. 10.

²⁷² NOVOTNÝ, Vladimír: Kam s penězi, komu Magnesii Literu? *Respekt* [online], [cit. 2013-7-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.reflex.cz/clanek/stary-reflex-reflex-cz-reflex-cz-ostatni-autori/25920/kam-s-penezi-komu-magnesii-literu.html>>.

²⁷³ (ob) [= Ondřej Bezr]: Autor má cenu, překladatel i peníze, *Mladá fronta Dnes*, ro. 18, č. 99 (27. 4.), 2007, s. 4.

²⁷⁴ BUNKOVÁ, Libuše: Literární cenový ráj, *A2*, ro. 3, č. 20 (16. 5.), 2007, s. 2.

²⁷⁵ SMÍLKOVÁ, Markéta: KULTURA: Ceny Magnesia litera, Neviditelný pes [online], [cit. 2014-4-6]. Dostupný z WWW: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/kultura-ceny-magnesia-litera-dir-/p_kultura.aspx?c=A070425_103657_p_kultura_wag>.

s knihou *Peníze od Hitlera*. Alice Horáková si myslí, že tentokrát šporotci dali spíše na efekt a gesta, oslnili vibrováním na povrchu d jinných otázek a traumat.²⁷⁶ Tento názor sdílí i Josef Chuchma, ten píše o knize *Peníze od Hitlera* jako o teatrálním a schématickém románu, jehož nominace ukazuje na to, že oh ostrojová efektivnost osl uje profesionální posuzovatele v zarážející míře a s pekvapivou úinností.²⁷⁷

V souvislosti s tímto ro níkem se začalo také více mluvit o mladé generaci spisovatelů, na toto téma poukázal Ondřej Nezbeda, ten má špocit sílícího a bezd vodného preferování mladších autorů a v tíd raz na závažnost tématu nejl na kvalitu jeho literárního zpracování.²⁷⁸ U Magnesia Litery je možné si povímnout, že jde proti dobové tendenci literárních cen p íhlíftet k celoživotnímu dílu. Litera byla vlastně vytvořena jako protiklad k tomuto trendu. Oce ování celoživotní tvorby v ak bývá často Státní cen za literaturu i Cen Jaroslava Seiferta vytýkáno. Ondřej Nezbeda vystupuje proti takovéto kritice a sám kritizuje štendenci p íklon ní ke škultu mladosti²⁷⁹ [í].²⁷⁹ V tisku jsou op t p ípomínáni literáti, kteří se nedostali do nominací, Nezbeda zmi uje Jana Balabána a Ivana Martina Jirouse, Alice Horáková p ídává Petra Třebačka. Magnesia Litera tak vytváří diskuzní platformu pro polemiky nad sou asnou eskou literární produkcí. Polemiky nad laureáty liter vedou k celkovým pochybám o kvalitách nov vydávaných titulů. V souvislosti s tím, že hlavní cenu získal p eklad, Alice Horáková p íe: šMofná to nasv d uje faktu, že eská literatura nedokáže nic tak jednozna n oslnivého nabídnout.²⁸⁰ Markéta Smílková dodává: šMofná by porota ud lala nejlépe, kdyby opravdu rozhodla protentokrát splnit sv j zám r a Literu za prózu neud lit. Byl by to odvážný krok, který by jasn signalizoval hodnotu této ceny, která nevychází jen z nabídky, ale udržuje si své renomé.²⁸¹

Magnesii Literu ó Knihu roku v roce 2008 poprvé obdržela d tská literatura, laureátem se stal **Petr Nikl** s dílem *Záhádky*, to zvítilo i ve své kategorii Lite e za knihu pro d ti a mládeř. Taková to volba vít ze hlavní ceny m že nazna ovat, že za rok 2007 nevy lla fládná beletristická ani odborná kniha, která by leny poroty natolik

²⁷⁶ HORÁ KOVÁ, Alice: eskou knihu roku napsal Rumun, Mladá fronta Dnes, ro . 18, . 95 (23. 4.), 2007, s. 6.

²⁷⁷ CHUCHMA, Josef: Jak je tady snadné vyvolat rozruch, Mladá fronta Dnes, ro . 18, . 70 (23. 3.), 2007, s. 5.

²⁷⁸ NEZBEDA, Ondřej: Neperlivá Magnesia Litera, Instinkt, ro . 6, . 17 (26. 4.), 2007, s. 52.

²⁷⁹ Tamtéř.

²⁸⁰ HORÁ KOVÁ, Alice: eskou knihu roku napsal Rumun, Mladá fronta Dnes, ro . 18, . 95 (23. 4.), 2007, s. 6.

²⁸¹ SMÍLKOVÁ, Markéta: KULTURA: Ceny Magnesia litera, Neviditelný pes [online], [cit. 2014-4-6]. Dostupný z WWW: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/kultura-ceny-magnesia-litera-dir-/p_kultura.aspx?c=A070425_103657_p_kultura_wag>.

zaujala, aby ji zvolili Knihou roku. Miroslav Bala-tík píše o tom, že šprozaickou a básnickou kategorii ovládly prvotiny a kuriozity.²⁸² Literu za poezii získal **Ta-o Andjelkovski** za svou první básnickou sbírku *Spálov*. V nominacích s ním byli Zbyněk Hejda a jeho *Sny* a Milan Dřevinský s *Přízraky*, ten byl na Literu za poezii nominován již v roce 2004 se sbírkou *Slovník noci*.

Literu za prózu obdržel **Lubomír Martínek** s titulem *Olej do ohně*. Petr Fischer se k jeho laureátství vyjádřil následovně: šlyby z nabízených nominací zřejmě opravdu nejlepší, ale není to nic jiným výjimečná kniha.²⁸³ Pro Bala-tíka je Martínek šlitterárním obřím a tímto faktorem pořídit s tím, že by jeho tvorbu ocenil nikdo jiný než pár opravdových fajnšmekrů.²⁸⁴ Výrazná literární ambice podle něj nemají ani zbylé dvě nominované spisovatelky: Eliška Vlasáková se vzpomínkovou knihou *Jedním okem*, ale ani debutující Petra Soukupová s novelou *Komora*, za níž obdržela Cenu Jiřího Ortena 2008. Aleš Borovan píše, že Magnesia Litera dostala tradici objevovat pro širší publikum rovněž dosud nedocenené literáty i nepříliš známá jména.²⁸⁵ Tento ročník se tedy vyznačoval poměrně vysokým počtem neznámých autorů, kteří přesto nebyli nominováni v kategorii pro neúřadně, například v Literě za objev roku zvířila předklad. Situaci vysvětluje člen poroty Marek Vajchr: šPokud se mezi nominacemi letos objevil relativně vyše počet neetablovaných autorů, není to proto, že by je porotci chtěli vyzdvihnout na úkor spisovatelů zavedených, ale prostě proto, že podle jejich názoru právě tyto autoři v roce 2007 vydali nadprůměrně osobité a pozoruhodné texty.²⁸⁶ S tímto tvrzením se rozchází názor Petra Fischera, že šnominovaná díla nenabízela žádný přesah, [í].²⁸⁷

V roce 2009 se poprvé stala Knihou roku básnická sbírka *Rukopis* **Bohumily Grögerové**, ta zvířila i v Literě za poezii. V tomto roce je-t Grögerová obdržela Cenu PEN klubu za celoživotní dílo. Magnesia Litera tak vystoupila proti svému zvyku oceňovat mladou generaci, který jí byl v minulých letech vyřítán, a vzala v potaz celoživotní tvorbu. Tuto domněnku potvrdil i Jiří Pešas, ten ví, šže tam byla oceněna

²⁸² BALA-TÍK, Miroslav: Vzkaz z ghetta, nebo slufba tená m? Host, ro. 25, . 2, 2009, s. 22629.

²⁸³ FISCHER, Petr: Knihou roku se poprvé stala knífkla pro dítí, Hospodá šké noviny, ro. 52, . 78 (21. 4.), 2008, s. 9.

²⁸⁴ BALA-TÍK, Miroslav: Vzkaz z ghetta, nebo slufba tená m? Host, ro. 25, . 2, 2009, s. 22629.

²⁸⁵ BORO VAN, Aleš, Knihou roku se staly Záhádky Petra Nikla úřadně dítím, E15, . 106 (21. 4.), 2008, s. 28.

²⁸⁶ VAJCHR, Marek: Nalijme si šisté vody, A2, ro. 14, . 13 (26. 3.), 2008, s. 7.

²⁸⁷ FISCHER, Petr: Knihou roku se poprvé stala knífkla pro dítí, Hospodá šké noviny, ro. 52, . 78 (21. 4.), 2008, s. 9.

nejen kniha, ale hlavně zásluhy a vbec sympatie k ní.²⁸⁸ V kategorii poezie dále soutěhl Karel Mětkanec se sbírkou *Váňná známost*. Mětkanec je laureátem Litery za poezii z roku 2004. Těté nominovanou byla Jana Mětroblová s básnickou sbírkou *Lament*. Pavel Mandys podporuje novou tendenci litery, když říká: šMyslím, že nominacemi v kategorii poezie jsme dokázali, že klademe draz na zralé autory. [Nominovaní] jsou totiž spí–flijícími klasiky.²⁸⁹ Magnesia Litera tak bere na v domí kritiku a snaží se pizp sobit, iní tak ale pouze áste n , protože v kategorii prózy p etrvává trend mlad–ích spisovatel .

Literu za prózu získal **Martin Ry–avý** s *Cestou na Sibi* . Dal–ími nominovanými byl Michal Ajvaz s románem *Cesta na jih* a debutující Tomáš Zme–kal s knihou *Milostný dopis klínovým písmem*, s tou získal Cenu Josefa Měkvoreckého 2009 a umístil se jako druhý v anketě Lidových novin. V próze tak z stává fenoménem propagovat mlad–í generaci, v tomto roce oproti předchozím ro ník m ale není zpochyb ována kvalita nominací. Myslí si to i Vladimír Karfík, když je hodnotí: šAjvazova *Cesta na jih* je opus magnum, dílo, v n mfl je v–e, ím autor kdy uchvacoval. I dal–í dv knihy jsou v–ak p ekvapiv kvalitní, p estofe jde o mladé autory nebo prvotiny.²⁹⁰ Porotci ceny p istupují na jistý kompromis: v poezii je zastoupena star–í generace a v próze ta mlad–í.

Ro ník 2009 byl pro Magnesia Literu výjime ný tím, že se o jejím smyslu začalo diskutovat v odborných asopisech, do té doby bylo ocenění reflektováno p eváfln v denním tisku. Polemiku vyvolala esej Miroslava Bala–tíka v literárním m sí níku Host, kde rozvinul tvrzení ó laureáti Magnesia Litery nespl ují o ekávání v t–inového tená e. Bala–tík si myslí, že šexistuje nedorozumění mezi tmi, kdo cenu ud lují, a publikem, kterému je ur ena. [í] medializovaná cena sice m fl upozornit na tu kterou knihu a podpo it její prodej, pokud se v–ak titul sám obrací spí–e ke specializovanému tená i, ud lení ceny mu cestu k v t–inovému publiku neprorazí.²⁹¹ Navrhuje tak cenu zacílit na sou asný literární mainstream, a to jsou podle n j štituly, které mají potenciál zaujmout co nej–ir–í publikum, ale sou asn nerezignují na um lecké ambice.²⁹² Bala–tíkovu ideu v–ak vyvrací len hodnotící komise pro Literu za p eklad Viktor Jani–, když pí–e, že šMagnesia Litera není

²⁸⁸ PE ĀS, Ji í: anketa: Co leto–ní výsledky soutěhl Magnesia Litera vypovídají o sou asném vnímání literatury v esku? Respekt, ro . 20, . 18 (27. 4.), 2009, s. 6.

²⁸⁹ KUBÍ KOVÁ, Klára: 24 jmen. Jedno z nich bude na Knize roku, Mladá fronta Dnes, ro . 20, . 59 (11. 3.), 2009, s. 5.

²⁹⁰ Tamtéfl.

²⁹¹ BALA–TÍK, Miroslav: Vzkaz z ghettá, nebo slufba tená m? Host, ro . 25, . 2, 2009, s. 22629.

²⁹² Tamtéfl.

koncipována jako mainstreamová cena a členové poroty nevidí smysl své práce ve zvýraznění ufl tak populárních titulů.²⁹³ Ani Vladimír Pistorius nesouhlasí s orientací Magnesie na mainstream, protože si myslí, šfe o takové ceně nemusí rozhodovat žádná porota, sta ilo by spo ítat po et recenzí nebo dát cenu knize nejprodávan j-í, eventuáln vít zí tená ské ankety. [Myslí] si proto, fe p i p emý-lení o cenách Litera bychom se pojmu mainstream m li vyhnout, stejn jako d lení literatury na knihy náro né a mainstreamové, rozum j nenáro né [í].²⁹⁴ Obdobný názor má i Pavel Mandys: šporota má vybrat knihy nejlep-í, cofl m fe, ale nutn nemusí znamenat, fe jsou nej tiv j-í.²⁹⁵ Pro tento ro ník organizáto i nestihli Bala-tíkovu my-lenku mainstreamu uskute nit, d kazem je práv vít zství básnické sbírky, protože tená poezie pat í k t m men-inovým tená m a v otázce prodejnosti poezie nep ed í prózu.

Diskuze z roku 2009 se intenzivn projevila afl v následujícím ro níku. Do-lo k mnoha organiza ním zm nám, ty upravily celkový ád a pravidla ocen ní. Knihou roku ufl se nebude moci stát titul z kategorie p ekladu nebo nakladatelského po ínu, cofl p edstavovala v t-ina p ede-lých laureát . Prom nou pro-ly i samotné kategorie, zru-ila se Litera za p ínos eské literatu e. Kategorie publicistiky a nau né literatury se slou ily v jednu Literu za literaturu faktu. Podstatná zm na prob hla v nominacích prózy, jejichfl po et se zdvojnásobil na -est. Ond ej Horák to komentuje jako zvýhodn ní eské beletrie, která v Magnesii Lite e ó Knize roku vít zila jen z ídka. Podle n j šzm ny [í] vyplývají z dlouhodobé nespokojenosti s výsledky.²⁹⁶ Pavel Mandys tento názor o pozitivní diskriminaci jen potvrzuje: šChceme, aby vít zila p vodní tvorba.²⁹⁷ Naopak Josef Chuchma to shledává jako šne-astný postup, který prot fluje eskou beletrií bez ohledu na to, zda její aktuální produkce má, i nemá co nabídnout, [í].²⁹⁸ Poslední zm na v ro níku 2010 se týkala systému hlasování, o objevu roku a hlavní cen ufl nebudou rozhodovat porotci v-ech kategorií, ale št i sta oslovených lidí, kte í

²⁹³ JANÍM Viktor: Na okraj lánku M. Bala-tíka Vzkaz z ghetta, nebo slufba tená m?, Host . 2/2009, A2, ro . 5, . 6 (18. 3.), 2009, s. 3

²⁹⁴ PISTORIUS, Vladimír: Odpov dnost vfdy z stane na porot , Host, ro . 25, . 6, 2009, s. 31632.

²⁹⁵ MANDYS, Pavel: Je to takový seriál p emlouvání, Mladá fronta Dnes, ro . 20, . 91 (18. 4.), 2009, s. 23.

²⁹⁶ HORÁK, Ond ej: Litera spou-tí pozitivní diskriminaci, Hospodá ské noviny, ro . 54, . 50 (12. 3.), 2010, s. 13.

²⁹⁷ MANDYS, Pavel: Prom n ná Litera, Hospodá ské noviny, ro . 54, . 58 (24. 3.), 2010, s. 13.

²⁹⁸ CHUCHMA, Josef: Litera manipulovaná, Mladá fronta Dnes, ro . 21, . 96 (24. 4.), 2010, p íl. Víkend, s. 43.

mají s literaturou co do ní. Podle Pavla Mandyse tak má být rozhodnutí demokrati t j-í a autoritativn j-í.²⁹⁹

Zám r, aby Magnesii Literu ó Knihu roku získala eská p vodní beletrie, organizátor m vy-el, hlavní cenu v roce 2010 obdržela **Petra Soukupová** s triptychem *Zmizet*. Spisovatelka se v nominacích prózy objevila ufl v roce 2008 se svým debutem *K mo i*. Projevil se v-ak rozdílný systém hlasování u jednotlivých liter a o celkovém vít zi, protofle povídková kniha *Zmizet* nezískala Literu za prózu, o nífl rozhoduje p ti lenná odborná porota. Ta vybrala **Ivana Matou-ka** s knihou *Oslava*. Z nominací prózy zvít zil je-t jeden titul ó *Vyhnání Gerty Schnirch* od Kate iny Tu kové, a to v tená ské kategorii Magnesie Litery (Kniflní klub cena tená). Mezi nominovanými se objevili je-t Martin Reiner s publikací *Lucka, Mace-ka a já*, dále Markéta Pilátová: *Má nejmilej-í kniha* a Antonín Bajaja s románem *Na krásné modré D evnici*, za n fl získal Státní cenu za literaturu 2010. Bajaja si v roce 2004 odnesl Literu za prózu s romanetem *Zvl ení*. Literu za poezii vyhrála **Viola Fischerová** s básnickou sbírkou *Domek na vinici*. Fischerová byla v poezii nominována jifl dvakrát p edtím (2003, 2005), v roce 2006 se s titulem *Co vypráv la Dlouhá chvíle* stala laureátkou v Lite e za knihu pro d ti a mládefl. Pro ro ník 2010 se v nominaci na poezii objevili je-t Pavel Ctibor: *Silentbloky* a Inka Machulková: *Zamkni les a poj* .

V roce 2011 získal Magnesii Literu ó Knihu roku zesnulý **Jan Balabán** s knihou *Zeptej se táty*. Posmrtn vydané povídky zvít zily ufl v roce 2010 v anket Lidových novin *Knihy roku*. Nabízí se otázka, jaký vliv na ocen ní m la tragická flivotní událost autora. Se stejnou my-lenkou p ichází i Petr A. Bílek: šdo jaké míry lze skute n posoudit, zda je ocen na kniha, nebo fakt, fle Jan Balabán práv p ed rokem zcela ne ekan zem el?³⁰⁰ Spisovatel byl jifl ocen n Literou za prózu 2005, tu získal za soubor povídek *Mofná fle odcházíme*, tato kniha nakonec je-t v tomto roce dostala Magnesii Literu ó Knihu desetiletí. Pro tuto jubilejní cenu se organizáto i inspirovali v britské cen Man Booker Prize. Systém hlasování prob hl stejn jako u výro ní hlavní ceny, po adatelé obeslali t i sta lidí (odpov d lo sto p t), kte í se pohybují v prostoru literatury a ti vybírali z p ede-lých laureát , -est autor s nejv t-ím po tem hlas se pak dostalo do finálové nominace. V té se vedle vít zného Balabána objevili Antonín Bajaja: *Zvl ení*, Bohumila Grögerová: *Rukopis*, Ivan Klíma: *Moje -ílené století*, Jan

²⁹⁹ PE ÁS, Ji í: fieny nejen tou, ale i lépe pí-í, *Lidové noviny*, ro . 22, . 60 (12. 3.), 2010, s. 9.

³⁰⁰ PE ÁS, Ji í: Spisovatel pot ebuje fanfáry, *Lidové noviny*, ro . 24, . 90 (16. 4.), 2011, p íl. Salon, s. 28.

Novák: Zatím dobrý, Martin Ry-avý: Cesty na Sibi . Na Ond eje Nezbedu rozhodnutí udílet Knihu desetiletí p sobí šbizarn , [í] mezi vít ze jednotlivých kategorií ó ale dokonce ani mezi nominované ó se totiž za tu dobu nedostal t eba jediný román Jáchyma Topola [v tomto se Ond ej Nezbeda mylí, v prvním ro níku byla nominována Topolova kniha No ní práce], chybí tu román Slib Ji ího Kratochvila, Magorovy dopisy Ivana M. Jirouse, fielary nebo Jozova Hanule Kv ty Legátové, romány Michla Ajvaze [Cesta na jih ó nominace 2009] nebo Ludvíka Vaculíka a dal-í. Jak potom relevantn vybírat knihu desetiletí, kdyfl si Magnesia Litera tolika pozoruhodných d l v bec nev-ímla?õ³⁰¹ S takovýmto druhem polemik se v-ak potýká p eváfná v t-ina literárních cen, protože podstata výb ru laureát je v subjektivních preferencích každého porotce. P estofe Ond ej Nezbeda kritizuje jubilejní cenu, ro ník 2011 hodnotí kladn : šV této evoluci od lo ského roku Magnesia Litera pro-la zásadní prom nou, a jak prozrazují leto-ní výsledky, za íná se výrazn m nit k lep-ímu.õ³⁰²

Balabán jako vít z hlavní ceny se ale nestal laureátem ve své kategorii, stejn tak tomu bylo i v p edchozím ro níku. Vzniká zde neshoda mezi p ti lennou porotou, která volí vít ze v kategorii, a porotci z -írokové knižní komunity, jejichfl hlasy rozhodují o Knize roku. Na jednu stranu se do pov domí dostane o jednu knihu více, na druhou stranu nep sobí laureát hlavní ceny dojmem absolutního vít ze. V tomto ro níku Literu za prózu obdržel **Martin Ry-avý** s knihou *Vra* , jefl získala Cenu Josefa Třkvoreckého 2011. Stejn jako Balabán je i Ry-avý ocen n v Magnesii lite e podruhé, Literu za prózu p evzal jífl v roce 2009 za *Cesty na Sibi* . V cen se tak za íná projevovat trend opakovaného oce ování, který v eských literárních cenách nebývá obvyklý. Podruhé získává literu i dal-í nominace z kategorie prózy, Hana Andronikova s titulem *Nebe nemá dno* obdržela tená skou cenu Magnesie Litery. S knihou *Zvuk slune ních hodin* získala Literu za objev roku v prvním ro níku ceny v roce 2002. Mezi dal-ími prozaickými nominacemi byl Emil Hakl s *Pravidly sm -ného chování*, za která získal Cenu Josefa Třkvoreckého 2010. V nominacích se dále objevila Petra Hlová a její *Stráfcí ob anského dobra* a posledním nominovaným se stal David Jan Novotný s titulem *Sidra Noach*, jenfl obdržel první místo v Literární cen Knížního klubu 2010. V Lite e za poezii zvíť zil **Josef Hrubý** s básnickou sbírkou *Otylé ach*. Hrubý se jífl v nominacích na poezii objevil v roce 2005 s knihou *Osoby*. Pro tento ro ník byl nominován je-t Jan Novák: *Z deníku po Celanovi* a laureát z roku 2004 Karel Třktanc

³⁰¹ NEZBEDA, Ond ej: Kone n d v ryhodná Litera, Respekt, ro . 22, . 15 (11. 4.), 2011, s. 66.

³⁰² Tamtéfl.

se sbírkou Nesmír, za níž získal v roce 2011 Cenu Jaroslava Seiferta a Výroční cenu Nadace český literární fond. Na výtu nominací prózy a poezie lze velmi zeteln vysledovat, že nkte í auto í se do nominací dostávají ast ji. Otázkou z stává, o em to vypovídá, o jejich kvalitní tvorb , nebo ur itých preferencích porotc . V ímá si toho i Ivan Matjka: šNejv t í slabostí Magnesie Litery, a nejen tohoto desátého ro níku, je její pedvídatelnost, v níž navíc asto hrají d ležitou roli mimoliterární okolnosti. Nominace s pravidelnou setrva ností opakují stejná jména a stejné tituly, jichž se jako klí- ata drží p í svém referování o literatu e mainstreamová média.³⁰³

V roce 2012 si Magnesii Literu ó Knihu roku odnesl **Michal Ajvaz** za titul *Lucemburská zahrada*. Ocen ní se tedy do kal spisovatel, který byl v pedchozích letech v tisku n kolikrát zmi ován jako vhodný uchaze na cenu, mnozí komentáto í Litery p ipomínali Ajvazovou absenci v nominacích jako p íklad ned v ryhodnosti celého ocen ní. Ji í Pe ás laureátství Ajvaze schvaluje, p esto dodává, že šparadoxem je, že poslední Ajvazova kniha je drobn j ím pandánem za velkými romány Prázdné ulice (2004) a Cesta na jih (2008), které tehdy Litera opomenula [í]. Lze tedy íci, že nyní si porotci bu kone n Ajvaze p e etli ó útlej í kniha má své pednosti ó, nebo cítili jakýsi mravní závazek. Mofné také je, že je to v c nahodilá.³⁰⁴ Pro úplnost, Pe ás nemá pravdu v tom, že by se na román Cesta na jih v Lite e zapomn lo, byl nominován v Lite e za prózu v roce 2009. Na tomto výroku lze p esto ukázat dva silné fenomény, kterých si je mofné pov ímout. O absolutním vít zství rozhoduje minimáln sto lenná porota (z t í sta dotázaných odpoví v pr m ru t etina aíl polovina), jeíl je vytvo ena z lidí z literárního prost edí, ale o tom, že každý z hlasujících sv domit p e etl každou p íhlá-enou knihu lze pochybovat. Druhým jevem je šmravní závazek, jak to nazývá Ji í Pe ás, to znamená v domí, že literát si dané ocen ní nepochybn zasloufí, ale zatím ho za svá nejlep í díla nezískal, je mu nakonec ud leno za poslední titul. Tento názor podporuje i citace Ivana Hartmana: šDlouhodob respektovaný Ajvaz tak jako kdyby dostal neexistující Literu za celofivotní dílo.³⁰⁵

I pro tento ro ník z stává pravidlem, že hlavní vít z neobdrfíl Literu ve své kategorii. Literu za prózu získal **Marek Tndelka** s knihou *Z sta te s námi*. Dal í nominovaní byli Ji í Stránský a jeho Tóny, Josef Moník s Schweik it easy, Sylva Fischerová s Pasáfí a Ji í Kratochvíl s povídkami Kruhová le . Kratochvíl je dal ím

³⁰³ MATJKA, Ivan: Pedvídatelný metr na knihy, Literární noviny, ro . 22, . 15 (14. 4.), 2011, s. 3.

³⁰⁴ PE ÁS, Ji í: Pro Literu si p í-el Michal Ajvaz, Lidové noviny, ro . 25, . 82 (5. 4.), 2012, s. 9.

³⁰⁵ HARTMAN, Ivan: Nedávné k ivdy, Hospodá ské noviny, ro . 57, . 57 (21. 3.), 2013, s. 10.

spisovatelem, jehož absence v nominacích byla Magnesii v tisku vytýkána, objevil se pouze v nominacích pro rok 2007. Laureátem v kategorii poezie se stal **Radek Fridrich** s básnickou sbírkou *Krooa krooa*. O vítězství se vedle něj ucházel ještě Kamil Bouška: Oheň po slavnosti a jifi jednou nominovaný (v roce 2010) Pavel Ctibor a jeho *Civilizace/Zvířátka z pozstalosti*.

V roce 2013 opět zvítězila beletristická kniha, hlavní cenu získal román **Jiřího Hájka** *Rybí krev*. Hájek je jifi nositelem Litery za prózu 2006, ta mu byla udělena za titul *Selský baroko*. Ani v tomto roce Hájek jako absolutní vítěz nezískal prvenství ve své kategorii. Literu za prózu obdržela **Zuzana Brabcová** s knihou *Stropy*. Mezi dalšími nominovanými se ocitli i dva autoři z loňských nominací: Sylva Fischerová: *Evropa jako fiddle Thonet, Amerika jako pravý úhel* a Jiří Kratochvíl s dílem *Dobrou noc, sladké sny*. Do finální sestavy se dostala ještě Anna Blafková: *Těm co ze flivota, tu do Magnesii Litery přihlásila sama porota, a Jakuba Katalpa s románem *Nemci**. Ten během roku 2013 obdržel Cenu Josefa Tkvoreckého a Českou knihu. V literatuře za poezii zvítězil **Jakub Čechák** se sbírkou *Past na Brigitu*. Spolu s ním byl nominován Petr Hruška a jeho *Darmata*, za něj získal Státní cenu za literaturu. Hruška se objevil v nominacích v roce 2003. Jifi potěší (2004, 2008) se do nominace dostal Milan Dřínský, pro tento rok s básnickou sbírkou *Tajný flivot*.

Ročník 2014 v této práci nebude plně reflektován, protože není možné si na něj vytvořit celkový náhled. Uvedeny budou pouze výsledky. V tomto roce se stala Knihou roku odborná publikace **Jiřího Padava** *Průvodce protektorátní Prahou*, byla tak porušená linie prvenství beletrie, která si od zavedení pozitivní diskriminace v roce 2010 udržovala absolutní vítězství. Literu za prózu připadla **Emilu Haklovi** se *Skutečnou událostí*, tuto Literu si Hakl jifi odnesl v roce 2003 za knihu *O rodičích a dítčích*. V nominacích dále byli Ivan Binar: *Jenžmouha po nebi*, Jan Nemec s *Djinami svítla*, Ludvík Nemec a jeho *Láska na cizím hrobě*. Dále následovali v minulosti ufi nominovaní: Jaroslav Rudis s *Národní tídou* (nominace 2003 s dílem *Nebe nad Berlínem* a 2007 s knihou *Grandhotel*) a Anna Zonová s publikací *Lorenz, zrady* (nominovaná v roce 2005 s dílem *Za trest a za odměnu*). V kategorii poezie zvítězila **Kateřina Rudenková** se sbírkou *Chyť se po vlnách*. V nominacích jí konkuroval Daniel Hradecký s jeho *64* a Adam Borzi s básnickou sbírkou *Po así v Evropě*.

Shrnutí Magnesie Litery

Magnesia Litera je mezi literárními oceněními v mnoha ohledech velmi specifická. Finanční stránku ceny zajišťují velcí sponzoři, ten hlavní se dokonce promítá do názvu ocenění. Tento jev je mezi cenami poměrně ojedinělý, nejast ji ocenění nese pojmenování po význačné osobnosti (Cena Jaroslava Seiferta) nebo po instituci, jejíž počtu udílí (Státní cena za literaturu). Jako nejvýraznější rys Magnesie Litery funguje její práce s médii. Ocenění bylo od počátku koncipováno jako televizní pořad. S tím však přichází největší problém této ceny. Dlouhodobě je kritizován způsob, jakým cena vystupuje v televizi. Josef Ráuvolf a Ondřej Nezbeda vysvětlují, proč se literatura do televize nehodí: šňava vin jsou především média, která hledají celebrity, skandály, cokoliv, co se dá snadno prodat. A to v téžinou kvalitní literatura a její tvůrčí nebyvají.³⁰⁶ Kritici Litery jí vytýkají především estrádní charakter ceremoniálu, Pavel Mandys na to reaguje následovně: „Chystáme tento program vždycky tak, aby se na něj divák nedokoukal až do konce. Je to estráda. To slovo nemá jen pejorativní, ale také neutrální význam, což znamená nutnost dodržet určitá pravidla.“³⁰⁷ Přizpůsobit slovesné umění televiznímu médiu se jeví jako velmi problematické, komentuje to i jedna z laureátek Petra Holová: „Myslím, že se je třeba snažit nenačíst způsob, jak to smířit s televizí. Výsledkem je nějaký hybrid, který není ani lidová zábava, ani pořad, na který by se díval s potěšením intelektuál s pocitem, že to je přece pro něj.“³⁰⁸ Od roku 2009 však kritických hlasů ubývá a v tisku se objevují i pochvalné komentáře: „Přinejmenším ukázala cestu, jak mediálně prezentovat knihy vtipně a bez obvyklé křečivosti a to rozhodně není zanedbatelný počin.“³⁰⁹ Obdobně hodnotí tento ročník i Karel Kouba, jenž píše: „Posun ceremoniálu k mediálně atraktivnější prezentaci byl oproti minulým ročníkům příjemnou změnou.“³¹⁰ Velká mediální propagace je tak nejsilnější stránkou Magnesie Litery, ale zároveň také její největší slabinou.

Specifická povaha Magnesie Litery tkví také v uveřejňování nominací, k tomu v jiných literárních cenách dochází naprosto výjimečně. Ocenění tak vytváří prostor pro diskuzi, pro byly vybrány zrovna dané tituly, a co naopak v nominacích chybí.

³⁰⁶ RAUVOLF, Josef; NEZBEDA, Ondřej: Jehly v kupkách hnoje, *Instinkt*, ro. 5, č. 17 (27. 4.), 2006, s. 42.

³⁰⁷ KOSATÍK, Pavel: Magnesia Litera je cenou, jíž nelze ignorovat, *Hospodářské noviny*, ro. 48, č. 13 (20. 1.), 2004, s. 10.

³⁰⁸ PEŘAS, Jiří: Spisovatel potěbuje fanfáry, *Lidové noviny*, ro. 24, č. 90 (16. 4.), 2011, příl. Salon, s. 28.

³⁰⁹ SCHMARC, Vítek: Magnesia Litera se nesla ve znamení poezie odcházení, *E15*, č. 357 (20. 4.), 2009, s. 28.

³¹⁰ KOUBA, Karel: Do Rukopisu Grögerové přibyly dvě Litery, *Hospodářské noviny*, ro. 53, č. 76 (20. 4.), 2009, s. 9.

Takovéto debaty se v případě Litery objevují od roku 2006, ale po roce 2011 začínají ustávat. Vystává otázka, zda od roku 2012 začali být kritici s nominacemi spokojeni, nebo se snížil o cenu kritický zájem. Znalost nominovaných je přínosná i pro literární historii, ta z výběru knih může odvozovat, jaká díla byla v daném období preferována. Přínos tohoto ocenění je nepopiratelný v tom, že se o knihách začalo více mluvit a psát v médiích. Literatura se dostává do povdomí i široké veřejnosti. Magnesia Litera poměrně dlouho zůstávala mimo pozornost literárních odborníků. Reflexe ceny v literárních časopisech nebyla příliš vysoká, objevovaly se pouze dílčí komentáře v Hostu, Tvaru, A2 a Literárních novinách. Důvod je možná ten, že šokující cena usiluje o co nejvyšší publicitu, čím více ji získá, tím méně jí v rozhodnou se pak stává uvnitř literárního společenství.³¹¹ Ke zlomu došlo v roce 2009 s esejí Miroslava Balaťky Vzkaz z ghety, nebo slufba tená m? (Host .2/2009), v níž byla zpochybněna realizace ceny vzhledem k jejím idejím a cílům. Tento příspěvek vytvořil plodnou debatu, díky níž došlo v následujícím roce v Magnesii Literě k podstatné reorganizaci. Provedené změny měly za následek snížení kritických ohlasů i cen. Na druhou stranu se o ní opět přestalo mluvit v daných specializovaných periodikách.

V hlavní ceně Magnesii Literě o Knize roku lze vysledovat určité trendy. Nešlo o změny zmíněné reorganizaci v roce 2010, absolutním vítězem se nestávaly převodní prozaické knihy, které by potenciálně oslovily nejširší čtenářskou komunitu. Tuto situaci komentoval Jiří Trávníček následovně: „Vyjevuje se totiž, že se často dalo přednost repre-knize z oblasti historie, výtvarného umění i experimentální tvorbě pro děti než knize, která je s to k sobě přitáhnout i pozornost jiných než takzvaných odborníků.“³¹² Po osmi ročnících Magnesie Litery byl Knihou roku pouze jedinkrát román (Jan Novák: Zatím dobrý), navíc v tomto případě se jednalo o překladový titul. V hlavní ceně vítězily knihy z nominací literatury faktu nebo nakladatelského počinu, prvenství získala i dětská literatura, překlad, nebo poezie. Takto knihy pro specializovaného čtenáře, který prodejnost daných titulů nikdy neposune k bestsellerům, což je cíl Litery: upozornit na kvalitní knihy s potenciálem bestsellerů. Jakmile se však v roce 2010 upravila pravidla, jeř přednost uží kategorií české prózy, absolutním laureátem se až do roku 2014 stávají prozaická díla (v posledním ročníku zvítězila literatura faktu).

³¹¹ BALAŤKÁ, Miroslav: Vzkaz z ghety, nebo slufba tená m? Host, ro . 25, . 2, 2009, s. 22629.

³¹² JANÁČEK, Pavel; TRÁVNÍČEK, Jiří: české literární válečníky (dodatek). In: English, F. James: Ekonomie přestíle, Host, Brno 2011, s. 391.

Další překvapivý trend se nachází ve vztahu hlavní ceny a kategorie, z níž byla kniha zvolena. Pokud se absolutním laureátem stane nominovaný z Litery za prózu, ve své kategorii nezvítězí. Naopak pokud se Knihou roku stala nominace z jakékoli jiné kategorie, jednalo se o vítězný titul této skupiny. Vysvětlením by mohlo být, že porotci z Litery za prózu volí mnohem výlučnější autory, zatímco hlavním vítězem se stává titul předstoupnější autor z méně známé obce. V ceně existují dva případy (Jan Balabán a Jiří Hájek), v nichž spisovatel získal v jednom roce Literu za prózu a za pět až šest let obdržel Magnesii Literu o Knihu roku. Opakované ocenění je tak dalším specifickým fenoménem ceny, kterým se od ostatních literárních cen liší. Například Martin Ryavý a Emil Hakl jsou dvojnásobnými držiteli Litery za prózu, Ryavý v ročníkách 2009 a 2011, Hakl se stal laureátem v letech 2003 a 2013. Výjimkou pak není ani Radka Denemarková, která získala Literu za prózu (2007), Literu za publicistiku (2009) a Literu za překladovou knihu (2011). Viola Fischerová obdržela Literu za poezii i v dříve uvedené kategorii. V nominacích pak lze najít některé literáty, kteří narazili vícekrát, jako například Jaroslav Rudiš, Milan Dřevnický nebo Jiří Kratochvíl.³¹³

Magnesie Litera se vyznačuje tím, že ocenění uděluje za konkrétní dílo a snaží se nebrat ohled na celoživotní tvorbu, jako tomu je u jiných prestižních literárních cen. Přesto nad tím lze u některých laureátů polemizovat (Jan Balabán, Michal Ajvaz, Bohumila Grögerová). Litera dává prostor ve velké míře i spisovatelům, kteří se za ali etablovat v 90. letech, mladá generace si v ceně vybudovala silnou pozici, což mimo Cenu Jiřího Orteny bývá zřídka.

³¹³ Soupis opakovaných nominací: Vít Sláva (2002, 2003 získal Literu za poezii), Petr Hruška (2003, 2013), Viola Fischerová (2003, 2005, 2010 obdržela Literu za poezii), Jaroslav Rudiš (2003, 2007, 2014), Karel Třeták (po laureátství 2004, nominován je i v letech 2009, 2011), Milan Dřevnický (2004, 2008, 2013), Josef Hrubý (2005, 2011 Litera za poezii), Anna Zonová (2005, 2014), Jiří Kratochvíl (2007, 2012, 2013), Petra Soukupová (2008, 2010 Kniha roku), Michal Ajvaz (2009, 2012 Kniha roku), Pavel Ctibor (2010, 2012), Sylva Fischerová (2012, 2013).

Závěr

Ve své diplomové práci se věnuji českým literárním cenám 21. století. V první kapitole jsem vytvořila typologii souasných literárních ocenění. Jako poáteční kritérium dělení jsem zvolila geografický dosah daných vyznamenání, tímto způsobem se vydělily tři typy cen: mezinárodní, celorepublikové a regionální. Tyto typy mají ještě další vnitřní členění. V mezinárodních oceněních jsem rozlišovala dvě skupiny: české pocty pro cizince a zahraniční ceny, na jejichž organizaci se Česká republika podílí. Dále následovala regionální vyznamenání, z nichž jsem vydělila festivalové ceny. Poté jsem pokračovala v dělení podle žánru – básnická ocenění, dále vyznamenání v kategoriích poezie a prózy. Poslední podtyp regionálních poct je vedle poezie a prózy rozšířen ještě o žánr publicistický. Nejpočetnější typ celorepublikových ocenění jsem zpracovávala také podle žánrového klíče, poté jsem postupovala podle jiných kritérií, která upřednostňovala charakteristické rysy než žánr.

Celostátní ceny lze rozlišit podle žánru dramatu, poezie, prózy, literatury faktu, umlecké kritiky a publicistiky, detektivní prózy. Dále existují ocenění komplexní, která rozdělují na vyznamenání, která v sobě obsahují několik kategorií, a pocty, jež se mohou být uděleny za více než jeden žánr. Jako další podtyp cen s celorepublikovým dosahem uvádím plakátovou ocenění, časopisecká vyznamenání a ceny za rozvoj české literatury. U všech typů jsou doplněny příklady literárních poct, u kterých lze v poznámkách pod čarou nalézt odkazy na webové stránky, to považuji za jeden z přínosů této diplomové práce. Vytvořením této struktury jsem chtěla poukázat na rozmanitost a vysoký počet českých literárních cen v současnosti. Takové množství vyznamenání, existuje přibližně –desát ocenění udělovaných za slovesné umění, může vést k myšlence, zda není cena v České republice příliš, a jestli tak velký počet nevede k devalvaci samotných literárních poct. Na druhou stranu je nutné připustit, že všechny ceny si konkurují. Každé vyznamenání se svým způsobem v literárním prostoru specifikuje a vybírá laureáty podle velmi rozličných kritérií.

V dalších kapitolách jsem se věnovala těm nejvýznamnějším českým literárním cenám současnosti, a to Státní ceně za literaturu, Ceně Jaroslava Seiferta a Magnésii Litele. U nich jsem uváděla jejich charakteristiku, historii a u jednotlivých ročníků jsem se snažila sledovat jejich mediální obraz. Nyní chci připomenout jejich vzájemné komparaci. Porovnávat je budu v několika ohledech, zaměřím se na jejich prestiž, poroty a způsob hlasování, laureáty a práci s médii. O všech těchto zmíněných poctách se

pí-e jako o prestižních literárních oceněních. Podle Jaromíra Slomky na prestižní ceny mají vliv tři základní faktory: jména dosavadních laureátů, kvalifikovanost nezávislé poroty a výše peněžní prémie.³¹⁴ Laureátům a porotcům bude v novém prostoru dále, nyní se zaměří na výši finančních částek jednotlivých cen a na další sloflky, které mohou vytvářet prestiž. Státní cena za literaturu disponuje nejvyšší finanční odměnou o 300 000 Kč, Cena Jaroslava Seiferta svému laureátovi daruje 250 000 Kč a Magnesia Litera v hlavní ceně udílí peněžní prémie ve výši 200 000 Kč.

Prestiž lze také odvozovat od povodu vyznamenání. Státní cena dodává prestiž její oficiální stránka, je-li se opírá o prvorepublikovou tradici. Zároveň je však problematická její minulost v době komunismu, díky které z dnešního pohledu někdy nabývá negativních konotací. Proto se i v 21. století objevují polemiky nad tím, zda je stát, který pro tuto přetřítost zastupuje Ministerstvo kultury ČR, vhodným hodnotitelem uměleckých děl. František Janouch zdrazuje rozdíl mezi Seifertovou cenou a Státní cenou za literaturu, když o seifertovském ocenění říká, že v rámci literatury je to cena vysoce prestižní, je to vlastně cena, kterou si lidé nezávisle na státu a na úřadech vytvořili sami.³¹⁵ Janouch tak prestiž zakládá na vymezení se k státní ceně a naopak Státní cena za literaturu svou prestiž buduje z oficiální pozice, je-li zaujímá. Organizáto i Magnesia Litery se snaží zpopularizovat podle jejich slov kvalitní knihy uplynulého roku. Jako cíl si kladou propojit popularitu s prestiží, což představuje dlouhodobý proces. Přesto se ušli od tohoto ročníku (2004) začíná o ceně mluvit jako o prestižní. V roce 2006 Ondřej Horák píše: „Za tuto krátkou dobu si mladá cena vybudovala značně silné postavení mezi ostatními českými oceněními týkajícími se literatury.“³¹⁶ Ondřej Nezbeda propojuje prestiž je-t s jedním rysem, a to zvyšujícím se počtem přihlášených titulů: „Kvantita samozřejmě je-t mnoho nevyovídá, ale svědčí o rostoucím mediálním zájmu a prestiž cen Magnesia Litery.“³¹⁷ Množství přihlášených knih do Magnesia Litery po ročnících: 180 (2003), 223 (2004), 226 (2005), 245 (2006), 297 (2007), 303 (2008), 323 (2009), 285 (2010), 318 (2011), 325 (2012), 324 (2013), 349 (2014).³¹⁸

Dále bylo zřejmé, že prestižní ocenění se opírá o porotu, jejího udělí. Členové hodnotící komise státní ceny bývají kritizováni jen zídka, i když nad složením poroty

³¹⁴ SLOMEK, Jaromír: Seifertovu cenu získal Pavel Třut, Lidové noviny, ro. 13, . 223 (23. 9.), 2000, s. 11.

³¹⁵ JANOUC, František: Šcht l jsem splatit dluh z války, Host, ro. 20, . 2, s. 21.

³¹⁶ HORÁK, Ondřej: Rychlý start dobré tradice, Lidové noviny, ro. 19, . 93 (20. 4.), 2006, s. 18.

³¹⁷ NEZBEDA, Ondřej: Neperlivá Magnesia Litera, Instinkt, ro. 6, . 17 (26. 4.), 2007, s. 52.

³¹⁸ Počet přihlášených knih do Magnesia Litery po ročnících: 180 (2003), 223 (2004), 226 (2005), 245 (2006), 297 (2007), 303 (2008), 323 (2009), 285 (2010), 318 (2011), 325 (2012), 324 (2013), 349 (2014).

se pozastavil Michal Třpřirit, ten poukázal na nepr hledná kritéria výb ru porotc . Zaráří ho nap íklad trojnásobná ú ast Vladimíra Novotného v komisi. Podle Třpřirita se jedná o š lov ka s nulovým odborným kreditem.³¹⁹ V ímá si také slofení komise pro ro níky 2003ó2005, ve kterém je p t ze sedmi porotc p ímo nebo nep ímo napojeno na literární asopisy Host a Tvar. U Magnesie Litery je možné se s kritikou slofení poroty setkat ast ji, jako p íklad posloufí názor Jana N mce: šp vodn dobrý zám r op ít kredit porot o íroce uznávané odborníky se zde m íjí ú inkem. Obec spisovatel je dlouhodob nefunk ní organizací bez jakékoli prestife, [í]. S eským centrem Mezinárodního PEN klubu to není o mnoho lep í, [í]. Z p ti len prozaické poroty se pouze dva soustav n v nují reflexi eské prózy, a to Marta Ljubková a Vladimír Karfík, v p ípad poezie jsou to p inejlep ím t i z p ti.³²⁰ Naopak u Ceny Jaroslava Seiferta jsem se v tisku neseetkala s fládným názorem, jenfí by zpochyb oval slofení hodnotící komise.

U porot jednotlivých cen lze vysledovat n kolik rozdíl . O státní cen rozhoduje sedmi lenná komise, ta se od roku 2003 pravideln po t ech letech obm ũje. Skladba seifertovské poroty je pom rn problematická, protofe se nevyzna uje fládným z etelným systémem. Délka p sobení porotc v hodnotící komisi Ceny Jaroslava Seiferta je velmi r zná, od 3ó18 let. Ani obm ování hodnotitel nejeví fládná pevná pravidla, v n kterém roce neodejde fládný porotce a v n kterém zase fládný nep íbyde, v jiných ro nících zase oproti minulému roku chybí ty i porotci a v jiném roce zase najednou ty i odborníci p íbydou. Magnesia Litera funguje na základ systému dvou hodnotících komisí. Odborné p ti lenné poroty rozhodují o nominacích a laureátech ve svých kategoriích, hlavní cenu a objev roku volí afl t i sta oslovených respondent z literárního prost edí. Je tedy patrné, fe systém slofení porot u t chto t í cen doznává ur íté rozdíly, ale dá se íci, fe je stejný v tom, jak si zakládá na odbornosti hodnotitel , jeffí spoluvytvá í váflnost daných vyznamenání.

Tyto t i literární ocen ní se podstatn lí í v p ístupu ke zve ej ování nominací. Cena Jaroslava Seiferta za svou historii nikdy nezve ejnila nominované. Naopak Magnesia Litera kařdoro n zve ej uje seznam v ech p íhlá-ených titul , a m síc p ed vyhlá-ením uve ej uje ufl í nominace, ty v ak po slavnostním ceremoníálu z webových stránek Magnesie Litery zmizí. Dal í p ínos své diplomové práce shledávám práv v rekonstrukci ufl ích nominací v ech dosavadních ro ník , protofe ty mohou být

³¹⁹ TřPŘIRIT, Michal: ínská tvr , Revolver Revue, . 58, 2005, s. 234.

³²⁰ N MEC, Jan: EZ Dilia Magnesia Litera, Host, ro . 29, . 4, 2013, s. 45.

uflite nou informací pro budoucí výzkum, jenfl by nap íklad reflektoval, co bylo v 21. století považováno za vhodné k ocen ní. Státní cena za literaturu své nominace uvádí nepravideln , poprvé byl uflí výb r uve ejn n v roce 2004 a 2005. Jednalo se vfl dy o t i kandidáty, zastoupena byla poezie i próza. Myslím si, fl e na toto rozhodnutí m la vliv práv Magnesie Litera, ta vznikla v roce 2002 a od roku 2004 jifl zastávala podstatné místo mezi literárními vyznamenáními. Od spole něho p edávání státních cen s cenami Ministerstva kultury R (2008), byly pak po vzoru ministerských cen zve ej ovány –ir–í nominace. To trvalo ale jen t i roky, poté se op t nominace neuve ej ovaly.

Jako t etí pilí , který vytvá í presti fl ocen ní, byli ur eni jeho laureáti. Práv ti podle mého názoru mají nejv t–í vliv na váflnost dané literární ceny. Funguje zde oboustranný vztah, v n mfl d v ryhodný laureát vytvá í presti fl vyznamenání a zároveň ocen ní zvy–uje presti fl svého nositele. Jediným laureátem v–ech t í cen sou asn je Karel T Mktanc, Cenu Jaroslava Seiferta obdrfl el dvakrát (1989, 2011), Státní cenu za literaturu získal v roce 2000 a v Lite e za poezii zvít zil v roce 2004. Poté ufl jednotliví laureáti mají jen dv ze sledovaných ocen ní: Michal Ajvaz získal Seifertovu cenu (2005) a Magnesii Literu ó Knihu roku (2012), Zden k Rotrekl obdrfl el Cenu Jaroslava Seiferta (2001) a státní cenu z roku 2009, Ji í Gru–a v roce 2002 za svou básnickou sbírku Gru–a–Wacht am Rhein získal seifertovské ocen ní a Literu za poezii. Zatím neexistuje více literát , kte í by byli sou asn laureáty aspo dvou t chto presti flních cen. D vodem m fl e být, fl e daná vyznamenání se pom rn li–í ve svém charakteru, i kdyfl Státní cena za literaturu a Cena Jaroslava Seiferta k sob mají podstatn blífl e nefl k Magnesii Lite e. To o t ch spisovatelích, v jejichfl osob se poda ilo propojit rozdílné literární pocty, vypovídá, fl e jejich díla mají dobov vysokou estetickou kvalitu.

Nyní budu vzájemn porovnávat n které tendence, je fl se projevují v daných cenách. Jako první bude sklon k opakovanému ocen ní, k tomu v novodobé státní cen nedo–lo, u Seifertovy ceny se to stalo pouze jednou v p ípad Karla T Mktance, zato v Magnesii Lite e je to pom rn ásté (Martin Ry–avý, Emil Hakl). Druhá komparovaná tendence se bude týkat toho, zda vyznamenání oce uje celoflivotní tvorbu nebo konkrétní dílo. V–echny t i pocty se snafl í primárn hodnotit aktuální knihy autor , striktn to takto probíhá u Magnesie Litery, státní ocen ní a Seifertova cena k celoflivotní tvorb výrazn p íhlífl í. U Ceny Jaroslava Seiferta dokonce v roce 2004 do–lo ke zm n stanov, aby porota sm la zvolit literáta na základ jeho celoflivotního

díla. S tím souvisí i větší sklon cen o generaci ocenění, ve většině případů jsou laureáti státního vyznamenání a Seifertovy ceny starší generace. Naopak v Magnesia Lite se dostávají značný prostor i literáti etablovaní v 90. letech 20. století, i když v každé ceně lze nalézt výjimku od této tendence. Z řádného hlediska je rozložení oceněných knih poměrně rovnoměrné, u státní ceny převažuje spíše próza, u Ceny Jaroslava Seiferta vítězí poezie. Magnesia Litera má pro poezii a prózu vlastní kategorie, absolutní cenu pak do roku 2010 obdržely ve většině případů nebeletristické knihy, po roce 2010 vítězí hlavně prozaická díla. Z porovnání těchto několika tendencí lze vysledovat, že Seifertova cena je v mnohém podobná Státní ceně za literaturu a Magnesia Litera se od nich ve většině případů odlišuje. Přesto i Cena Jaroslava Seiferta má vzhledem ke státnímu ocenění svá specifika. Například v minulosti byla udělena dvěma laureátům souasně (ročníky 1992, 1995, 1996, 2004, 2005). Nebyly upraveny stanovy, ve kterých se povolilo udělit cenu za celoživotní dílo, mohlo být oceněno více konkrétních děl u jednoho autora. Magnesia Litera jako nejmladší z vyznamenání se snaží zaujmout stejnou váženou postavení jako zbylé dvě ceny, ale souasně se k nim staví opozičně, protože vedle estetické kvality bere v potaz i vkus většinového čtenáře, pro nějž byla primárně vytvořena. Jejím hlavním cílem je popularizace literárních děl, cílem Státní ceny za literaturu a Ceny Jaroslava Seiferta je ocenit význačné české literáty.

Posledním porovnávaným tématem bude vztah jednotlivých cen s médiem. Nejdříve budu komparovat přístup jednotlivých cen k televiznímu vysílání. S tím nejintenzivněji pracuje Magnesia Litera, jejíž od počátku vznikla jako televizní pořad. Do vysílání se v jejím případě nedostane pouze slavnostní ceremoniál předávání, ale navíc před tím jsou zveřejňovány spoty s nominacemi. Naopak Cena Jaroslava Seiferta se v televizním vysílání nevyskytuje, když už tomu tak je, tak pouze ve formě krátkých zpravodajských reportáží. Státní cena za literaturu se na české televizi začala objevovat od roku 2004, nejdříve se jednalo o reportáže z udílení, poté se začala záznamu vysílat celý slavnostní ceremoniál, to když se Státní cena za literaturu spojila s předáváním Cen Ministerstva kultury (2008). Myslím si, že státní ocenění se v tomto směru inspirovalo právě Magnesií Literou. V odborném literárním prostředí však přetrvává názor, že slovesné umění se do televize nehodí a způsob prezentace literatury skrze televizní médium přitom není vhodný.

Mediální reflexe daných cen se projevuje především skrze tisk. Celkově je literárním cenám v periodikách (Hospodářské noviny, Mladá fronta Dnes, Lidové

noviny, Reflex, Respekt, Týden) dáván pouze omezený prostor, lze v nich nalézt krátká oznámení o laureátech i rozhovory. Překvapivé však je, jak malou pozornost jim věnují literární časopisy jako Tvar, Host, A2 a Literární noviny, jedinou výjimku tvoří zpravodaj Obce spisovatelů Dokořán. Cena Jaroslava Seiferta se v porovnání s ostatními dvěma vyznamenáními v tisku objevuje nejméně. Mezi mediálně nejatraktivnější seifertovské laureáty patří Jiří Suchý, Ivan Martin Jirouš a Václav Havel, tím se tisk oproti jiným oceněným laureátům v noval více. Státní cena za literaturu je v literárních časopisech reflektována, zatímco v tiskové pozornosti se jí dostává i v denních periodikách. Největší mediální ohlas provázelo laureátství Václava Mertla a Milana Kundery. U Mertla za to mohl slánek Martina C. Putny, ten vyvolal v literárním světě skandál. U Kundery tomu bylo proto, že je jedním z našich nejznámějších spisovatelů, přestože v letech již dlouhou dobu nebyl a přestože působil ve francouzštině, byl také jediným, kdo si ocenění nepřevzal osobně. Magnesia Litera je mezi cenami ojedinelá v jejím přístupu k médiím, ta totiž aktivně vyhledává a je na nich zalíbená. Tendence nepřikládat význam cenám slovesného umění v odborných literárních periodikách přetrvává i u Magnesia Litery, zato denní tisk se jí vnuje ve větší míře než jiným literárním poctám. Jsou zveřejňovány články, rozhovory a anotace k nominovaným dílům. Pokud organizátoři ocenění aktivně nepracují na jejím mediálním obrazu (Magnesia Litera), nebo není zvolen diskutabilní laureát (případ Václava Mertla ve Státní ceně za literaturu), média nepovažují literární vyznamenání za atraktivní. To je nejspíše důvod, proč se Ceně Jaroslava Seiferta, a v literárních kruzích považovanou za nejprestižnější poctu, tisk téměř nevěnuje.

Ocenění slovesného umění je důležitou součástí literárního prostoru. Skrze ceny se dostává laureátům a jejich dílům vážnosti, není náhodou, že dosažená vyznamenání bývají téměř vždy uváděna v životopisech spisovatelů. Literární pocty mohou být vhodným prostředkem pro orientaci v rozsáhlé knižní nadprodukcí, protože jejich hlavním úkolem by mělo být hledání estetické hodnoty. Ocenění zanechávají stopy i pro literární historii, jež bychom měli zkoumat, co v dané době bylo hodnoceno jako významné umlecké dílo a naopak, které knihy přetrvaly, přestože unikly pozornosti odborných porotců. Přesto literární ceny zůstávají stranou odborné pozornosti, a to jsem se pokusila ve své diplomové práci napravit.

Bibliografie

Monografie

ENGLISH, James F.: *Ekonomie prestiže, ceny, vyznamenání a oběh kulturních hodnot*, Host, Brno 2011, 416 s.

Periodika

(jlv) [= Jan H. Vivar]: *Nepřelíčená volba Knihy roku*, *Nedělní svět*, ro. 3, . 17 (30. 4.), 2006, s. 10.

(klr): *Havel převezme Seifertovu cenu*, *Mladá fronta Dnes*, ro. 19, . 239 (10. 10), 2008, s. C9.

(ob) [= Ondřej Bezr]: *Autor má cenu, překladatel i peníze*, *Mladá fronta Dnes*, ro. 18, . 99 (27. 4.), 2007, s. 4.

AJVAZ, Michal: *Svět proflíváme jako útržky papíru*, *Právo*, ro. 15, . 262 (9. 11.), 2005, s. 15.

ANÝŘI, Daniel: *Vskutku rafinovaný ministr v tah*, *Mladá fronta Dnes*, ro. 11, . 244 (19. 10.), 2000, s. 18.

BAJAJA, Antonín: *Přejí eské literatuře víc než spisovateli*, *Kulturní noviny*, zima 2010/2011, s. 1.

BALATNÍK, Miroslav: *Špolitické elity se nechovají kulturně*, *Host*, ro. 19, . 8, 2003, s. 32.

BALATNÍK, Miroslav: *Na shledanou v Mírově: Kdo získá letošní Státní cenu za literaturu?* *Host*, ro. 19, . 8, 2003, s. 30.

BALATNÍK, Miroslav: *Vzkaz z ghetta, nebo slufba tená m?* *Host*, ro. 25, . 2, 2009, s. 22629.

B LUNKOVÁ, Libuše: *Literární cenový ráj*, *A2*, ro. 3, . 20 (16. 5.), 2007, s. 2.

B LUNKOVÁ, Libuše: *Pište a prodávejte*, *Literární noviny*, ro. 15, . 45 (1. 11.), 2004, s. 11.

BOROVAN, Aleš: *Knihou roku se staly Záhádky Petra Nikla určené dětem*, *E15*, . 106 (21. 4.), 2008, s. 28.

BRYCZ, Pavel: *Jak mi Státní cena změnila život*, *Lidové noviny*, ro. 18, . 253 (29. 10.), 2005, s. 15-16.

CINGER, František: *Binar převezl Seifertovu cenu*, *Právo*, ro. 22, . 243 (17. 10.), 2012, s. 9.

- CINGER, František: Cena je víc než přátelské gesto, *Právo*, ro. 12, . 95 (23. 4.), 2002, s. 11.
- CINGER, František: Knihou roku 2001 Böhmishe Dörfer, *Právo*, ro. 12, . 94 (22. 4.), 2002, s. 10.
- Ček: Jáchym Topol: O fádne jiné ceně jsem tolik nesnil, *Prafský deník*, ro. 5, . 232 (6. 10.), 2010, s. 5.
- DRDA, Adam: Velká pocta Ivanu Šmagoru Jiřousovi, *Hospodářské noviny*, ro. 50, . 186 (25. 9.), 2006, s. 11.
- FISCHER, Petr: Knihou roku se poprvé stala knífká pro děti, *Hospodářské noviny*, ro. 52, . 78 (21. 4.), 2008, s. 9.
- GÁLIS, Radek: Básně Karla Čtveráka mě uhranuly už dávno, *Prachatický Deník*, ro. 19, . 257 (3. 11.), 2011, s. 5.
- GÁLIS, Radek: Cenu pro Kunderu vybíral i jeho český pedagog, *Prachatický deník*, ro. 17, . 241 (15. 10.), 2009, s. 5.
- GÁLIS, Radek: Zaplatím dluhy a budu zase chudší! Naše rodina, ro. 38, . 49 (5. 12.), 2006, s. 20.
- GRUŠKA, Jiří: Chce to méně závisti mezi sebou, *Právo*, ro. 12, . 286 (9. 12.), 2002, s. 13.
- GRUŠKA, Jiří: Projevy české lyriky mě naplňují zvláštní radostí, *Rovnost*, ro. 12, . 293 (17. 12.), 2002, s. 23.
- HAMAN, Aleš: Laudatio na Milana Kunderu, *Dokořán*, . 44, 2007, s. 41.
- HAMAN, Aleš: Laudatio pro Vladimíra Körnera, *Dokořán*, . 44, 2006, s. 50.
- HANUŠ, Milan: Putnova prázdná provokace, *Mladá fronta Dnes*, ro. 12, . 252 (29. 10.), s. B4.
- HARTMAN, Ivan: Nedávno k lidem, *Hospodářské noviny*, ro. 57, . 57 (21. 3.), 2013, s. 10.
- HORÁKOVÁ, Alice: Českou knihu roku napsal Rumun, *Mladá fronta Dnes*, ro. 18, . 95 (23. 4.), 2007, s. 6.
- HORÁKOVÁ, Alice: Jiřousovi se nelíbilo pro ocenění, *Mladá fronta Dnes*, ro. 17, . 242 (17. 10.), 2006, s. B7.
- HORÁKOVÁ, Alice: Miloslav Topinka míří do vybrané společnosti, *Mladá fronta Dnes*, ro. 14, . 274 (24. 11.), 2003, s. B4.
- HORÁKOVÁ, Alice: První česká knižní cena s televizní show, *Mladá fronta Dnes*, ro. 13, . 73 (27. 3.), 2002, s. 7.

- HORÁKOVÁ, Alice: Seifertovu cenu získal šmladíkõ Jáchym Topol, Mladá fronta Dnes, ro . 21, . 222 (23. 9.), 2010, s. D6.
- HORÁKOVÁ, Alice: Seifertovu cenu získal ech z Portugalska, Mladá fronta Dnes, ro . 18, . 223 (24. 9.), 2007, s. A9.
- HORÁKOVÁ, Alice: Seifertovu cenu získal Ivan Martin Jirous, Mladá fronta Dnes, ro . 17, . 222 (22. 9.), 2006, s. B7.
- HORÁKOVÁ, Alice: Seifertovu cenu získal Ludvík Kundera, Mladá fronta Dnes, ro . 20, . 223 (23. 9.), 2009, s. C6.
- HORÁKOVÁ, Alice: Sout fl Magnesia Litera má první vít ze, Mladá fronta Dnes, ro . 13, . 94 (22. 4.), 2002, s. 5.
- HORÁKOVÁ, Alice: Sout fl o knihu roku zná své favority, Mladá fronta Dnes, ro . 15, . 43 (20. 2.), 2004, s. 7
- HORÁKOVÁ, Alice: Státní cena pro Mertla a Vladislava, Mladá fronta Dnes, ro . 12, . 252 (26. 10.), 2001, s. C9.
- HORÁKOVÁ, Alice: T ikrát o tíze eského osudu, Mladá fronta Dnes, ro . 17, . 69 (22. 3.), 2006, s. 10.
- HORÁK, Ond ej: e-tí spisovatelé posbírali celou adu literárních ocen ní, Hospodá ské noviny, ro . 54, . 215 (5. 11.), 2010, s. 14.
- HORÁK, Ond ej: Franti-ek Listopad získal Cenu Jaroslava Seiferta, Lidové noviny, ro . 20, . 224 (25. 9.), 2007, s. 18.
- HORÁK, Ond ej: Hv zdná p chota, Tvar, ro . 15, . 8, 2004, s. 14.
- HORÁK, Ond ej: Jáchym Topol získal Cenu Jaroslava Seiferta, Hospodá ské noviny, ro . 54, . 186 (23. 9.), 2010, s. 12.
- HORÁK, Ond ej: Litera spou-tí pozitivní diskriminaci, Hospodá ské noviny, ro . 54, . 50 (12. 3.), 2010, s. 13.
- HORÁK, Ond ej: Podivuhodný výb r, Lidové noviny, ro . 19, . 65 (17. 3.), 2006, s. 2.
- HORÁK, Ond ej: Rychlý start dobré tradice, Lidové noviny, ro . 19, . 93 (20. 4.), 2006, s. 18.
- HRUŠKA, Petr: P edem ztracena, Respekt, ro . 23, . 45 (5. 11.), 2012, s. 57.
- H LOVÁ, Petra: Literatura jako televizní estráda, Lidové noviny, ro . 16, . 114 (17. 5.), 2003, s. 14.
- HUSÁROVÁ, Lucie; CHUCHMA, Josef: Státní cenu a literaturu dostane básník Ivan Verni-, Radioflurnál (23. 10.), 2012.

- HVÍŤALA, Karel: Umanutý kominík e i, Literární noviny, ro . 23, . 45 (8. 11.), 2012, s. 1.
- CHUCHMA, Josef: Jak je tady snadné vyvolat rozruch, Mladá fronta Dnes, ro . 18, . 70 (23. 3.), 2007, s. 5.
- CHUCHMA, Josef: Litera manipulovaná, Mladá fronta Dnes, ro . 21, . 96 (24. 4.), 2010, p íl. Víkend, s. 43.
- CHUCHMA, Josef: Magnesia Litera: lep-í ufl to nebude? Mladá fronta Dnes, ro . 16, . 98 (27. 4.), 2005, 10.
- CHUCHMA, Josef: Magnesia Litera: náraz na hranice mofného, Mladá fronta Dnes, ro . 14, . 110 (13. 5.), 2003, s. 7.
- CHUCHMA, Josef: Obletování chudáci? Mladá fronta Dnes, ro . 14, . 119 (23. 5.), 2003, s. 12.
- CHUCHMA, Josef: Plné flaludky, prázdné kapsy, velké o i, Mladá fronta Dnes, ro . 15, . 86 (10. 4.), 2004, s. 6.
- CHUCHMA, Josef; HULE, Miroslav; PUTNA, Martin C.: Je-t ke Státní cen za literaturu, Mladá fronta Dnes, ro . 12, . 259 (6. 11.), s. C7.
- JANÁ EK, Pavel: Jan Novák to má u kritik šdobrýö, Hospodá ské noviny, ro . 49, . 81 (26. 4.), 2005, s. 9.
- JANÍŤM Viktor: Na okraj lánku M. Bala-tíka Vzkaz z ghetta, nebo sluffba tená m?, Host . 2/2009, A2, ro . 5, . 6, 2009, s. 3
- JANOUCHE, Franti-ek: šCht l jsem splatit dluh z válkyö, Host, ro . 20, . 2, 2004, s. 20ó 21.
- JANOUCHE, Franti-ek: Jubilejní Cena Jaroslava Seiferta, Reflex, ro . 16, . 46 (16. 11.), 2005, s. 57.
- JANOUCHE, Franti-ek: Kone n má-Seifertovu cenu, Václave Havle! Mladá fronta Dnes, ro . 19, . 240 (11. 10.), 2008, s. D9.
- JAREŤM Michal: Karel ŤMktanc, Hospodá ské noviny, ro . 55, . 200 (13. 10.), 2011, s. 13.
- JAREŤM Michal: Otázky nad cenami, Tvar, ro . 19, . 18, 2008, s. 9.
- JAREŤM Michal: Státní cena pro Zde ka Rotrekla, Tvar, ro . 20, . 19, 2009, s. 19.
- JAREŤM Michal: Státní cena za literaturu 2006, Tvar, ro . 17, . 18, 2006, s. 10.
- JAREŤM Michal: Státní cena za literaturu, Tvar, ro . 18, . 18, 2007, s. 6.
- JAREŤM Michal; KASAL, Lubor: Trojí lid, Tvar, ro . 22, . 19, 2011, s. 11.

- JIROUS, Ivan Martin: Osobnost roku, Mladá fronta dnes, ro . 17, . 298 (23. 12.), 2006, s. D3.
- JIROUS, Ivan Martin: Zahradu mám zpustlou, Týden, ro . 13, . 40 (2. 10.), 2006, s. 35.
- J ZL, Jind ich: Posmutn lé rozpaky nad Státní cenou za literaturu: Patnáct set kilometr ze Stockholmu do Prahy, Labyrint Revue, . 15/16, 2004, s. 219.
- KAPRÁL, Zeno: Pam pudru ví í kolem nás, Literární noviny, ro . 21, . 44 (4. 11.), 2010, s. 20.
- KARFÍK, Vladimír: Jedna otázka pro, Tvar, ro . 16, . 10, 2005, s. 3.
- KARFÍK, Vladimír: Laudatio na Edgara Dutku, Doko án, ro . 9, . 36, 2005, s. 22.
- KARFÍK, Vladimír: Laudatio pro Pavla Brycze, Doko án, ro . 8, . 32, 2004, s. 46.
- KARFÍK, Vladimír: Laudatio pro Zde ka Rotrekla, Doko án, ro . 5, . 20, 2001, s. 30.
- KARFÍK, Vladimír: Vladimír Karfík naposledy p edsedal porot Seifertovy ceny, Právo, ro . 12, . 283 (5. 12.), p íl. Salon, . 297, 2002, s. 4.
- KASAL, Lubor: Hrajeme za dobrou práci, Tvar, ro . 22, . 16, 2011, s. 5.
- KASAL, Lubor: Jubilejní Seifertova cena, Tvar, ro . 16, . 20, 2005, s. 10.
- KÖRNER, Vladimír: Jedna otázka pro: Vladimíra Körnera, Tvar, ro . 17, . 18, 2006, s. 3.
- KOSATÍK, Pavel: Magnesia Litera je cenou, jif nelze ignorovat, Hospodá ské noviny, ro . 48, . 13 (20. 1.), 2004, s. 10.
- KOSATÍK, Pavel: Magnesia Litera: esence p ekvapení a kvality, Hospodá ské noviny, ro . 48, . 67 (5. 4.), 2004, s. 9.
- KOUBA, Karel: Do Rukopisu Grögerové p ibyly dv Litery, Hospodá ské noviny, ro . 53, . 76 (20. 4.), 2009, s. 9.
- KOUKOLÍ EK, Josef: Topol oslnil s Chladnou zemí, Profit, ro . 21, . 39 (27. 9.), 2010, s. 27.
- KOVA ÍK, Petr: Cenu nezískala literatura, ale fotografie, eskobud jovické listy, ro . 15, . 98 (26. 4.), 2006, s. 7.
- KOVA ÍK, Petr: Tance Ji ího Gru-i jsou v Lite e vysoké, Ve erník Praha, ro . 12, . 93 (20. 4.), 2002, s. 17.
- KRISEOVÁ, Eda: Poezie v bance, poezie ve v zení, Literární noviny, ro . 12, . 45 (7. 11.), 2001, s. 14.
- KUBÍ KOVÁ, Klára: 24 jmen. Jedno z nich bude na Knize roku, Mladá fronta Dnes, ro . 20, . 59 (11. 3.), 2009, s. 5.

- KUBÍ KOVÁ, Klára: Osamělá cena pro Václava Havla, Mladá fronta Dnes, ro . 19, . 298 (20. 12.), 2008, s. D5.
- KUBÍ KOVÁ, Klára: V mém pokoji visí loutky, Mladá fronta Dnes, ro . 22, . 252 (27. 10.), 2011, s. D7.
- KUBÍ KOVÁ, Klára: Cena pro básníka, kterého te i B h, Mladá Fronta Dnes, ro . 23, . 249 (24. 10.), 2012, s. 8.
- KUBÍKOVÁ, Pavlína: Státní ceny rozdány, Doko án, ro . 12, . 48, 2008, s. 45.
- KUNDERA, Ludvík: Jsem sice psavec, ale bestsellery mám jen t i, Brn nský deník Rovnost, . 237 (10. 10.), 2009, s. 5.
- KUNDERA, Milan: Pozdravení Milana Kundery, Doko án, ro . 11, . 44, 2007, s. 44.
- LINHART, Patrik: Haló, tady istka! Tvar, ro . 22, . 17, 2011, s. 12.
- LISTOPAD, Franti-ek: D lal jsem prý ze Stalina –penát, Lidové noviny, ro . 20, . 235 (9. 10.), 2007, s. 20.
- LISTOPAD, Franti-ek: Jedna otázka pro: Franti-ka Listopada, Tvar, ro . 18, . 17, 2007, s. 3.
- MALACHICKÁ, Jana: Pon kud chaotická státní cena, Lidové noviny, ro . 24, . 252 (27. 10.), 2011, s. 9.
- MANDYS, Pavel: šV ím, fle se lidi budou o knihy roku zajímat, Host, ro . 21, . 4, 2005, s. 50651.
- MANDYS, Pavel: Je to takový seriál p emlouvání, Mladá fronta Dnes, ro . 20, . 91 (18. 4.), 2009, s. 23.
- MANDYS, Pavel: Námitky беру, ale dobrá v c se (mi) poda íla, Mladá fronta Dnes, ro . 13, . 99 (27. 4.), 2002, s. 8.
- MANDYS, Pavel: Prom n ná Litera, Hospodá ské noviny, ro . 54, . 58 (24. 3.), 2010, s. 13.
- MAT JKA, Ivan: Ceny! Ceny? Ceny! Literární noviny, ro . 20, . 44 (26. 10.), 2009, s. 2.
- MAT JKA, Ivan: Nad cenou panují po léta i rozpaky, Hospodá ské noviny, ro . 44, . 204 (20.622. 10.), 2000, s. 6.
- MAT JKA, Ivan: Pár neuctivostí o cenách, Literární noviny, ro . 24, . 44 (31. 10.), 2013, s. 3.
- MAT JKA, Ivan: P edvídatelný metr na knihy, Literární noviny, ro . 22, . 15 (14. 4.), 2011, s. 3.
- MAT JKA, Ivan: Seifertova cena pro Karla TMktance, Literární noviny, ro . 22, . 41 (13. 10.), 2011, s. 3.

- MERTL, V roslav: Úvodní slovo..., Doko án, ro . 6, . 24, 2002, s. 42.
- MOTÝL, Ivan: V Ostrav m ásto p epadnou a oberou, Týden, ro . 20, . 45 (4. 11.), 2013, s. 44.
- N MEC, Jan: EZ Dilia Magnesia Litera, Host, ro . 29, . 4, 2013, s. 45.
- N MEC, Jan; NEZBEDA, Ond ej: Na konec sv ta to je-t nevypadá, Respekt, ro . 24, . 44 (29. 10.), 2013, s. 44.
- NEZBEDA, Ond ej: Kone n d v ryhodná Litera, Respekt, ro . 22, . 15 (11. 4.), 2011, s. 66.
- NEZBEDA, Ond ej: Neperlivá Magnesia Litera, Instinkt, ro . 6, . 17 (26. 4.), 2007, s. 52.
- NOVOTNÝ, Vladimír: Hard TVAR (91), Tvar, ro . 13, . 20, 2002, s. 7.
- NOVOTNÝ, Vladimír: Soft TVAR (66), Tvar, . 18, 2000, s. 9.
- NOVOTNÝ, Vladimír: Spisovatel bez ceny ó spisovatel bezcenný? Dobrá adresa, ro . 2, . 11, 2001, s. 6.
- NOVOTNÝ, Vladimír: Za Seifertem, p ed Seifertemí , Týdeník Rozhlas, ro . 11, . 44 (29. 10.64. 11.), 2001, s. 4.
- NYKLOVÁ, Milena: Chodím si sem pro ceny, Kniflní novinky, ro . 4, . 23 (28. 11.), 2005, s. 6.
- PELÁN, Ji í: Laudatio na Michala Ajvaze a Ji ího Suchého, Doko án, ro . 9, . 36, 2005, s. 25627.
- PE ÁS, Ji í: anketa: Co leto-ní výsledky sout ěle Magnesia Litera vypovídají o sou asném vnímání literatury v esku? Respekt, ro . 20, . 18 (27. 4.), 2009, s. 6.
- PE ÁS, Ji í: Cena cen, Týden, ro . 12, . 44 (31. 10.), 2005, s. 76.
- PE ÁS, Ji í: Domácí básník Pavel Ťut dostal Cenu Jaroslava Seiferta, Respekt, ro . 11., . 51 (11.617. 12.), 2000, s. 21.
- PE ÁS, Ji í: Kone n do-lo na Magora, Týden, ro . 13, . 39 (25. 9.), 2006, s. 85.
- PE ÁS, Ji í: Pro Literu si p í-el Michal Ajvaz, Lidové noviny, ro . 25, . 82 (5. 4.), 2012, s. 9.
- PE ÁS, Ji í: Spisovatel pot ebuje fanfáry, Lidové noviny, ro . 24, . 90 (16. 4.), 2011, p íl. Salon, s. 28.
- PE ÁS, Ji í: Stát ocenil Ivana Wernische, Lidové noviny, ro . 25, . 249 (24. 10.), 2012, s. 8.
- PE ÁS, Ji í: Ťlamounský výb r u sv. Anny, Týden, ro . 12, . 46 (14. 11.), 2005, s. 78.

- PEÁŠ, Jiří: fieny nejen tou, ale i lépe pí-í, Lidové noviny, ro . 22, . 60 (12. 3.), 2010, s. 9.
- PISTORIUS, Vladimír: Odpov dnost vřdy z stane na porot , Host, ro . 25, . 6, 2009, s. 31632.
- PLESKA, Gabriel: Dobrá v c se poda íla, Tvar, ro . 16, . 10, 2005, s. 13.
- PUST JOVSKÁ, Ivana: Dosti up ímná gratulace k bílé holi a knize roku, Mladá fronta Dnes, ro . 14, . 110 (13. 5.), 2003, s. 4.
- PUTNA, Martin C.: Magor, básník národní, Lidové noviny, ro . 19, . 240 (14. 10.), 2006, s. 13614.
- PUTNA, Martin C.: Skandální verdikt, Mladá fronta Dnes, ro . 12, . 252 (26. 10.), 2001, s. C9.
- RAUVOLF, Josef: 5 otázek pro Emila Hakla, Instinkt, ro . 2, . 20 (15. 5.), 2003, s. 18.
- RAUVOLF, Josef; NEZBEDA Ond ej: Jehly v kupkách hnoje, Instinkt, ro . 5, . 17 (27. 4.), 2006, s. 42.
- RULF, Jiří: Nanebevzetí básníka Jirouse, Reflex, ro . 17, . 43 (26. 10.), 2006, s. 73.
- SCHMARC, Vítek: Magnesia Litera se nesla ve znamení poezie odcházení, E15, . 357 (20. 4.), 2009, s. 28.
- SLOMEK, Jaromír: Historik katolické literatury zpochybnil ud lení státní ceny, Lidové noviny, ro . 14, . 255 (1. 11.), s. 20.
- SLOMEK, Jaromír: Knihou roku jsou d jiny listopadové revoluce, Lidové noviny, ro . 17, . 81 (5. 4.), 2004, s. 8.
- SLOMEK, Jaromír: Pavel Ťut p evzal literární Cenu Jaroslava Seiferta, Lidové noviny, ro . 13, . 288 (12. 12.), 2000, s. 19.
- SLOMEK, Jaromír: Seifertovu cenu získal Pavel Ťut, Lidové noviny, ro . 13, . 223 (23. 9.), 2000, s. 11.
- SLOMEK, Jaromír: Státní Kundera, Týden, ro . 14, . 43 (22. 10.), 2007, s. 93
- STEIGERWALD, Karel: T i neodstranitelné viny Milana Kundery, Mladá fronta Dnes, ro . 19, . 248 (24. 10.), 2007, s. A8.
- STÖHR, Martin: Editorial, Host, ro . 20, . 8, 2004, vložený list.
- STUDNI KA, Pavel: Skandální komentá literárního v dce, Host, ro . 18, . 2, 2002, s. 41.
- SUCHÝ, Jiří: Nesmím zblbnout náhlým t stím, Právo, ro . 15, . 263 (10. 11.), p íl. Salon, . 443, 2005, s. 17.
- SÝS, Karel: Zaplacené sn ní, Haló noviny, ro . 11, . 10 (12. 1.), 2001, s. 2.

- TYCHA, Jan: Viník ocenění! Literární noviny, ro . 19, . 44 (27. 10.), 2008, s. 1.
- TYRIT, Michal: ínská tvr , Revolver Revue, . 58, 2005, s. 2326240.
- TYRUT, Pavel: Laudatio na Ivana Martina Jirouse, Doko án, ro . 10, . 47, 2006, s. 47.
- TYRUT, Pavel: S poezií je lov k absolutn sám, Lidové noviny, ro . 13, . 284 (7. 12.), 2000, s. 20.
- TOPINKA, Miloslav: Trhlinou lze projít jinam, Host, ro . 20, . 2, 2004, s. 25.
- TOPOL, Jáchym: V áblov díln , Hospodá ské noviny, ro . 54, . 193 (5. 10.), 2010, s. 15.
- TOPOLÁNEK, Mirek: Boj proti úsp chu z ejm pokračuje: Projev Mirka Topolánka u p ílefitosti ud lení Státní ceny za literaturu, Host, ro . 23, . 9, 2007, s. 14.
- URBAN, Miloš: Problém Magnesia Litera, Lidové noviny, ro . 16, . 124 (29. 5.), 2003, s. 29.
- VAJCHR, Marek: Nalijme si ísté vody, A2, ro . 14, . 13 (26. 3.), 2008, s. 7.
- VERECKÝ, Ladislav: Týut, Dnes Magazín, . 50 (14. 12.), 2000, s. 32.
- ZAJÍ KOVÁ, Eva: Ve h e jsou Jurá ek, Hodrová i Týut, Právo, ro . 14, . 43 (20. 2.), 2004, s. 15.

Internetové zdroje

- (kul, tk): Laureáti státních cen si v Národním divadle rýpli do ministerstva kultury i do Zemana, ihned.cz [online], [cit. 2014-2-4]. Dostupný z WWW: <<http://art.ihned.cz/c1-61069170-statni-ceny-ministerstva-kultury-2013>>.
- Akademie literatury eské [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <http://sckn.cz/index.php?p=orten_statut>.
- Anticena Sk ípec, Obec p ekladatel [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecprekladatel.cz/cz/ceny--stipendia/anticena-skripec>>.
- BAJAJA, Antonín: Je-t jsme se nenau íli zacházet se svobodnou v í, denik.cz [online], [cit. 2014-2-2]. Dostupný z WWW: <<http://www.denik.cz/knihy/antonin-bajaja-jeste-jsme-se-nenaučili20101103.html>>.
- B LUNKOVÁ, Libuše: emu nesloufí kulturní ceremoniály, A2 [online], [cit. 2013-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2008/44/cemu-neslouzi-kulturni-ceremonialy>>.
- B LUNKOVÁ, Libuše: Je mi velkou ctí: Uvadající duch ceremonie p edávání státních cen za literaturu, A2 [online], [cit. 2014-1-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2005/5/je-mi-velkou-cti>>.

BEZR, Ondřej: Cenu Jaroslava Seiferta převzal spisovatel Vladimír Binar za šířkovou povíčku, iDnes.cz, [online], [cit. 2014-3-26]. Dostupný z WWW: <http://kultura.idnes.cz/vladimir-binar-dostal-seifertovu-cenu-dx9-/literatura.aspx?c=A121017_100924_literatura_ob>.

Brněnská sedmikráska, Host[online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://kavarna.hostbrno.cz/brnenska-sedmikraska>>.

Cena Alfréda Radoka, ccl.cz [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.ccl.cz/2014/129/index.htm>>.

Cena Bohumila Polana, Středisko západních českých spisovatelů [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://zaspis.webnode.cz/cena-bohumila-polana/>>.

Cena česká kniha, ceskakniha.com [online], [cit. 2014-3-26]. Dostupný z WWW: <http://www.ceskakniha.com/CZ/Index_CZ.php?lang=CZ>.

Cena česká kniha, ceskakniha.com [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <http://www.ceskakniha.com/CZ/Pravidla_CZ.php?lang=CZ>.

Cena Egona Erwina Kische, Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=21>>.

Cena F. X. Těšidy, Nadační fond Společnosti F. X. Těšidy [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://fxsaldaff.cuni.cz/welcome.php?MenuID=3&Detail=0&ItemID=0>>.

Cena Františka Kriegla, kontobariery.cz [online], [cit. 2014-3-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Frantiska-Kriegla.aspx>>.

Cena Franze Kafky, Společnost Franze Kafky [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.franzkafka-soc.cz/cena-franze-kafky/>>.

Cena Jaroslava Seiferta, kontobariery.cz [online], [cit. 2014-3-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Jaroslava-Seiferta.aspx>>.

Cena Josefa Vavrouška, kontobariery.cz [online], [cit. 2014-3-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Josefa-Vavrouska.aspx>>.

Cena Karla Čapka, Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=60>>.

Cena Nadace český literární fond za povídkovou literární tvorbu, Nadace český literární fond [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.nclf.cz/ceny-nadace-clf.html>>.

Cena Revolver revue, Revolver Revue [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.revolverrevue.cz/cena-revolver-revue>>.

Cena Toma Stopparda, kontobariery.cz [online], [cit. 2014-3-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Toma-Stopparda.aspx>>.

Cena Toma Stopparda, kontobariery.cz [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.kontobariery.cz/Projekty/Ceny/Cena-Toma-Stopparda.aspx>>.

Cena Vladimíra Macury, Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=9>>.

Cena Vladimíra Vokolka, Mstská knihovna Dín [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.dcknihovna.cz/literarni-cena-vladimira-vokolka-2013/>>.

Centrum detektivky [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://detektivky.bestfoto.info/cz/ceska-oceneni-id2008090229.html#sherlock>>.

eská asociace autorů detektivní a dobrodružné literatury, detektivka.com [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.detektivka.com/onas.html>>.

eské centrum Mezinárodního PEN klubu, pen.cz [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.pen.cz/cz/>>.

INÁTLOVÁ, Blanka: Litera je křehká, A2 [online], [cit. 2014-2-4]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2011/23/litera-je-krehka>>.

Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.ucl.cas.cz/ceny/>>.

DOBŘÝ, Marek: Literatura vs. fotbal, Lógr [online], [cit. 2014-3-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.logrmagazin.cz/2011/02/literatura-vs-fotbal-10/>>.

Dráflanská cena lyriky, literaturehaus-dresden.de [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <http://www.literaturhaus-dresden.de/index.php?option=com_content&view=article&id=14&Itemid=15>.

Festival Bezruova Opava, opava-city.cz [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.opava-city.cz/bezrucovaopava/>>.

Finanční a mediální partneři Magnesie Litery, magnesia-litera.cz [online], [cit. 2013-7-14]. Dostupný z WWW: <www.magnesia-litera.cz>.

GROMAN, Martin: Vivat Magor, Dobrá adresa [online], [cit. 2014-3-23]. Dostupný z WWW: <http://www.dobraadresa.cz/2006/DA11_06.pdf>.

Hlavnice A. C. Nora, obec Hlavnice [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.obechlavnice.cz/sdruzeni-hlavnice-a-c-nora/ds-9262/archiv=0&p1=2484>>.

Hoovice Václava Hrabte, Mstské kulturní centrum Hoovice [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkc-horovice.cz/mkc-hvh.html>>.

KARFÍK, Vladimír: Mají ceny, zvláště státní, nějaký smysl? ihned.cz [online], [cit. 2013-11-7]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-15127940-maji-ceny-zvlaste-statni-nejaky-smysl>>.

KÖRNER, Vladimír: Politici nesnesou intelektuální opozici, lidovky.cz [online], [cit. 2014-1-24]. Dostupný z WWW: <http://www.lidovky.cz/politici-nesnesou-intelektualni-opozici-flq-kultura.aspx?c=A061023_101719_In_kultura_vvr>.

KORYNTOVÁ, Lucie: Státní ceny, Ceny Ministerstva kultury a Jungmannova cena, svetovka.cz [online], [cit. 2013-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://svetovka.cz/archiv/2008/10-2008-aktualita.htm>>.

KRÁL, T. Jiří: [Ve chvíli, kdy tato glosa vzniká...], A2 [online], [cit. 2014-1-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2007/43/ovsem>>.

Kramerův vín, Obec překladatel [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecprekladatelu.cz/cz/ceny--stipendia/krameriuvin>>.

KREMLÍK, Vít: [Ivan Martin Jirouš šMagorů], A2 [online], [cit. 2014-2-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/39/ovsem>>.

Literární ceny Knížeňho klubu, lckk.cz [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.lckk.cz/>>.

Literární soutěž Prose Terézy Novákové, mestoprosec.cz [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mestoprosec.cz/obcan/literarni-soutez-prosec-terezy-novakove-2014>>.

Literární soutěž Ortenova Kutná Hora [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.okh.cz/literarni-soutez/soutez-pravidla>>.

Literární soutěž Františka Halase [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://lsfh.webnode.cz/o-nas/>>.

Literární Varnsdorf, Městská knihovna Varnsdorf [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkvdf.cz/index.php/cs/soute/413-literarni-varnsdorf-2014>>.

Literární Vysočina, literarnivysocina.com [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.literarnivysocina.com/historie-festivalu-literarni-vysocina/>>.

LUNDIAKOVÁ, Hana: Tradiční. Kvalita bez provokace, ihned.cz [online], [cit. 2013-11-7]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-15127930-tradicne-kvalita-bez-provokace>>.

MAUGOVÁ, Radka: Ocenění nejlepšího literáta: Cenu Jaroslav Seiferta za rok 2010 si odnesl doposud nejmladší spisovatel, Litenky [online], [cit. 2014-3-25]. Dostupný z WWW: <<http://litenky.ff.cuni.cz/clanek.php/id-2846>>.

Magnesia Litera, magnesia-litera.cz [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.magnesia-litera.cz/>>.

Melnický Pegas [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.pegasmelnik.wbs.cz/Literarni-soutez-----Melnicky-Pegas.html>>.

Nadace Charty 77 chce Seifertovu cenu udílet jednou za dva roky, Portál české literatury [online], [cit. 2014-3-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechlit.cz/zpravy/nadace-charty-77-bude-seifertovu-cenu-udilet-uz-jen-jednou-za-dva-roky/>>.

Nominace Státní ceny za literaturu 2009, mkcr.cz [online], [cit. 2014-2-2]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cenymk/2009/nominace-literatura.html>>.

Nominace Státní ceny za literaturu pro rok 2008, host.divadlo.cz [online], [cit. 2014-2-2]. Dostupný z WWW: <http://host.divadlo.cz/cenymk/2008/nomi_lit.htm>.

Nominace Státní ceny za literaturu pro rok 2010, mkcr.cz [online], [cit. 2014-2-2]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cenymk/2010/nominace-literatura.html>>.

NOVOTNÝ, Vladimír: Kam s penízi, komu Magnesii Literu? Respekt [online], [cit. 2013-7-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.reflex.cz/clanek/stary-reflex-reflex-cz-reflex-cz-ostatni-autori/25920/kam-s-penezi-komu-magnesii-literu.html>>.

Oficiální české nebe: Kdo letos dostal státní ceny v oblasti kultury, A2 [online], [cit. 2013-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2008/43/oficialni-ceske-nebe-2008>>.

Premia Bohemica, Databáze literárních cen [online], [cit. 2014-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=33>>.

RICHTER, Jan; FILÍPKOVÁ, Zuzana; TÁBORSKÁ, Marika: Státní cena za literaturu pro Zdeňka Rotrekla, rozhlas.cz [online], [cit. 2014-2-1]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozhlas.cz/zpravy/literatura/zprava/647404>>.

Smílková, Markéta: KULTURA: Ceny Magnesia litera, Neviditelný pes [online], [cit. 2014-4-6]. Dostupný z WWW: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/kultura-ceny-magnesia-litera-dir/-p_kultura.aspx?c=A070425_103657_p_kultura_wag>.

SPRÁVČIKOVÁ, Martina; BREZOVSKÁ, Katarína; ROJÍK, Václav; SEDLÁČKOVÁ, Veronika; HOUSKA, Ondřej: Cenu za literaturu získal spisovatel Antonín Bajaja, rozhlas.cz [online], [cit. 2014-2-2]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozhlas.cz/zpravy/literatura/zprava/801900>>.

Společnost Agathy Christie, agatha.cz [online], [cit. 2014-4-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.agatha.cz/content/cena-sac>>.

STANOVÁ, Ema: Večer plný ironie: Leto-ní udělení státních cen za literaturu a překladatelské dílo hrozilo fiaskem, litenky.cz [online], [cit. 2013-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.litenky.cz/clanek.php/id-2046>>.

Státní cena za literaturu, Databáze literárních cen [online], [cit. 2013-11-6]. Dostupný z WWW: <<http://ucl.cas.cz/ceny/index.php?c=2>>.

Status Ceny Jiřího, Svět knihy [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://sk2012.svetknihy.cz/cz/menu/cena-jiriho-theinera/status-ceny/>>.

Statut Ceny Jiřího Ortena, Svaz českých knihkupců a nakladatelů [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <http://sckn.cz/index.php?p=orten_statut>.

Statut Zlaté stuhu, česká sekce IBBY [online], [cit. 2014-4-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.ibby.cz/index.php/statut-zlate-stuhu>>.

Šiktanc převzal Cenu Jaroslav Seiferta, ceskatelevize.cz [online], [cit. 2014-3-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/139511-siktanc-prevzal-cenu-jaroslava-seiferta/>>.

Václav Havel dostal Cenu Karla Čapka, lidovky.cz [online], [cit. 2014-3-24]. Dostupný z WWW: <http://www.lidovky.cz/vaclav-havel-dostal-cenu-karla-capka-dba-/kultura.aspx?c=A080117_193853_in_kultura_nev>.

Vládním nařízením o státních cenách Klementa Gottwalda, zakonyprolidi.cz [online], [cit. 2013-11-6]. Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1955-7>>.

Zákony: 5/2003 Sb., Portál veřejné správy [online], [cit. 2013-11-6]. Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=54729&nr=5~2F2003&rpp=50#local-content>>.

Záznam ceremoniálu Státní ceny za literaturu pro rok 2011, ceskatelevize.cz [online], [cit. 2014-2-3]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10320181537-ceny-ministerstva-kultury-2011/>>.